

Begroting 2024-2027

Gemeente Heemskerk

November 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Financiële inleiding	5
2. Financieel totaalbeeld 2024-2027	11
3. Leeswijzer	12
4. Programma's	13
Programma 1: Bestuurlijk domein	16
Programma 2: Sociaal domein	24
Programma 3: Fysiek domein	37
Programma 4: Overhead	58
5. Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien	61
6. Paragrafen	65
6.A Lokale heffingen	66
6.B Weerstandsvermogen en risicobeheersing	75
6.C Onderhoud kapitaalgoederen	81
6.D Financieringen	90
6.E Bedrijfsvoering	95
6.F Verbonden Partijen	101
6.G Grondbeleid	112
6.H Duurzaamheid	117
6.I Wet Open Overheid (Woo)	121
7. Financiële begroting	122
7.1 Overzicht geraamde incidentele baten en lasten	123
7.2 Overzicht investeringen	126
7.3 Stand verloop van de reserves	128
7.4 Stand verloop van de voorzieningen	130
7.5 Balansprognose	131
7.6 EMU saldo 2023-2025	132
7.7 Taakvelden	133
Bijlagen	135
Lijst met afkortingen en begrippen	136

Voorwoord

Beste leden van de raad,

Voor u ligt de tweede begroting van de bestuursperiode 2023-2026. Het college is vorig jaar juni voortvarend aan de slag gegaan met het coalitieprogramma 'Kansen Pakken'. De eerste bestuurswissel heeft inmiddels gepland in december 2022 plaatsgevonden. Waarnemend burgemeester Sicko Heldoorn heeft plaats gemaakt voor de door uw raad gekozen burgemeester Alexander Luijten. De bestuurswissel heeft inmiddels vrij geruisloos plaatsgevonden, in die zin dat het college van burgemeester en wethouders, met dezelfde energie is doorgeslagen zoals zij in juni 2022 is begonnen.

De nieuwe afgesproken werkwijze met de raad, waarbij de raad in een vroeg stadium wordt betrokken bij het voorbereiden en opstellen van beleid, begint vorm te krijgen. De commissievergaderingen die dit moeten bewerkstelligen gaan langzaam de juiste vorm krijgen en na een lang proces is ook de nieuwe participatienota vastgesteld. Alle ingrediënten om het coalitieakkoord meer snelheid te geven zijn nu in werking. Tot nu toe een voorzienbaar en werkend geheel, maar gaat alles dan exact zo als we verleden jaar hadden ingestoken? Nou niet echt, de wereld om ons heen is drastisch veranderd na de corona periode. Het stagneren van de wereldeconomie, het bijna stilvallen van de dienstensector zou na de corona periode weer kunnen worden opgepakt, maar er zijn toch een aantal belangrijke zaken veranderd.

Ten eerste is er, meer dan wellicht verwacht mocht worden, een probleem op de arbeidsmarkt. Dat geldt in eerste aanleg voor de (maak)industrie, zorg, dienstverlening en alle andere commerciële bedrijven. Maar ook de (semi-)overheid heeft hier in ernstige mate mee te maken. Voorbeelden zoals de politie, de rechtelijke

macht, brandweer, energiebedrijven maar ook het ambtelijk apparaat van ministeries, provincies, gemeenschappelijke regelingen en gemeenten zijn moeizaam in staat om hun opgedragen taken zo effectief en efficiënt uit te voeren. Onze gemeente heeft op dit moment ook vele vacatures en dat zorgt uiteindelijk in beperking van de slagkracht van de gemeentelijke organisatie.

Vervolgens heeft de wereld te maken gekregen met hoge inflatie, mede aangewakkerd door de alsnog stijgende kosten voor energie. De uitgaven voor gas en olie zijn tot soms duizelingwekkende hoogtes gestegen. De lonen groeiden hierop ook weer mee. De centrale banken in de wereld reageerden noodgedwongen met stijgende rentes, waardoor de economie sterk afgeremd wordt. Het is van belang om nu zo snel als mogelijk uit deze neerwaartse spiraal te geraken. In dit proces zitten we op dit moment volop. Lenen wordt dus ook duurder voor de overheid en de uitgaven die de overheid heeft gedaan om het corona tijdperk te lijf te gaan, moeten nu langzaam aan weer worden opgevangen. Het begrotingstekort van ons land bereikt en dreigt over het afgesproken percentage van 3% van het bruto binnenlands product (bbp) te geraken. Het zal een nieuw kabinet dwingen tot bezuinigen of minimaal de hand op de knip. En dat terwijl de wereld investeringen in het klimaat en de energietransitie hard nodig heeft.

Het is op dit moment dan ook zeer de vraag of het huidige demissionaire kabinet de korting op het gemeentefonds van in totaal meer dan 3 miljard euro vanaf het jaar 2026 gaat terugdraaien. Voor onze gemeente betekent dat dat we op dit moment nog niet voldoende zicht hebben op de financiële positie vanaf het jaar 2026 en verder. En dat is gezien de nog steeds stijgende kosten binnen het sociaal domein,

de broodnodige investeringen in een aantal voorzieningen, woningnood en het behouden van het kwaliteitsniveau van het onderhoud van gebouwen, wegen en groen geen fijne positie. Zo is dus de door het college vorig jaar geconstateerde verwachte verbetering van de robuustheid van de Heemskerkse financiën met een pennenstreek vanuit Den Haag onzeker geworden. Het feit dat onze gemeente er ten opzichte van de ons omringende gemeenten meerjarig relatief veel beter voor staat is geen doekje voor het bloeden, vanaf 2026 hebben we vooralsnog immers een niet sluitende structurele huishouding. Werk aan de winkel dus.

Is het een en al narigheid dan, neen zeker niet. De voorbereidingen en uitvoering van woningbouw is in volle gang, geplande investeringen kunnen grotendeels gewoon doorgaan, het project basis op orde is op stoom gekomen hetgeen ook een impuls gaat geven aan de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie, de zorg die geleverd wordt in Heemskerk is nog steeds van voldoende kwaliteit en armoedebeleid en schuldhulpverlening krijgt steeds beter vorm en een betere uitvoering. De ontwikkeling van het sociaal domein gaat verder vorm krijgen en zal worden ondersteund door een nieuw vast te stellen beleidsplan sociaal domein. Alles zoveel als mogelijk zo integraal benaderd, in samenhang dus. Ook de energietransitie zal verder vorm krijgen. Alhoewel het natuurlijk ook spannend is hoe een nieuw kabinet hiermee zal omgaan.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat 2024 in het teken zal staan van de realisatie van een groot aantal ambities uit het coalitieakkoord, maar tegelijkertijd de zorg voor voldoende slagkracht en een noodzakelijk inzicht hoe de komende jaren als gemeente Heemskerk een zo prettige welvaart veilig te stellen voor al onze inwoners.

Het college van burgemeester en wethouders van Heemskerk.

1. Financiële inleiding

Bijgaand ontvangt u de samenvatting van de financiële begroting 2024-2027. In verkorte vorm wordt u meegenomen in de ontwikkeling van het begrotingssaldo, de reserves en voorzieningen, de investeringen en de leningenportefeuille

Ontwikkeling begrotingssaldo

De financiële situatie van de gemeente Heemskerk is het afgelopen jaar niet verbeterd. Hoewel de verwachte begrotingssaldi bij de start van de Perspectiefnota 2024-2027 nog positief waren, zien we dat de gemeente Heemskerk door de uitwerking van de recente meicirculaire, bij ongewijzigd beleid in de jaren 2026 en 2027 in de rode cijfers belandt. Dat komt doordat de lasten, als gevolg van de inflatie, veel sneller stijgen dan de baten. Met andere woorden, het aanpassen van de uitgavenbudgetten aan de gestegen lonen en prijzen wordt slechts voor een deel gecompenseerd door hogere inkomsten vanuit de Algemene Uitkering. Dit geldt met name voor de lonen, waar dit “tekort” oploopt tot een 1 miljoen euro overschrijden. In de uitwerking van de meicirculaire is een aantal aanpassingen gedaan in de inflatieverwachtingen. In memo D/2023/562159 bent u hierover geïnformeerd.

In tabel 1a zijn de ontwikkelingen vanaf de begroting 2023 tot en met de begroting 2024 weergegeven. Wat opvalt is de daling van het begrotingssaldo vanaf 2026. Dat is een landelijk fenomeen en heeft te maken met een korting van 2 miljard euro op het gemeentefonds. Onderdeel hiervan is een opschalingskorting van 700 miljoen euro. Door fusies zouden op termijn alle gemeenten minimaal 100.000 inwoners moeten hebben, waardoor het werk efficiënter kan worden uitgevoerd. Er is een nieuwe financieringssysteem voor gemeenten in de maak, maar dat geldt pas voor 2027. Onduidelijk is wat daar de gevolgen van zullen zijn.

Tabel 1a: Ontwikkelingen begroting

	2024	2025	2026	2027
saldo meerjarenbegroting 2023-2026	1.804.499	3.716.534	-2.384.612	-2.384.612
Mutaties agv 1e begrotingswijziging en amendementen	976.598	969.234	2.790.730	2.790.730
Mutatie agv decembercirculaire 2022	208.825	211.388	231.484	258.195
Mutatie agv actualisatie en doortrekken jaarschijf 2027	272.585	49.191	-425.325	-205.297
Mutatie agv 1e berap 2023	57.983	56.563	55.853	55.143
mutatie agv vaste prijzen	-50.225	-104.550	51.441	-49.353
Mutatie agv raadsbesluiten 2022-2023	-16.500	-16.500	-98.813	-117.763
Saldo perspectiefnota 2024-2027	3.254.000	4.882.000	221.000	347.000
Mutatie agv meicirculaire 2023	-850.000	-163.000	-879.000	-794.000
mutaties agv scenario 1 Perspectiefnota	-1.341.701	-1.341.701	-1.341.701	-1.341.701
mutaties agv scenario 2 Perspectiefnota	0	0	0	0
mutaties agv scenario 3 Perspectiefnota	-985.000	-1.116.734	-889.626	-1.086.287
mutaties agv begrotingswerk	-67.148	347.921	246.509	430.395
Saldo begroting 2024-2027	10.151	2.608.486	-2.642.818	-2.444.593

In de Perspectiefnota 2024-2027 heeft het College als kader opgenomen, dat het verwachte begrotingstekort in een jaar niet meer dan 3 miljoen euro mag bedragen. In de voorliggende begroting gebeurt dat ook niet. De wet eist dat het eerst komende begrotingsjaar een positief begrotingssaldo moet hebben. De jaarschijf 2024 heeft een positief saldo van € 10.151,- en is structureel en materieel sluitend. Dit is noodzakelijk om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

In het kader van de PN zijn beleidswensen en ontwikkelingen geïnventariseerd en geprioriteerd. De prioritering heeft geleid tot een aantal scenario's. In raadsmemo D/2023/570812 zijn deze scenario's uitgebreid beschreven. Scenario 1 bevat een aantal noodzakelijke ontwikkelingen, welke zich vrijwel zeker gaan voordoen en dus in de begroting verwerkt zouden moeten worden. In scenario 2 zijn incidentele

beleidswensen opgenomen, welke gefinancierd worden vanuit (met name) de Algemene Reserve. In scenario 3 tenslotte, worden beleidsvoorstellen gedaan welke zeer gewenst zijn, maar waarbij het uiteraard aan de raad is om daar eventueel aanvullende keuzes in te maken.

Randvoorwaarde bij deze keuzes is dat de jaarschijf 2024 met een positief moet blijven sluiten.

In het overzicht is als laatste regel “mutaties als gevolg van het begrotingswerk” opgenomen. Dit zijn mutaties die zijn ontvangen nadat de Perspectiefnota aan de raad is verstuurd en mutaties die pas gemaakt kunnen worden op het moment dat de begrotingscijfers stabiel en doorgerekend zijn. In tabel 1b zijn de mutaties opgenomen (zie ook raadsmemo aangepast voorstel scenario’s perspectiefnota - D/2023/570812).

Tabel 1b: Mutaties na Perspectiefnota

Nr		2024	2025	2026	2027
1	Fasering investeringsbudgetten	-13.036	257.073	-45.476	-23.063
2	Vervallen besparing Rijk op Jeugdzorg (vervallen stelpost)	-200.000			
3	IJmond werkt tegen constante prijzen		-8.000	64.000	206.000
4	Brandweerkazerne	97.597	97.597	97.597	97.597
5	Aangepaste Begroting VRK	59.000	59.000	59.000	59.000
6	kostendekkend afval en rioolheffing	-41.528	-56.737	88.100	107.573
7	uren grondexploitatie	-51.286	-51.286	-51.286	-51.286
8	overige afwijkingen	82.105	50.274	34.574	34.574
	Totalen	-67.148	347.921	246.509	430.395

1. Fasering investeringsbudgetten: De fasering van alle investeringsbudgetten is nogmaals getoetst op haalbaarheid. Hierbij lag de focus met name op het jaar van voltooiing: wanneer wordt de investering technisch gereed gemeld? Dit is van belang omdat de kapitaallasten pas beginnen te lopen na technisch gereed melden van de investering. Door goed naar de fasering te kijken,

wordt geen onterecht beslag meer gelegd op de beschikbare ruimte in de begroting. De effecten van deze operatie zijn voor 2023 al verwerkt in de 2^e bestuursrapportage 2023.

2. Vervallen besparing Rijk op Jeugdzorg, vervallen stelpost ombuigingen: Dit betreft een eenmalig nadeel. Er was een verwachting dat het rijk het beleid zou aanpassen, wat gemeenten in staat zou stellen om besparingen te realiseren. Hierdoor zouden gemeenten een specifiek bedrag kunnen besparen, maar tegelijkertijd zou dit ook resulteren in lager budget Jeugdzorg verdisconteerd in de algemene uitkering. De voorgenomen besparing door het Rijk voor 2024 is echter niet doorgegaan. De ingeboekte taakstelling komt hiermee te vervallen.

3. IJmond Werkt!, meerjarenbegroting tegen constante prijzen / correctie PN24-27: De begroting van IJmond Werkt! (en daarmee de bijdragen vanuit de gemeenten) is gebaseerd op lopende prijzen. Omdat wij onze begroting opstellen in constante prijzen, moet de bijdrage aan IJmond Werkt! ook worden opgenomen tegen constante prijzen. Deze aanpassing resulteert in een klein nadeel voor 2025, maar een voordeel voor de jaren in 2026 en 2027.

4. Brandweerkazerne Ten Katestraat 11: In de eerste bestuursrapportage van 2023 (punt 9) heeft u kunnen constateren dat er een structureel positief effect was. Dit effect wordt nu meerjarig vertaald in de Begroting 2024-2027.

5. VRK, aangepaste begroting 2024-2027: Van de VRK is een aangepaste begroting 2024 ontvangen, waardoor de bijdrage aan de VRK met € 59.000,- wordt verlaagd.

6. Effect 100% kostendekkend afval en riool: Jaarlijks worden de toe te rekenen kosten en aantallen huishoudens voor afval en riolering geactualiseerd op basis van de recente ontwikkelingen. Hierdoor kunnen verschuivingen plaatsvinden in de toerekening van uren, overhead en btw. Naar aanleiding van de tarieven 2024 wordt de begroting meerjarig aangepast.

7. Effect minder uren grondexploitatie:

Uitgangspunt is dat bij de grondexploitatie de kosten worden gedekt door opbrengsten uit de verkoop van bouwrijpe gronden. Doorberekening van de GREX-ramingen voor 2024 laten zien dat er in 2024 worden minder ambtelijke uren toegerekend aan de grondexploitatie dan vorig jaar was begroot. Deze lagere ambtelijke ureninzet moet nu gedekt worden uit de gemeentelijke begroting.

8. Overige afwijkingen < € 50.000,-: Deze categorie omvat overige afwijkingen waarvan de individuele bedragen kleiner zijn dan € 50.000,-. Hierbij kunt u denken aan correcties voor indexerings en kleine aanpassingen in inkomsten en uitgaven.

Scenario's

In tabel 1c zijn alle beleidsvoorstellen van de scenario's 1, 2 en 3 weergegeven. In het raadsmemo Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota" (D/2023/570812), is beschreven wat de voorstellen inhouden. In de Begroting 2024-2027 zijn deze voorstellen verwerkt.

Tabel 1c: Totaal voorstellen Scenario 1 tot en met 3 Perspectiefnota 2024-2027

Progr.	Nr	Sc	Onderwerp	2024	2025	2026	2027	dekking
1.3	1	1	Uitplaatsing taken WABO naar ODJ					
1.3	1	1	-extra opbrengst omgevingsvergunningen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	omgevingsverg.
1.3	1	1	-verhoging tarieven omgevingsvergunningen	-66.856	-66.856	-66.856	-66.856	omgevingsverg.
3-1	2	1	Nationaal isolatieprogramma -uitgaven	-144.125	-	-	-	NIP
3-3	3	1	Strategisch adviseur duurzaamheid	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	CDOKE/Jetten
3-5	4	1	medewerker vergunning verlening en toezicht nutsbedrijven	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	Degeneratie-vergoeding
3-1	6	1	Woonvisie ouderen					
3-6	7	1	Beheersing gemeentelijk vastgoed					
3-3	8	1	Steun aan High Tech campus					
3-1	9	1	Oud en jong en het groen					
3-3	10	1	IJmond Energietransitie	-333.000	-333.000	-333.000	-333.000	subsidie
3-3	11	1	Uitvoering klimaat en energiebeleid	-440.000	-440.000	-440.000	-440.000	CDOKE/Jetten
3-3	12	1	Waterberging	-190.000				impulsregeling/riolering
1.1	13	1	Accountantskosten	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	saldo
1.1	14	1	Algemene kosten raad (catering,representatiekosten etc)	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	saldo
1.1	15	1	Effectuering formatieplan Griffie	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	saldo
1.1	16	1	Vergoedingen Raad	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	saldo
1.2	17	1	Bewaren reis – en identiteitsdocumenten	-40.000				BR-nieuw beleid
1.3	18	1	Verhoging bijdrage VRK	-465.000	-465.000	-465.000	-465.000	saldo
3-3	19	1	Programma Industrie & Gezondheid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	saldo
2.1	20	1	Vervuilde huishoudens	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	saldo
2.1	21	1	Nieuw zaaksysteem Sociaal domein	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	saldo
2.5	22	1	Verhoging budget regionaal expertiseteam	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	saldo
2.5	23	1	Regionale functie jeugdinkoop	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000	saldo
2.6	24	1	IJmond Werkt!	-359.701	-359.701	-359.701	-359.701	saldo
3-3	25	1	Waterschapsbelasting	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	saldo
1.3	26	1	Kadernota 2024, Omgevingsdienst IJmond	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	saldo
3-3	27	1	Kosten gas, licht en water	200.000	200.000	200.000	200.000	saldo
1.1	28	1	Gemengde indexering gemeenschappelijke regelingen	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000	saldo
2.1	29	1	Sluiting van een buurtcentrum (na onderzoek)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	saldo
2.4	30	1	Kanteling aanbod (preventief, maatwerk en specialistisch) en transformatie toegang en subsidies	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	saldo
3-1	36	2	Uitvoeren huurprijzenbeleid / inhuur projectleider (I)	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000	2024 NB / 2025 ev AR
3-2	37	2	Def. Inrichting knip Alkmaarweg-Rijksstraatweg	-75.000				BR-nieuw beleid
1.3	37	2	Versterking en versnelling aanpak ondermijning	-145.000	-145.000			2024 NB / 2025 AR

Progr.	Nr	Sc	Onderwerp	2024	2025	2026	2027	dekking
2.1	41	2	Monitor sociaal domein	-50.000				BR-nieuw beleid
1.3	42	2	Veilige wijkaanpak Oosterwijk (Europaplein)	-100.000				BR-nieuw beleid
3.1	43	2	Inhuur t.b.v. woonzorgvisie	-75.000				BR-nieuw beleid
4	44	2	Inrichten van een talentenpool	-786.000	-786.000			BR-org. ontwikkeling
3.1	46	2	Strategisch planoloog	-55.500	-55.500	-55.500		2024 NB / 2025 ev AR
3.1	47	2	Herijking Omgevingsvisie	-50.000				BR-nieuw beleid
3.1	53	2	Implementatie integraal beheerssysteem onderhouds-plannen	-100.000				BR-nieuw beleid
3-2	59	2	Voetgangeroversteek De Baandert / J. Monnetsstraat	-22.500				BR-nieuw beleid
1.1	62	2	Pilot "werken met een gebiedsregisseur".		-100.000	-100.000		AR
2.1	63	2	Budget wijkgerichte aanpak		-125.000	-125.000		AR
2.5	64	2	Continuering inzet Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	-110.000	-40.000			2024 NB / 2025 AR
4	66	2	Komen tot een opgevegerichte netwerk organisatie	-50.000	-50.000			2024 NB / 2025 AR
4	67	2	Onderzoeken concurrerend loongebouw	-35.000				BR-org. ontwikkeling
1.1	68	2	Uitbreiding bestuursadvisering	-67.000	-67.000			2024 NB / 2025 AR
2.3	69	2	Vergroenen Kinderboerderij	-10.000	-90.000			BR-nieuw beleid
2.3	79	2	Beleefbaar maken Oud Haerlem	-40.000	-40.000			2024 NB / 2025 AR
4	81	2	Verdiepend onderzoek naar de overheid	-40.000				BR-org. Ontwikkeling
3.3	84	2	Vergroenen burgemeester Nielenplein		-40.000			BR-nieuw beleid
2.4	32	3	Formatieuitbreiding Wmo	-150.000	-278.000	-278.000	-278.000	saldo
2.5	33	3	Jeugdhulp algemeen	-695.000	-695.000	-300.000	-300.000	saldo
1.2	34	3	IBurgerzaken/ARchief	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	saldo
4	38	3	Cloudtransitie	-290.000	-215.000	-140.000	-140.000	saldo
4	40	3	Centraliseren contractvastlegging	0	-90.000	-90.000	-90.000	saldo
2.5	45	3	Praktijkondersteuner huisartsen (POH) Jeugd - reparatie	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	saldo
3.1	49	3	Woningbouw: strategisch beleidsadviseur	-25.000	-225.000	-225.000	-225.000	saldo
3.6	52	3	Onderzoek: Taakstelling accommodatiebeleid en vastgoed	-150.000	-200.000	0	0	AR
3.3	51	3	Privatiseren begraafplaats plus concessie crematorium.	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	saldo
3.6	54	3	Kapitaallasten Meerjareninvesteringsplan	0	91.543	157.468	-165.337	saldo
3.6	55	3	Kapitaallasten investeringen KC Eigenwijze en IKC Leonardus	0	19.723	-389.094	-262.950	saldo
3.6	56	3	Voorbereidingskosten KC Eigenwijze en IKC Leonardus	-1.023.708	-793.289	-619.381	0	AR
4	93	3	OZB niet-woningen	200.000	300.000	400.000	400.000	saldo
4	94	3	Verhogen leges evenementen	20.000	20.000	20.000	20.000	saldo
4	95	3	Onderuitputting kapitaallasten	100.000	100.000	100.000	100.000	saldo
Totaal voorstellen scenario 3				-6.827.390	-6.132.080	-3.833.064	-2.796.844	

De dekking van deze beleidsvoorstellen is in 2024 voor 2.4 miljoen euro het begrotingsaldo en 1,1 miljoen euro de Algemene Reserve (AR). Ook wordt voor een bedrag van 1 miljoen euro een beroep gedaan op de reserve Nieuw beleid, die daarmee bijna is uitgeput. Naar aanleiding van de benchmark Berenschot wordt voorgesteld om te gaan werken met een talentenpool. Deze wordt gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve Organisatie ontwikkeling.

Deze moet daarvoor wel eerst verder worden aangevuld vanuit de AR. Ten slotte wordt dekking gevonden in een aantal Rijksregelingen/-subsidies.

Reserves en voorzieningen

Wanneer alle voorstellen uit de begroting zijn verwerkt, hebben die het onderstaande effect op de reserves en voorzieningen.

Tabel 2: Effect voorstellen op reserves en voorzieningen

	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Algemene Reserve (AR)	20.561.834	19.295.328	16.788.141	14.275.077	13.316.771	13.284.771
Nog te bestemmen resultaat	4.813.000					
Bestemmingreserves	33.043.799	32.286.355	30.610.705	29.076.092	28.043.647	27.435.296
Voorzieningen	5.406.045	5.681.063	5.566.012	5.792.955	6.195.477	6.391.485
Totaal reserves en voorzieningen	63.824.679	57.262.747	52.964.859	49.144.125	47.555.896	47.111.553

We zien de omvang van reserves en voorzieningen dalen van 63,8 miljoen euro ultimo 2022, tot 47,1 miljoen euro ultimo 2027. Deze daling komt geheel voor rekening van de reserves. Zo zien we dat de Algemene Reserve licht daalt in 2023, maar daarna verder afneemt. Deze daling wordt veroorzaakt door de voorstellen uit de 3 scenario's. De risicoparagraaf laat zien dat ook na deze onttrekkingen, de AR nog steeds voldoende van omvang is om alle geïnventariseerde risico's af te dekken.

Naast de daling van de AR, zien we ook een afname bij de bestemmingsreserves Nieuw beleid en organisatieontwikkeling. De eerste wordt ingezet waar deze ook voor is bedoeld: het financieren van incidentele beleidswensen (uit deze begroting 2024-2027). De BR organisatieontwikkeling wordt gebruikt om met name (de ontwikkelingen rondom) de talentenpool te financieren. Daartoe dient er wel eerst een dotatie vanuit de AR plaats te vinden. Verder valt de toename van de BR Volkshuisvesting als gevolg van het raadsbesluit bij de jaarrekening 2022. Voor een verdere duiding van de mutaties van de reserves en voorzieningen, wordt verwezen naar de 'Overzichten reserves en voorzieningen'.

Investeringsen

In eerdere Planning en Control documenten (rekening 2022 en PN 2024) is aangegeven dat de organisatie op het gebied van de investeringen verder in control wil komen. Te vaak zagen we dat de planning van de investeringen te enthousiast was, waardoor bij de jaarrekening een aanmerkelijk bedrag aan geraamde kapitaallasten niet werd uitgenut. Dit issue is aangepakt door een aantal keer per jaar het benodigde investeringsritme te herijken. De gevolgen van deze herijkingen worden in de verschillende P&C-documenten verwerkt. Daarnaast zijn de investeringsbedragen in de tijd uitgezet, wat betekent dat per investering is bepaald in welke jaren het bijbehorende krediet precies wordt uitgegeven. In berap, PN en de scenario's zien we dat de begrote kapitaallasten als gevolg van deze periodieke herijking, telkens meebewegen/vrijvallen.

Bij de investeringen maken we onderscheid reeds door de raad gevoteerde kredieten (staat C) en kredieten waar de raad bij komende begrotingen nog een akkoord voor moet geven (MJIP). Van de reeds gevoteerde kredieten (dus tot en met de begroting 2023 door de raad goedgekeurd), is op dit moment nog 29,6 miljoen euro niet uit gegeven. In 2023 geven we naar verwachting 12,1 miljoen euro hiervan uit en in de periode vanaf 2024 de resterende 17,5 miljoen euro. In de staat C zijn de gevoteerde kredieten ten behoeve van ICT reeds verwijderd, omdat de raad wordt voorgesteld deze kredieten (kapitaallasten) om te zetten in exploitatiebudgetten. Dit in verband met de voorgestelde cloudtransitie.

Voor een bedrag van 51,4 miljoen euro staan er nieuwe investeringen in de planning. In het 'Overzicht investeringen' zijn deze ook benoemd. De raad wordt met het vaststellen van deze begroting gevraagd om de voorstellen uit het MJIP voor de jaren 2024 te voteren. Deze zullen dan verschuiven naar staat C.

Tabel 3: Staat C en MJJP

	2023	2024	2025	2026	2027
Staat C	12.091.212	9.924.391	6.395.640	1.191.357	
MJJP		8.637.285	9.086.324	13.042.738	10.738.597
Totaal	12.091.212	18.561.676	15.481.964	14.234.095	10.738.597

Alle gevoteerde en geraamde investeringen zijn in de tijd gezet: in welk jaar verwachten we precies welke uitgaven. In de bovenstaande tabel is deze kasraming in samengevatte vorm weergegeven. Deze laat bijvoorbeeld zien dat in 2024 naar verwachting 18,5 miljoen euro aan investeringen wordt uitgegeven. Deze raming is vervolgens vertaald in kapitaallasten welke is verwerkt in deze begroting. Gezien het voor Heemskerkse begrippen hoge bedrag aan investeringen en het feit dat we de ervaringen hebben toch te enthousiast te plannen, is in de scenario's voorgesteld om de onderuitputting kapitaallasten (als gevolg van vertraging in de investeringen) op te hogen met € 100.000,-.

Leningen

Bij het opstellen van de Begroting 2024-2027, is ook een liquiditeitsprognose gemaakt. Doel hiervan is om op basis van de beschikbare liquiditeit te bepalen of de bank-/kasstand voldoende is om de beleidsvoornemens met de eigen middelen te betalen of dat we verwachten hiervoor geldleningen aan te moeten trekken. In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de leningenportefeuille weergegeven.

Tabel 4: Omvang vreemd vermogen

(bedragen x € 1.000,-)

	2024	2025	2026	2027
Bestaande langlopende geldlening	16.400	14.867	13.334	12.501
Kasgeldlimiet (kortlopende geldlening)	10.366	10.193	10.063	9.902
Nieuwe langlopende geldlening 2024	13.000	11.700	10.400	9.100
Nieuwe langlopende geldlening 2025		13.000	11.700	10.400
Nieuwe langlopende geldlening 2026			13.000	11.700
Nieuwe langlopende geldlening 2027				14.000
Omvang vreemd vermogen	39.766	49.760	58.497	67.603

We zien de verwachting dat de omvang van de leningenportefeuille aanmerkelijk zal toenemen. Dit is met name het gevolg van het ambitieuze investeringsprogramma. In de praktijk is er vaak een directe relatie tussen het investeringsprogramma en de omvang van de leningen. De geraamde omvang van de leningen, wordt vertaald naar de rentekosten die we hiervoor aan de bank moeten betalen. Voor de bestaande leningen zijn dat uiteraard de bijbehorende rentelasten, voor nieuwe leningen gaan we uit van de rentepercentages welke door de banken voor 2024 worden afgegeven. Dat is voor kort geld 2,50% en voor lang geld 3%. In de paragraaf financiering wordt dit verder geduid.

Voor de bedragen die we als verwachte rentelast in de begroting opnemen, geldt dat deze ongewis zijn. Ten eerste betekent een vertraging in de investeringen dat geen leningen hoeven worden aangetrokken en dus ook geen extra rentelasten aan de orde zijn. Anderzijds geldt dat de marktrente de laatste jaren zeer volatiel is. We rekenen met door de banken verwachte rentepercentages, maar de praktijk laat zien dat deze binnen een week alweer achterhaald kunnen zijn. In de bestuursrapportages zullen we rapporteren over de stand van zaken rondom de leningen.

2. Financieel totaalbeeld 2024-2027

In tabel 5 ziet u wat de totale lasten en baten zijn per programma. De bedragen met een - (minteken) zijn lasten. De bedragen met een + (plusteken) zijn baten.

De Begroting 2024 heeft een positief saldo na bestemming van € 10.000,-. De programma's 1 tot en met 4 hebben allemaal een "tekort", maar dit tekort wordt gecompenseerd door de algemene dekkingsmiddelen. Dat is logisch omdat bij de algemene dekkingsmiddelen de Algemene Uitkering (onze grootste bron van inkomsten) staat begroot.

Tabel 5: Financieel meerjarenbeeld 2024-2027

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
1. Bestuurlijk domein						
Lasten	-7.554	-8.379	-8.748	-8.787	-8.446	-8.641
Baten	1.770	551	741	780	861	861
Saldo	-5.784	-7.828	-8.008	-8.007	-7.585	-7.780
2. Sociaal domein						
Lasten	-60.388	-68.243	-65.147	-64.045	-63.129	-62.543
Baten	17.004	21.532	16.239	16.171	16.611	16.600
Saldo	-43.384	-46.712	-48.908	-47.874	-46.518	-45.943
3. Fysiek domein						
Lasten	-26.934	-29.010	-31.397	-30.009	-30.336	-29.243
Baten	14.453	13.980	15.344	15.114	14.815	14.588
Saldo	-12.480	-15.030	-16.053	-14.894	-15.521	-14.655
4. Overhead						
Lasten	-18.603	-18.789	-19.310	-19.407	-18.637	-18.139
Baten	690	587	539	539	837	837
Saldo	-17.913	-18.203	-18.771	-18.868	-17.800	-17.302
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	-1.512	-1.933	-1.808	-2.060	-2.170	-2.195
Baten	85.074	84.209	89.375	90.264	84.962	84.792
Saldo	83.562	82.276	87.567	88.204	82.792	82.597
Totaal lasten	-114.991	-126.355	-126.410	-124.308	-122.718	-120.761
Totaal baten	118.992	120.858	122.238	122.868	118.085	117.677
Saldo voor bestemming	4.001	-5.497	-4.172	-1.439	-4.633	-3.084
Toevoeging aan reserves	-10.139	-5.289	-3.724	-3.127	-2.271	-2.271
Onttrekking aan reserves	10.938	10.776	7.907	7.174	4.262	2.911
Saldo na bestemming	4.800	-10	10	2.608	-2.643	-2.444

3. Leeswijzer

De Begroting 2024-2027 is gebaseerd op de Perspectiefnota 2024-2027 (PN) en in aanvulling daarop, het voorstel voor de 3 scenario's en de uitwerking van de meicirculaire. Als gevolg van de omissie in de uitwerking van de Meicirculaire, heeft uw raad besloten om de PN en het raadsvoorstel over de 3 scenario's niet te bespreken voor het zomerreces. Dit gebeurt nu na het reces. De resultaten van deze bespreking kunnen we niet meer verwerken in de begroting 2024-2027. Wijzigingen van de beleidsvoorstellen zullen bij de raadsbehandeling van de begroting via moties en amendementen moeten gebeuren.

De Programma's

De begroting 2024 bestaat uit 4 programma's. Dat is er één meer dan voorheen. Toegevoegd is het programma Overhead. Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Heemskerk. Volgens de BBV-regelgeving behoren deze lasten (en baten) apart inzichtelijk te worden gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen (de 3W-vragen) zijn gekoppeld. In de audit commissie is dit onderwerp besproken en de leden van deze commissie konden instemmen met deze toevoeging. We zullen de raad met het vaststellen van de begroting, expliciet vragen om akkoord te gaan met instelling van dit vierde programma.

Een andere vernieuwing is het verschuiven van (onderwijs)gebouwen en vergunningen van programma 1 en 2 naar programma 3. Dit is gedaan voor een beter inzicht in de financiële gegevens en sturing van de inhoudelijke programma's. Concreet gaat het om de verschuiving van de programmaonderdelen: (1) Economische zaken, (2) Omgevings- en overige vergunningen en (3) Onderhuishuisvesting, accommodaties en monumenten.

Elk programma bestaat uit verschillende onderdelen

Per onderdeel komen aan elkaar verbonden beleidsterreinen samen. Wij geven aan per programmaonderdeel:

- Wat de gewenste maatschappelijke effecten zijn (*Wat willen we bereiken?*);
- Met welke activiteiten het college deze effecten denkt te bereiken (*Wat gaan we er voor doen?*);
- Welke financiële middelen hiervoor nodig zijn (*Wat gaat het kosten?*).
- We maken hierbij onderscheid in begrote lasten en baten.

In het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812) zijn voorstellen voor nieuw beleid of beleidsintensivering gedaan. Dit voorstel is verwerkt in deze begroting. Onderaan de programmaonderdelen zijn de bijbehorende scenario-voorstellen benoemd. In het genoemde raadsvoorstel kunt u lezen wat er exact met het voorstel is bedoeld.

De Paragrafen

In de Paragrafen lichten we onderwerpen toe die meerdere programma's raken. Het BBV schrijft een achttal paragrafen verplicht voor, waarvan de paragraaf Wet Open Overheid pas zeer recent verplicht is gesteld. Daarnaast heeft de gemeente zelf de paragraaf Duurzaamheid toegevoegd. Er zijn derhalve 9 paragrafen (A tot en met I).

De financiële begroting

Deze bestaat uit verplichte onderdelen en geeft vanuit verschillende oogpunten inzicht in de cijfers. Zo vindt u hier het overzicht van de incidentele baten en lasten, het verloop van de reserves en voorzieningen en de investeringen.

De bijlagen

In de bijlagen tenslotte is de lijst met afkortingen opgenomen.

De raad wordt via 2 tussentijdse rapportages per jaar integraal geïnformeerd over de realisatie van het beleid, de voortgang van de activiteiten en aanwending van de budgettaire middelen.

4. Programma's

4 Programma's

De programma's worden per programmaonderdeel gepresenteerd. Dit is ook het niveau waarover uw raad (conform de financiële verordening) het budgetrecht uitvoert. Ieder programma begint met een overzicht van de baten en lasten op het niveau van programmaonderdeel. We geven daarbij mutaties op de reserves apart aan. Financieel resultaat voor mutaties van de reserves noemen we Resultaat voor bestemming. Het resultaat na mutaties van de reserves noemen we Resultaat na bestemming. Daarna worden de verplicht voorgeschreven 3 W-vragen beantwoord: Wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten.

Per programmaonderdeel geven we een toelichting op substantiële financiële afwijkingen. Het gaat alleen om substantiële afwijkingen in de lasten en/of baten tussen 2023 en 2024. We maken hierbij onderscheid tussen Resultaat voor bestemming en Resultaat na bestemming. Voor een deel zullen de verschillen technisch van aard zijn als gevolg van de introductie van programma 4 en het verschuiven van de programmaonderdelen: (1) Economische zaken, (2) Omgevings- en overige vergunningen en (3) Onderhuishuisvesting, accommodaties en monumenten naar programma 3.

In deze Begroting staat een aantal financiële overzichten en tabellen. Het is handig om te weten dat:

- Bedragen met een + (plusteken) duiden op een voordeel.
Dat kan een (hogere) bate zijn of een lagere last;
- Bedragen met een - (minteken) duiden op een nadeel.
Dat kan een (hogere) last zijn of een lagere bate;
- Een onttrekking aan een reserve een + (plusteken) heeft.
We verhoogden de exploitatie dan met financiële middelen. Dat is een voordeel voor de exploitatie.
- Een storting in een reserve een - (minteken) heeft.
We verlaagden de exploitatie dan met financiële middelen. Dat is een nadeel voor de exploitatie.

We geven per programmaonderdeel prestatie-indicatoren aan. Prestatie-indicatoren meten prestaties. We gebruiken deze indicatoren om aan te geven welke concrete doelstellingen we nastreven. In de kolom Werkelijk 2022 ziet u de gerealiseerde waarde. In de kolommen 2023 tot en met 2027 geven we de verwachte waarden aan. Bij het opstellen van de begroting, waren de gerealiseerde waarden 2023 nog niet bekend. Daar waar nodig geven we een toelichting op de indicator.

Prioriteren en contracteren

Berenschot constateert dat de bestuurlijke ambities in Heemskerk groot zijn en ziet bovengemiddeld veel bestuurlijke wensen in het Coalitieakkoord in vergelijking tot andere gemeenten van deze omvang. Tegelijkertijd ziet Berenschot dat de prioritering en concretisering achterblijft. Scherpe keuzes worden (nog) niet gemaakt. Vertaling naar de uitvoering wordt ook niet afgedwongen door een loyale, op uitvoering gerichte organisatie. De bestuurlijke wil om hier invulling aan te geven is er echter wel: 'we moeten zorgen dat de organisatie de bestuurlijke ambities goed kan uitvoeren', aldus het Coalitieakkoord. De organisatiebehoefte is er ook: 'het is nodig om prioriteiten te stellen'.

In de Perspectiefnota hebben we de topprioriteiten van het bestuur gedefinieerd. In 2023 hebben we een eerste stap gezet in nadere uitwerking van deze topprioriteiten. In 2024 gaan we dit verder uitwerken, verbinden aan onze opgaven en vertalen naar de P&C producten. Uiteraard doen we dat in goed overleg met u als raad.

Opgavengericht werken

In de PN 2024-2027 is voor het eerst een aanzet gegeven met het beschrijven van de trends en ontwikkelingen volgens de opgaven uit de Omgevingsvisie, het beleidsplan Sociaal domein 2020-2023 'Naastelkaar, met elkaar, voor elkaar' en de 'Basis op orde'. Binnen de programma's zijn de beschreven trends en beleidsontwikkelingen naar deze opgaven geclusterd. Zo is herkenbaar welke ontwikkelingen plaatsvinden binnen de reikwijdte van deze gemeentelijke visies. De opgaven betreffen:

Vanuit de Omgevingsvisie:

1. Aantrekkelijk Heemskerk;
2. Mobiel Heemskerk;
3. Gezond Heemskerk (= Duurzaam Heemskerk);
4. Levendig Heemskerk;
5. Karakteristiek Heemskerk.

Vanuit het beleidsplan Sociaal domein:

6. Meedoen;
7. Omzien naar elkaar;
8. Zo thuis mogelijk wonen;
9. Gezond en weerbaar

Vanuit de organisatie brede thema's en projecten:
Bedrijfsvoering/Organisatieprojecten.

Graag hadden we de opgaven in deze Begroting terug willen laten komen, maar de vastgestelde programma en programmaonderdeel structuur maakt dat voor alsnog ingewikkeld. De PN is vormvrij, dus daar konden we de opgaven naar eigen inzicht een plaats geven. In de begroting moeten we echter de vastgestelde programma/ programmaonderdeel structuur volgen en daar passen de opgaven niet zomaar in. We bespreken graag met de raad hoe we beide structuren (programmastructuur versus opgavegericht werken) met elkaar in verband kunnen brengen.

Programma 1: Bestuurlijk domein

Algemeen

Het Bestuurlijk domein bestaat uit 3 programmaonderdelen: Bestuur en samenwerking, Dienstverlening, Veiligheid vergunning en handhaving. Wat zijn onze ambities voor 2024 voor dit domein?

We betrekken inwoners en ondernemers actief bij ons beleid

Met burgerparticipatie betrekken we de inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners actief bij ons beleid en de uitvoering daarvan. Zo zorgen we ervoor dat zij mede-eigenaren van hun leefomgeving worden. Participatie verhoogt niet alleen de effectiviteit van onze besluitvorming, maar versterkt ook het gemeenschapsgevoel. Het draagt bij aan het vertrouwen tussen inwoners en de overheid.

We investeren in veiligheid

Denk bij veiligheid aan zowel fysieke veiligheid, als aan sociale en digitale veiligheid. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor welzijn, sociale samenhang en (economische) vooruitgang. Daarom investeren we in maatregelen die de veiligheid en het veiligheidsgevoel verhogen. We doen dit samen met onze inwoners, met maatschappelijke partners en met buurtgemeenten.

We monitoren onze maatregelen en sturen die bij waar dat nodig is

We analyseren feitelijke gegevens (data) om te kijken wat het effect van onze maatregelen is. Heeft een maatregel niet het gewenste effect? Dan passen we hem aan. De lessen die we hieruit leren zetten we in voor onze hele gemeente.

We werken samen om ondermijning aan te pakken

Ondermijnende criminaliteit tast de sociale en economische structuren van onze samenleving aan. We pakken de bestrijding van ondermijning gecoördineerd aan. Daarbij werken we nauw samen met politie, maatschappelijke partners, inwoners en bedrijven.

We monitoren het effect van de nieuwe Legesverordening

Door de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen waren aanpassingen nodig in de Legesverordening. De nieuwe verordening is op 1 januari 2023 ingegaan. Wat de grootste verandering is? Het toezicht verschuift van toezicht tijdens de bouw naar toezicht achteraf (handhaving). Deze kosten kunnen we niet doorberekenen in de bouwleges. Het effect hiervan houden we in de gaten. Waar nodig delen we onze bevindingen in de planning & controlinstrumenten.

Tabel 6: financiën programma 1

(bedragen x € 1.000,-)

Programmaonderdeel	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
1.1 Bestuur en samenwerking						
Lasten	-2.315	-2.393	-2.203	-2.213	-2.220	-2.218
Baten	1.069	0	0	0	0	0
Saldo	-1.246	-2.393	0	-2.213	-2.220	-2.218
1.2 Dienstverlening						
Lasten	-1.205	-1.222	-1.382	-1.339	-1.348	-1.348
Baten	533	551	741	780	861	861
Saldo	-671	-672	-641	-560	-488	-488
1.3 Veiligheid, toezicht en handhaving						
Lasten	-4.034	-4.763	-5.163	-5.235	-4.877	-5.075
Baten	168	0	0	0	0	0
Saldo	-3.866	-4.763	-5.163	-5.235	-4.877	-5.075
Totaal lasten	-7.554	-8.379	-8.748	-8.787	-8.446	-8.641
Totaal baten	1.770	551	741	780	861	861
Saldo voor bestemming	-5.784	-7.828	-8.008	-8.007	-7.585	-7.780
Toevoeging aan reserves	-33	-72	-85	-72	-72	-72
Ottrekking aan reserves	1	20	1.058	339	0	0
Saldo na bestemming	-5.816	-7.881	-7.034	-7.741	-7.658	-7.852

Programmaonderdelen

1.1 Bestuur en samenwerking

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Het besluitvormingsproces evenwichtig is dankzij samenspel tussen college en raad;
- Onze bestuursstijl open, transparant, stabiel en consequent is.

Wat gaan we ervoor doen?

Verkiezingen

- We starten begin 2024 met de organisatie van de verkiezingen voor het Europees Parlement.
- We doen de telling centraal. Dat is hetzelfde als bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer, die eind 2023 plaatsvonden.

Bestuur

- We stellen voor elk belangrijk dossier een startnotitie op. Hierin leggen we het besluitvormingsproces vast voor de planning, de bestuurlijke afstemmingsmomenten en het niveau van participatie. We brengen in het besluitvormingsproces de verschillende mogelijkheden (scenario's) in beeld.

Burgerparticipatie

- We geven ons beleid en de uitvoering daarvan vorm in overleg met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Zo neemt de kwaliteit van raadsbesluiten toe en zijn inwoners en ondernemers mede-eigenaren van hun leefomgeving.
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving. We vinden het belangrijk dat alle betrokkenen meepraten, meedenken en meedoen. Daarom gaan we uit van het principe "Het is mogelijk, tenzij..". De raad stelde in 2023

de uitgangspunten voor participatie vast in de nota Participatie. Deze nota is de leidraad bij alle plannen en projecten die we in Heemskerk uitvoeren.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 7: prestatie-indicatoren Bestuur en samenwerking

Omschrijving	Werkelijk					Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 1. Opkomst verkiezingen (in %)	46,5%	57,0%	50,0%	80,0%	51,0%	51,0%	

Bron: gemeente Heemskerk

Vanwege de val van het kabinet in 2023, zullen er naast de provinciale- en waterschapsverkiezingen ook landelijke verkiezingen plaatsvinden. Voor de Tweede Kamerverkiezingen wordt een verwacht opkomstpercentage van 80% gehanteerd.

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Bestuur en samenwerking. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Accountantskosten
- Algemene kosten raad
- Effectuering formatieplan Griffie
- Vergoedingen raad
- Gemengde indexering gemeenschappelijke regelingen
- Pilot gebiedsregisseur
- Uitbreiding bestuursadvisering

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Bestuur en samenwerking is het saldo na bestemming 1,194 miljoen euro nadelig. In tabel 8 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 8: lasten en baten Bestuur en samenwerking (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-2.315	-2.393	-2.203	-2.213	-2.220	-2.218
Baten	1.069	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	-1.246	-2.393	-2.203	-2.213	-2.220	-2.218
Toevoeging aan reserves	0	0	-13	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	1.022	130	0	0
Saldo na bestemming	-1.246	-2.393	-1.194	-2.083	-2.220	-2.218

Toelichting

Reserves

Een onttrekking is begroot van 1,022 miljoen euro uit de bestemmingsreserve Nieuw beleid ten behoeve van de dekking van incidentele posten. Deze posten zijn eerder vermeld in de perspectiefnota 2024-2027. De lasten worden begroot op de producten waar het betrekking op heeft. Derhalve zien we de lasten niet toe- of afnemen binnen dit programmaonderdeel.

1.2 Dienstverlening

We willen dat:

- We een organisatie zijn die voor iedereen toegankelijk en makkelijk benaderbaar, betrokken, betrouwbaar en meedenkend is;
- Onze dienstverlening - waar dat kan - snel, simpel en persoonlijk is en hiervoor verschillende (moderne) kanalen inzet;
- Onze medewerkers iedereen gelijk behandelen en naar mogelijkheden kijken in plaats van naar onmogelijkheden;

- We in het contact met de klant duidelijk zijn over wat deze mag verwachten: “We doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen”.

Wat gaan we ervoor doen?

Burgerlijke stand

- We blijven onze fysieke en digitale dienstverlening verder ontwikkelen. Dat houden we in de gaten (monitoren) we via iDashboard.

Diversen

- Voor 2024 hebben we 2 acties uit het programma Dienstverlening gepland. Welke acties dat zijn bepalen we later. Onze visie op Dienstverlening is dat we onze inwoners diensten verlenen op de manier die zij kiezen. Dat doen we vanuit het principe: “digitaal waar mogelijk en persoonlijk waar gewenst”.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 9: prestatie-indicatoren Dienstverlening

Omschrijving	Werkelijk				Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PI 2. Aantal formeel geregistreerde klachten Bron: gemeente Heemskerk	32	20	20	20	20	20
PI 3. Aantal gegrond verklaarde klachten Bron: gemeente Heemskerk	2	7	7	7	7	7
PI 4. Formele klachten die binnen de wettelijke termijn van 6 weken zijn afgehandeld (in %) Bron: gemeente Heemskerk	82,0%	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Omschrijving	Werkelijk				Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PI 5. Huwelijken/geregistreerde partnerschappen niet-kosteloos Bron: Register burgerlijke stand	161	120	120	120	120	120
PI 6. Huwelijken/geregistreerde partnerschappen kosteloos Bron: Register burgerlijke stand	71	55	55	55	55	55
PI 7. Aantal naturalisaties Bron: Naturalisatieverzoeken	63	60	60	60	60	60
PI 8. Aantal reisdocumenten Bron: Administratie reisdocumenten	3.921	3.302	6.751	7.485	8.072	8.100
PI 9. Aantal rijbewijzen Bron: Administratie rijbewijzen	3.356	3.400	3.200	3.000	3.930	4.100

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Dienstverlening. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Aan huis brengen van reisdocumenten
- Burgerzaken/IArchief

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Dienstverlening is het saldo na bestemming € 641.000,- nadelig. In tabel 10 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 10: lasten en baten Dienstverlening

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-1.205	-1.222	-1.382	-1.339	-1.348	-1.348
Baten	533	551	741	780	861	861
Saldo voor bestemming	-671	-672	-641	-560	-488	-488
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-671	-672	-641	-560	-488	-488

Toelichting

De opbrengsten zullen naar verwachting stijgen met ongeveer € 200.000,- in 2024. Dit komt voornamelijk door de toename van de inkomsten zoals aangegeven in de eerste wijziging op de begroting 2023 voor reisdocumenten (nr. 50). Deze toename in opbrengsten gaat echter gepaard met een verhoging van de kosten voor de afdrachten aan rijksleges.

1.3 Veiligheid, toezicht en handhaving

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Heemskerk veilig en leefbaar is en dat participatie tussen inwoners en gemeente vanzelfsprekend is.
- Onze organisatie goed bereikbaar is en duidelijke informatie verstrekt. We nemen inwoners, bedrijven en instellingen mee in de uitvoering van de Omgevingswet.
- We een belangrijke, regisserende rol hebben op het gebied van openbare orde en veiligheid.
- We een robuuste organisatie zijn tijdens rampen en crisissituaties.
- Een professioneel ingerichte brandweer Kennemerland in staat is om haar taken adequaat uit te voeren.

Wat gaan we er voor doen?

De crisisorganisatie constant in richten en medewerkers in de teams professionaliseren. Inzet op de veiligheid en veiligheidsbeleving rondom het Europaplein en de overige wijken in Heemskerk.

Integrale veiligheid

Ondermijning

- We versterken de gemeentelijke aanpak op ondermijning nog meer en vergroten daarmee onze weerbaarheid. We komen direct in actie bij ondermijningsmeldingen. Dit proces begeleiden we intern.

Programma Veilige wijken

- We werken het programma Veilige wijken verder uit. Dat doen we op basis van de keuzes die de raad maakt.

Ontwikkeling inzet buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's)

- We dienen een aanvraag in voor een korte wapenstok voor boa's. De toekenning hiervan stemmen we af met het Openbaar Ministerie en politie.

Voetbal Ado'20

- Onze adviseur Openbare orde en veiligheid sluit aan bij het periodiek overleg met Ado'20, KNVB en politie. Doel van dit overleg is om de club te adviseren over openbare ordeaspecten bij risicowedstrijden.

Demonstraties, manifestaties en betogingen

- We spelen actief in (anticiperen) op het toenemende aantal demonstraties, manifestaties en betogingen. Dat doen we door overleggen te organiseren en mee te doen in werkgroepen.

Huiselijk geweld

- We blijven het meerjarige actieprogramma uitvoeren dat bij de regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld 2020-2024 hoort.

Aanpak jeugd

- We gaan door met de integrale aanpak van overlast door jeugdgroepen. Dat doen we samen met de gemeente Beverwijk en onze maatschappelijke partners.
- We richten ons bij het tegengaan van overlast door jeugdgroepen nu ook op preventie. We geven bijvoorbeeld voorlichtingslessen op school en spelen in op actualiteiten. Waar nodig doen we dit met een groepsgerichte en/of persoonsgerichte aanpak. Zo voeren we de Lokale Persoonsgebonden aanpak jeugd IJmond 2023-2027 en de Jeugdgroepsaanpak IJmond 2023-2027 uit.

Rampenbestrijding

- We maken heldere, consistente en concrete afspraken (over proces, inhoud, relatie) op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dat doen we, zodat het voor functionarissen en partners duidelijk is wie welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft.
- We zorgen ervoor dat de crisisorganisatie binnen onze organisatie steeds op orde is en professionaliseren onze medewerkers in de teams. We zetten in op de veiligheid en veiligheidsbeleving rondom het Europaplein en de overige wijken in Heemskerk.

Brandweertaken

- De brandweer Kennemerland blijft zijn vakmanschap ontwikkelen. Bijvoorbeeld door kennis te delen na incidenten, of door brandonderzoek, technologische vernieuwingen en verdieping van het brandweeronderwijs.
- De brandweer houdt zich aan het nieuwe dekkingsplan. Dat plan is vastgesteld op basis van de nieuwe landelijke systematiek voor gebiedsgerichte opkomsttijden.
- Brandweer Kennemerland onderzoekt de bluswaterpunten binnen onze gemeente en bekijkt welke punten we moeten aanpassen

Handhaving openbare ruimte

- De boa's blijven handhaven op basis van een data-gestuurde en themagerichte aanpak.
- We besteden extra aandacht aan onderwerpen als veiligheid in de wijken en

aan samenwerking met partners zoals politie, de sociaal werk organisatie MET Heemskerk en de gemeente Beverwijk.

- We doen jaarlijks terugkerende projecten, zoals het Donkere Dagen Offensief en het vuurwerkproject.
- We voeren de nieuwe Wet goed verhuurderschap uit. Dat doen we in overleg met de toezichthouders Omgevingswet en de handhavingsjuristen omgevingsrecht.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 11: prestatie-indicatoren Veiligheid, toezicht en handhaving

Omschrijving	Werkelijk					Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 12. Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	4,0	13,0	9,0	9,0	9,0	9,0	
Bron: Bureau Halt							
PI 13. Winkeldiefstal (per 10.000 inwoners)	26,0	16,0	22,0	22,0	22,0	22,0	
Bron: Politie / CBS - Diefstal							
PI 14. Geweldsmisdrijven (per 10.000 inwoners)	NB	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Bron: CBS - Criminaliteit							
PI 15. Diefstal uit woningen (per 10.000 inwoners)	18,6	30,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
Bron: Politie / CBS - Diefstallen							
PI 16. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte, per 10.000 inwoners)	3,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	
Bron: CBS - Criminaliteit							

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Veiligheid, toezicht en handhaving. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Hogere bijdrage Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
- Kadernota 2024 Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)
- Uitplaatsing taken Wabo naar ODIJ
- Versterking en versnelling aanpak ondermijning
- Veilige wijkaanpak Oosterwijk (Europaplein)

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Veiligheid, toezicht en handhaving is het saldo na bestemming 5,199 miljoen euro nadelig. In tabel 12 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 12: lasten en baten Veiligheid, toezicht en handhaving (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-4.034	-4.763	-5.163	-5.235	-4.877	-5.075
Baten	168 0	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	-3.866	-4.763	-5.163	-5.235	-4.877	-5.075
Toevoeging aan reserves	-33	-72	-72	-72	-72	-72
Onttrekking aan reserves	1	20	36	209	0	0
Saldo na bestemming	-3.898	-4.816	-5.199	-5.098	-4.950	-5.147

Toelichting

Lasten

Hogere bijdrage Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Ook de VRK heeft te maken met een uitzonderlijk hoge inflatie. Dit uit zich in prijsstijgingen die de in de Programmabegroting 2023 toegepaste prijscompensatie te

boven gaan en die structureel doorwerken in de daaropvolgende jaren. Voor de beleidstaak brandweertaken gaat het om een structureel hogere bijdrage vanaf 2024 van € 387.000,- (op basis van de CPB-kerngegevens van maart 2023).

Handhaving openbare ruimte

Handhaving wordt steeds belangrijker en noodzakelijker. Zowel in het centrum, het buitengebied als het strand. Om deze reden zijn hier, naast de reguliere indexering op de loonkosten meer ambtelijke uren aan toegeschreven. Dit betreft in totaal een nadeel ten opzichte van 2023 van € 220.000,-.

Integrale veiligheid

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Kennemerland voor Veilig Thuis wordt niet langer op het product Integrale veiligheid geraamd. De bijdrage in 2023 bedroeg € 339.000,-. In 2024 wordt deze bijdrage op het product Toegang en eerstelijnsvoorzieningen geraamd.

Voor de aanpak van ondermijning voor de IJmondgemeenten wordt voor in de Perspectiefnota 2024 voor 2 jaar een incidenteel budget van € 145.000,- gevraagd.

Programma 2: Sociaal domein

Algemeen

Het programma Sociaal domein bestaat uit 6 programmaonderdelen. Dit zijn: Welzijn, zorg en gezondheid, Vrijwillige inzet en mantelzorg, Lokale voorzieningen, sport, cultuur en recreatie, Individuele maatschappelijke ondersteuning, Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs en Werk en inkomen.

Voor iedereen toegankelijk of maatwerk?

De eerste 3 programmaonderdelen gaan over algemene voorzieningen. Deze voorzieningen zijn vrij toegankelijk, inwoners hebben daar geen indicatie voor nodig. Een indicatie is een officieel bewijs dat iemand een zorgbehoefte heeft. De andere 3 programmaonderdelen gaan over maatwerkvoorzieningen. Voor de onderdelen 2.4 en 2.5 hebben inwoners meestal wel een indicatie nodig.

Wettelijke grondslag

Een groot deel van de taken in het Sociaal domein heeft een wettelijke grondslag. Denk maar aan wetten als de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet Schuldhulpverlening, de Wet verplichte ggz en de Wet Publieke Gezondheid.

Zoveel mogelijk samen

We proberen al onze taken zoveel mogelijk in samenhang uit te voeren. Daarbij letten we niet alleen op de wettelijke kaders binnen het Sociaal domein, maar kijken we ook of we er andere domeinen bij kunnen betrekken. Dat doen we bijvoorbeeld bij ouderen of inwoners met een beperking (Sociaal domein), die langer zelfstandig moeten wonen (Fysiek domein). Een ander voorbeeld is de aanpak van de energiearmoede (Fysiek en Sociaal domein).

Participatieraad Heemskerk

De Participatieraad organiseert inspraak van inwoners voor het Sociaal domein. Zij geven zowel gevraagd als ongevraagd advies.

Ambities

Wat zijn onze ambities voor dit domein voor 2024? Hieronder vindt u daar een aantal voorbeelden van.

We gaan door met de ontwikkeling van het Sociaal domein

We stellen een beleidsplan Sociaal domein 2024 en verder op. Ook de onderwerpen sturing en monitoring krijgen hierin een plek. Hieraan zullen we samen met een raads werkgroep vorm geven. Ook ontwikkelen we een monitor Sociaal domein, waarmee we gegevens (data) beter in beeld krijgen. En we blijven proberen sommige maatwerkvoorzieningen om te zetten in algemene voorzieningen, zodat meer inwoners er gebruik van kunnen maken.

We werken samen aan de doelen van de doordecentralisatie Beschermd wonen

Het Rijk heeft de start van de doordecentralisatie Beschermd wonen opnieuw uitgesteld. De verwachte ingangsdatum voor de invoering van de Wet Woonplaatsbeginsel en het Objectieve verdeelmodel is nu 1 januari 2025, in plaats van 1 januari 2024. Wat de definitieve ingangsdatum ook is, vanaf 2024 werken we met de andere gemeenten in de IJmond, Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer samen in het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen (GO BW). In het GO BW proberen we samen de belangrijkste doelen van de doordecentralisatie te bereiken. Die doelen luiden: 'zo thuis mogelijk' en 'de cliënt centraal'.

We gaan efficiënt om met de krappe budgetten voor jeugdhulp en Wmo

We hebben al jaren te krappe budgetten voor jeugdhulp en Wmo. We proberen die budgetten zo efficiënt mogelijk in te zetten. Wijken we af van de Begroting? Dan informeren we de raad hierover via onze planning & control-cyclus.

Goede, betaalbare en toegankelijke zorg en een gezonde generatie in 2040

Het afgelopen jaar hebben gemeenten akkoorden gesloten met de rijksoverheid, zorgverzekeraars en GGD's. Het doel hiervan is om de focus te verschuiven van ziekte en zorg, naar gezondheid en gedrag. Deze akkoorden heten GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorg Akkoord). Met deze 2 akkoorden proberen we te voorkomen - of uit te stellen - dat mensen ziek worden, vereenzamen of mentale klachten krijgen. En we proberen zo de instroom in (duurdere) zorgvoorzieningen te beperken.

De ambitie van GALA is dat er in 2040 een gezonde generatie is met weerbare, gezonde mensen, die kunnen opgroeien, leven, wonen en werken in een gezonde leefomgeving. We gebruiken het GALA voor een lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis.

De ambitie van het IZA is de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.

In 2023 zijn we gestart met een aanpak voor GALA en IZA, vanaf 2024 voeren we die aanpak uit.

Tabel 13: financiën programma 2

(bedragen x € 1.000,-)

Programmaonderdeel	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
2.1 Welzijn, zorg en gezondheid						
Lasten	-6.319	-6.628	-7.102	-7.011	-6.942	-6.942
Baten	204	163	125	65	65	65
Saldo	-6.115	-6.465	-6.977	-6.946	-6.877	-6.877
2.2 Vrijwilligers en mantelzorg						
Lasten	-380	-421	-748	-841	-840	-615
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-380	-421	-748	-841	-840	-615
2.3 Lokale voorzieningen, sport en cultuur						
Lasten	-3.895	-4.140	-4.003	-4.138	-4.007	-3.928
Baten	97	107	307	299	292	292
Saldo	-3.798	-4.033	-3.696	-3.839	-3.715	-3.636
2.4 Individuele maatschappelijke ondersteuning						
Lasten	-10.655	-11.349	-11.838	-11.779	-11.779	-11.779
Baten	355	261	280	280	726	715
Saldo	-10.300	-11.088	-11.558	-11.499	-11.053	-11.064
2.5 Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs						
Lasten	-14.641	-15.136	-15.753	-14.604	-13.945	-13.805
Baten	1.588	1.401	1.256	1.256	1.256	1.256
Saldo	-13.053	-13.735	-14.497	-13.347	-12.689	-12.548
2.6 Werk en inkomen						
Lasten	-24.498	-30.569	-25.702	-25.672	-25.615	-25.473
Baten	14.761	19.599	14.271	14.271	14.271	14.271
Saldo	-9.737	-10.970	-11.431	-11.401	-11.344	-11.202
Totaal lasten	-60.388	-68.243	-65.147	-64.045	-63.129	-62.543
Totaal baten	17.004	21.532	16.239	16.171	16.611	16.600
Saldo voor bestemming	-43.384	-46.712	-48.908	-47.874	-46.518	-45.943
Toevoeging aan reserves	-384	-521	-225	-153	-153	-153
Onttrekking aan reserves	2.187	1.174	520	715	206	148
Saldo na bestemming	-41.581	-46.058	-48.613	-47.312	-46.466	-45.949

Programmaonderdelen

2.1 Welzijn, zorg en gezondheid

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Inwoners van Heemskerk zelfredzaam zijn en actief mee doen aan de samenleving.
- Heemskerk een plek is voor iedereen. Alle inwoners krijgen een kans. We vragen iedereen om mee te doen, ook nieuwkomers.
- Inwoners van Heemskerk een gezonde en actieve leefstijl hebben.

Wat gaan we er voor doen?

Zorg

Toegang

- We regelen samen met onze partners de integrale toegang vanuit het Serviceplein.
- In 2024 willen we het Serviceplein verder ontwikkelen. Dat doen we bijvoorbeeld zo:
  - We zorgen voor een laagdrempelige toegang, deskundige ondersteuning en goede doorgeleiding voor inwoners met vragen in het Sociaal domein.
  - We optimaliseren de verbinding van het Serviceplein met andere plaatsen waar vragen van inwoners binnen komen. Denk aan het onderwijs, verenigingen, de wijk en welzijnswerkers. Hiervoor maken we aanvullende afspraken met onze maatschappelijke partners.
  - We professionaliseren de informatiefunctie van het Serviceplein en passen de bezetting en werkwijze aan. Zo blijven we voldoen aan de aard en hoeveelheid van de vragen van inwoners.
  - We onderzoeken nieuwe manieren van informatie-uitwisseling met ons netwerk, om zo de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren.

Diversiteitsbeleid

- We blijven het verdrag Handicap van de Verenigde Naties (VN-verdrag Handicap) uitvoeren en blijven toegang bieden tot een onafhankelijke antidiscriminatievoorziening.
- In 2024 werken we de Heemskerkse lokale inclusieagenda bij, die we in 2023 voor het eerst opstelden.
- We pakken knelpunten aan op het gebied van toegankelijkheid. Voorbeelden zijn knelpunten in winkels, horeca of in de openbare ruimte zoals stoeptegels die het onmogelijk maken voor rolstoelers/rollators om veilig over de stoep te kunnen rijden.

Wet kinderopvang en Wet ontwikkelkansen door kwaliteit

- We houden toezicht op de kwaliteit van kinderopvanglocaties in Heemskerk, zoals dat in de wettelijke taken omschreven is.
- We gaan verder met het uitvoeren van het Beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026.

Laaggeletterdheid

- We werken met het Taalhuis IJmond samen aan een passend opleidingsaanbod voor onze inwoners met lage basisvaardigheden.

Gezondheid

- We houden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand. De GGD voert taken uit van de Wet publieke gezondheid. Voorbeelden daarvan zijn de jeugdgezondheidszorg, het rijksvaccinatieprogramma en het monitoren van de gezondheidssituatie van verschillende groepen.
- We blijven werken aan de ambities en opdrachten die we in 2022 met GGD Kennemerland hebben afgesproken.
- We besteden vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) integraal aandacht aan de thema's: sport, bewegen & cultuur, gezondheid & preventie en sociale basis. De thema's mentale gezondheid en inwoners met gezondheidsachterstanden krijgen hierbij speciale aandacht.

- We blijven samenwerken aan ketenaanpakken met de gemeenten in de IJmond en Zuid-Kennemerland, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en lokale partners. Het gaat dan vooral om aanpakken voor een kansrijke start, overgewicht, valpreventie en welzijn op recept. Deze ketenaanpakken zijn ook onderdeel van het Integraal Zorgakkoord (IZA).
- We ronden de tussentijdse evaluatie van het regionaal gezondheidsbeleid 2021-2028 af.

Dieren

Dierenwelzijn:

- We continueren de samenwerking met de dierenbescherming, de dierenambulance en de wildopvang.

Welzijn

- We bieden sociaal-maatschappelijke dienstverlening, cliëntondersteuning voor kwetsbare groepen, maatschappelijk werk, sociaal raadsliedenwerk, ouderenadvieswerk en vraaggericht welzijnswerk aan.
- We breiden de onderlinge samenwerking op buurt- en wijkniveau verder uit. Dat doen we bijvoorbeeld door in elk van de 6 Heemskerkse wijken een buurtnetwerk en wijkwerkplan tot stand te brengen. Deze actie staat in het uitvoeringsplan Buurtwerk.
- We werken aan de preventie-opdracht. Die opdracht is gericht op het voorkomen van schulden/financiën, eenzaamheid en hulp bij opvoeden/opgroeien. De preventie-opdracht is ook beschreven in het uitvoeringsplan Buurtwerk.
- We gaan verder met het wijkpunt Europaplein. Vanaf de bestaande plek blijven de Heemskerkse en Beverwijkse sociaal werkers samen actief in de wijk. Dit hangt samen met de integrale aanpak rondom het Europaplein.
- De IJmondgemeenten onderzoeken samen met maatschappelijke dienstverlener MEE & de Wering hoe ze onafhankelijke cliëntondersteuning beter kunnen positioneren (in de markt kunnen zetten), zodat meer inwoners daar gebruik van gaan maken.

Preventieve inzet jeugd

- We gaan door met onder andere jongerenwerk, jeugdmaatschappelijk werk, Buurtgezinnen, Home Start en de buitenschoolse opvang plus (bso+). We doen ook ons best om problemen bij kinderen in een complexe echtscheiding te voorkomen.
- Binnen de lokale werkgroep Kansrijke Start ondersteunen we (kwetsbare) zwangere vrouwen en hun gezin. We voeren het landelijk actieprogramma Nu Niet Zwanger uit en bieden vrouwen consulten (advies van een arts) aan tijdens en na de zwangerschap.
- We voeren het Jeugdbeleidsplan IJmond 2023-2027 uit.
- We uniformeren de bekostiging van de bestaande praktijkondersteuning jeugd bij de huisartsen.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 14: prestatie-indicatoren Welzijn, zorg en gezondheid

Omschrijving	Werkelijk						Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
PI 17. Waardering algehele persoonlijke gezondheid Bron: Burgerpeiling / GMSD	NB	7,9	nb	7,9	nb	7,9		
PI 18. Mensen dat (zeer) tevreden is over welzijnsvoorzieningen (in %) Bron: Burgerpeiling	NB	74,0%	74,0%	74,0%	74,0%	74,0%		
PI 19. Oordeel inwoner over ondersteuning sociale teams Bron: Cliëntervaringsonderzoek sociale teams/CJG	NB	NB	7,8	NB	7,8	NB		

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Welzijn, zorg en gezondheid. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's

perspectiefnota (D/2023/570812).

- Vervuilde huishoudens
- Nieuw zaakstelsel sociaal domein
- Sluiting van een buurtcentrum
- Monitor Sociaal domein
- Budget wijkgerichte aanpak

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Welzijn, zorg en gezondheid is het saldo na bestemming 6,881 miljoen euro nadelig. In tabel 15 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 15: lasten en baten Welzijn, zorg en gezondheid (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-6.319	-6.628	-7.102	-7.011	-6.942	-6.942
Baten	204	163	125	65	65	65
Saldo voor bestemming	-6.115	-6.465	-6.977	-6.946	-6.877	-6.877
Toevoeging aan reserves	-57	-58	-38	-38	-38	-38
Onttrekking aan reserves	22	178	135	94	25	25
Saldo na bestemming	-6.149	-6.344	-6.881	-6.891	-6.891	-6.891

Toelichting

Niet van toepassing.

2.2 Vrijwilligers en mantelzorg

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Inwoners van Heemskerk zich actief inzetten als vrijwilliger binnen de samenleving.
- Mantelzorgers en vrijwilligers zijn toegerust voor hun taak en niet overbelast zijn.

Wat gaan we er voor doen?

Vrijwilligers en mantelzorg

Vrijwilligers

- We blijven vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties ondersteunen.
- Samen met het Steunpunt en onder andere stichting De Grijs Ezel Heemskerk bedenken we een wervingsstrategie om vrijwillige bestuurders te vinden voor vrijwilligersorganisaties.
- We starten de campagne Vrijwilligers informele zorg. Dat doen we om in de toekomst te kunnen voldoen aan de toenemende vraag naar informele zorg (van bijvoorbeeld mantelzorgers en zorgvrijwilligers). We sluiten hierbij aan bij andere mogelijke initiatieven, zoals van ViVa Zorggroep.
- We leggen de verbinding tussen vrijwillige inzet en het uitvoeringsplan Buurtwerk. Binnen dit uitvoeringsplan is het stimuleren van burenhulp/omzien naar elkaar in de wijk namelijk een belangrijk thema.

Mantelzorg

- We blijven mantelzorgers ondersteunen door MaatjeZ, Centrum voor Mantelzorg en organisaties, zoals Stichting Thuiszorg Gehandicapt, de Reigershoeve en het Odensehuis.
- We blijven proberen om moeilijk bereikbare mantelzorgers te bereiken, zoals mantelzorgers met een niet-westerse achtergrond en jonge mantelzorgers.
- Samen met de deelnemers in de contactgroep voor jonge mantelzorgers ontwikkelen we nieuwe activiteiten, en die voeren we ook uit.
- We leiden mantelzorgers en hun zorgvragers toe naar de meest passende vorm van respijtzorg. Respijtzorg betekent dat iemand tijdelijk de zorg van een mantelzorg overneemt, zodat die niet overbelast raakt.
- We breiden de in 2023 gestarte en succesvol gebleken groepsactiviteiten voor mantelzorgers in 2024 verder uit.

Burgerparticipatie

- We hanteren bij onze projecten en beleidsvorming de door de raad vastgestelde nota participatie.

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Vrijwilligers en mantelzorg is het saldo na bestemming € 748.000,- nadelig. In tabel 16 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 16: lasten en baten Vrijwilligers en mantelzorg (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-380	-421	-748	-841	-840	-615
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	-380	-421	-748	-841	-840	-615
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-380	-421	-748	-841	-840	-615

Toelichting

Niet van toepassing. De toename in de lasten is het gevolg van het verschuiven van Burgerparticipatie van programmaonderdeel 1 naar programmaonderdeel 2.

2.3 Lokale voorzieningen, sport en cultuur

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Inwoners meedoen in de samenleving. Dat doen ze door gebruik te maken van voorzieningen en activiteiten op het gebied van sport, cultuur en recreatie & toerisme. Ontmoeting, meedoen en beleving staan centraal.
- Inwoners zich inzetten om deze voorzieningen en activiteiten in stand te houden.
- Inwoners in een beweegvriendelijke omgeving wonen. Dat versterkt de sociale samenhang (cohesie) en past bij de Bewegrichtlijnen Sport van het Kenniscentrum Sport en Bewegen.
- Al het moois dat Heemskerk te bieden heeft aan inwoners en (regionale) bezoekers

zichtbaar is. We promoten dat moois en zorgen dat de toeristische sector in Heemskerk opvalt.

Wat gaan we er voor doen?

Kunst, cultuur en media

- We ondersteunen cultuureducatie en de uitvoering van amateurkunst, cultuurparticipatie en een divers en laagdrempelig aanbod aan kunst en cultuur. Ook gaan we door met de uitvoering van de Cultuurvisie.
- In 2024 bereiden we een nieuw Beleidsplan Cultuur voor. Dat gaat over 2025 en de jaren erna.

Lokaal onderwijs beleid/ Brede School

- Samen met onze maatschappelijke partners blijven we het Brede School-programma uitvoeren.

Sport en recreatie

Sport

- We ondersteunen sportverenigingen en gaan door met de Sport- en Cultuurpas.
- De buurtsportcoaches blijven actief bij het onderwijs, in de buurt en bij het Uniek Sporten.
- In 2024 starten we met het voorbereiden van het nieuwe Beleidsplan Sport.
- We besteden extra aandacht aan het stimuleren van nieuwe initiatieven en samenwerkingen voor het Lokaal Sportakkoord II. Dat akkoord is in 2023 vernieuwd.

Erfgoedbeleid

- We blijven het erfgoedbeleid uitvoeren volgens de Cultuurvisie 2021-2024.
- In 2024 laten we extra geofysisch bodemonderzoek (een veldonderzoek naar natuurkundige structuren in de ondergrond) doen op archeologisch rijksmonument Oud- Haerlem. Ook zetten we de eerste stappen om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de geschiedenis van kasteelterrein Oud-Haerlem zichtbaarder en beleefbaarder te maken.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 17: prestatie-indicatoren Lokale voorzieningen, sport en cultuur

Omschrijving	Werkelijk					Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 20. Niet-sporters (in %)	43,0%	45,0%	45,0%	44,0%	NB	NB	

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Lokale voorzieningen, sport en cultuur. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Vervangen speeltoestel, verduurzamen en vergroenen Kinderboerderij
- Beleefbaar maken Oud-Haerlem

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Lokale voorzieningen, sport en cultuur is het saldo na bestemming € 3,683 miljoen euro nadelig. In tabel 18 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 18: lasten en baten Lokale voorzieningen, sport en cultuur (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-3.895	-4.140	-4.003	-4.138	-4.007	-3.928
Baten	97	107	307	299	292	292
Saldo voor bestemming	-3.798	-4.033	-3.696	-3.839	-3.715	-3.636
Toevoeging aan reserves	-328	-463	-103	-95	-95	-95
Onttrekking aan reserves	1.677	846	117	260	168	110
Saldo na bestemming	-2.449	-3.650	-3.683	-3.675	-3.642	-3.621

Toelichting

Niet van toepassing.

2.4 Individuele maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Inwoners zo lang mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.
- Inwoners, die beschermd wonen of opvang krijgen, een veilige woonomgeving hebben. We willen dat zij zich - als dat kan - op eigen kracht binnen de samenleving kunnen handhaven.

Wat gaan we er voor doen?

Maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

- We verstrekken maatwerkvoorzieningen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dat doen we bijvoorbeeld in de vorm van hulpmiddelen, begeleiding, hulp bij het huishouden en woon- en vervoersvoorzieningen.
- We besteden ook aandacht aan de verdere ontwikkeling van dagbesteding. Het gaat dan vooral over dagbestedingsplekken in het gemeentehuis ná de herinrichting van het gebouw. En we onderzoeken de mogelijkheden om dagbesteding, die binnen

- een instelling is georganiseerd (intramuraal), te kantelen.
- We blijven de logeeropvang verder ontwikkelen. We werken verder aan de laagdrempelige toegankelijkheid en het verminderen van administratieve lasten voor inwoners, aanbieders én gemeente.
- We evalueren de werkwijze van het doorlopend (continu) meten van cliëntervaringen Wmo, die in 2023 is gestart.
- We zetten verdere stappen in de aanbesteding van woningaanpassingen. De gunning en invoering (implementatie) hiervan doen we in het eerste halfjaar van 2024. Het contract gaat 1 juli 2024 in.

Opvang en nazorg

- We blijven samenwerken met de deelnemers van het Netwerk WoonZorg bij ernstige en zorgwekkende situaties bij inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
- We gaan aan de slag met de resultaten van het onderzoek naar (de kosten van) bemoeizorg. Dat onderzoek is in 2023 gestart.
- We verwerken de regionale afspraken in onze werkwijze. Die afspraken maakten we na het onderzoek naar de kosten en tekorten voor maatschappelijke opvang.

Beschermd wonen

- We voeren met zorgpartijen, wooncorporaties en gemeenten uit wat in het Regionaal kader Opvang, wonen en herstel 2023 staat. Dat doen we samen vanuit het Gemeenschappelijke Orgaan Beschermd Wonen (GO BW). De belangrijkste doelen (van de doordecentralisatie) zijn: ‘zo thuis mogelijk’ en ‘de cliënt centraal’.
- We doen ons best om beschermde en beschutte woonvoorzieningen te behouden en te ontwikkelen. We kijken hierbij ook of we combinaties kunnen maken met ontwikkelingen in het Fysiek domein, zoals het programma Huisvesting aandachtsgroepen, de Woonzorgvisie en prestatieafspraken.
- We wijzen passende woonruimte toe aan kwetsbare inwoners. Dat doen we om hun herstel te bevorderen. Zie het Pact voor uitstroom.

- We stellen een lokaal uitvoeringsprogramma op voor de toegang tot passende woonvoorzieningen en voor een passend lokaal ondersteuningsaanbod.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 19: prestatie-indicatoren Individuele maatschappelijke ondersteuning

Omschrijving	Werkelijk						Verwacht
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 21. Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)	76	70	70	70	70	70	
Bron: gemeentelijke monitor Sociaal domein Wmo							
PI 22. Aantal cliënten dat zich door de ondersteuning beter kan redden	84,5	86,0	87,0	88,0	NB	NB	
Bron: Wmo-cliëntervaringsonderzoek Heemskerk							
PI 23. Aantal mensen dat gedurende het jaar tijdelijk is opgevangen en/of een beschermd wonenindicatie heeft	17	29	29	28	NB	NB	
Bron: Database gemeente Heemskerk							

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Individuele maatschappelijke ondersteuning. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Kanteling aanbod Sociaal domein
- Formatieuitbreiding Wmo

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Individuele maatschappelijke ondersteuning is het saldo voor bestemming 11,558 miljoen euro nadelig. In tabel 20 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 20: lasten en baten Individuele maatschappelijke ondersteuning (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-10.655	-11.349	-11.838	-11.779	-11.779	-11.779
Baten	355	261	280	280	726	715
Saldo voor bestemming	-10.300	-11.088	-11.558	-11.499	-11.053	-11.064
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-10.300	-11.088	-11.558	-11.499	-11.053	-11.064

Toelichting

De toename van de lasten is grotendeels toe te schrijven aan indexatie van budgetten.

2.5 Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Alle jonge inwoners gezond en veilig opgroeien. We willen dat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en zoveel mogelijk op eigen kracht meedoen in de samenleving.
- Alle inwoners tot en met 23 jaar het onderwijs met een startkwalificatie verlaten. Dit betekent dat zij een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger hebben.
-

Wat gaan we er voor doen?

Onderwijsbeleid exclusief Brede School

- We voeren voor het onderwijs verschillende taken uit, bijvoorbeeld op het gebied van leerlingenvervoer, leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaters en onderwijs-zorgarrangementen. En we hebben Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).
- We doen wat in de uitvoeringsagenda onderwijs-jeugd Midden-Kennemerland staat.
- We proberen de kernteams binnen de scholen te versterken.
- We investeren het laatste bedrag dat we vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen. Dat doen we in fases tot 2025. Met dit NPO-geld kunnen scholen bijvoorbeeld extra hulp en ondersteuning inzetten om zo de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. We onderzoeken of we succesvolle aanpassingen kunnen behouden.

Gespecialiseerde jeugdhulp

- We zorgen voor de best passende jeugdhulp voor jeugdigen die ondersteuning nodig hebben, zodat zij zo thuis en veilig mogelijk opgroeien. Dit doen wij in samenwerking met de gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland en IJmond. We zetten jeugdhulp vroeg en zo licht mogelijk in. Dat doen we met steun van de eigen sociale omgeving, als dat kan.
- Met onze strategische partners in de jeugdhulp vullen we de Ontwikkelagenda 2023 en verder, in. We onderzoeken samen bijvoorbeeld zorginnovaties, zodat we tot een meer passende en resultaatgerichte zorg kunnen komen. En we onderzoeken hoe we de toegang en het voorveld (dat zijn de algemene voorzieningen in een wijk of gemeente) beter kunnen inrichten. We nemen hier ook de preventieve (jeugd) inzet in mee.
- We voeren acties die op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd staan uit, om de jeugdhulp te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen.
- We voeren het landelijke Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming uit.
- We starten met nieuwe contracten voor enkelvoudige jeugdhulp (perceel 2; dit is enkelvoudige jeugdhulp).
- We beginnen met een nieuw contract voor een integrale crisisdienst.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 21: prestatie-indicatoren Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs

Omschrijving	Werkelijk						Verwacht
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 24. Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerplichtige leerlingen) Bron: Dienst Uitvoering Onderwijs/Ingrado	NB	2,2	2,0	2,0	2,0	2,0	
PI 25. Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerplichtige leerlingen) Bron: Dienst Uitvoering Onderwijs/Ingrado	24,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	
PI 26. Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie, Vsv'ers (percentage deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs) Bron: Dienst Uitvoering Onderwijs/Ingrado	2,1%	1,8	1,8	1,7	NB	NB	
PI 27. Jongeren met jeugdhulp (percentage van alle jongeren tot 18 jaar) Bron: CBS	11,6%	8,5%	11,5%	11,5%	11%	11%	
PI 28. Jongeren met jeugdbescherming (percentage van alle jongeren tot 18 jaar) Bron: CBS	1,1%	0,9	1,1	1,1	1,1	1,1	
PI 29. Jongeren met jeugdreclassering (percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar) Bron: CBS	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	
Jongeren met een delict voor de rechter Bron: CBS - Jeugd	7,5	NB	1,0	1,0	1,0	1,0	

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Verhoging budget regionaal expertise team
- Regionale functie jeugdinkoop
- Continueren inzet Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
- Jeugdhulp algemeen
- Reparatie praktijkondersteuning Jeugd

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs is het saldo voor bestemming 14,311 miljoen euro nadelig. In tabel 22 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 22: lasten en baten Gespecialiseerde jeugdhulp en passend onderwijs

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-14.641	-15.136	-15.753	-14.604	-13.945	-13.805
Baten	1.588	1.401	1.256	1.256	1.256	1.256
Saldo voor bestemming	-13.053	-13.735	-14.497	-13.347	-12.689	-12.548
Toevoeging aan reserves	0	0	-83	-19	-19	-19
Onttrekking aan reserves	488	150	268	362	12	12
Saldo na bestemming	-12.565	-13.585	-14.311	-13.005	-12.695	-12.555

Toelichting

De toename van de lasten is grotendeels toe te schrijven aan indexatie van budgetten. Deze toename valt iets lager uit door o.a. een jaarlijkse taakstelling van € 140.000,-.

2.6 Werk en inkomen

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Inwoners, die zichzelf onvoldoende financieel of economisch kunnen redden, passende ondersteuning krijgen. Zo vergroten we de zelfredzaamheid en participatie in de samenleving. Ons uitgangspunt is dat werk boven inkomen gaat.

Wat gaan we er voor doen?

Uitkering Gebundelde Uitkeringen (BUIG)

- We verstrekken uitkeringen aan inwoners die dat nodig hebben, zetten de maatwerk aanpak bij aanvragen voort, voeren periodiek rechtmatigheidsonderzoeken uit en werken intensief samen met IJmond Werkt!
- We vereenvoudigen de rechtmatigheidsonderzoeken en passen daarop de menselijke maat toe.

Bijstand voor zelfstandigen

- We voeren het Besluit bijstandverlening voor zelfstandigen (Bbz) uit volgens de regels.

Re-integratie

- We voeren onze taken uit, bijvoorbeeld op het gebied van re-integratietrajecten, sociale activering en beschutte werkplekken. Hierbij werken we samen met onze maatschappelijke partners.
- We gaan samen met IJmond Werkt! door met het uitvoeren van een brede intake voor de inwoners die een aanvraag hebben ingediend voor een uitkering.
- We werken samen met onze partners aan het herontwerp van de re-integratiedienstverlening.
- In de regio blijven we samen werken aan een goed functionerende en toekomstbestendige regionale arbeidsmarkt.

- We voeren de regionale strategische arbeidsmarktagenda 2023-2027 uit. Hierin staan inclusie, het realiseren van maatschappelijke opgaven en een duurzame arbeidsmarktpositie centraal.
- We openen een Regionaal Werkcentrum (RWC), dit is een onderdeel van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Hierdoor ontstaat er 1 regionaal loket voor inwoners met vragen over leren, werken of hun loopbaan. Maatschappelijke partners werken samen om inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen bij het versterken van hun positie op de arbeidsmarkt en hun stap van/naar werk of scholing.
- Wij blijven inwoners ondersteunen om werk te vinden, met of zonder hulp van instrumenten van de Participatiewet.
- We zetten in op het benutten van het plaatselijke en landelijke aanbod van trajecten voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Schuldhelpverlening

- We blijven aan preventie en vroegsignalering doen binnen de gemeentelijke schuldhelpverlening. We voeren de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening uit volgens de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK). Dit doen we samen met onze maatschappelijke partners (zoals MET Heemskerk, MEE & de Wering, Schuldhelpmaatjes enzovoort).
- We doen meer aan preventie om inwoners voor te lichten over geldzaken en geldzorgen.
- We verkorten ook dit jaar de aflostermijn van 36 termijnen naar 18 termijnen om te anticiperen op de komende wetswijziging zoals door het Rijk is gevraagd.
- We breiden bestaande afspraken (convenanten) met schuldeisers uit binnen de wettelijke kaders.
- We vergroten de bekendheid van de regeling schuldhelpverlening bij inwoners en ondernemers.
- We sluiten aan bij de landelijke digitale mogelijkheden zoals bijvoorbeeld het Schuldenknooppunt om tijd te winnen bij het doen van een betalingsvoorstel bij schuldhelpverlening.

Armoedebeleid

- We blijven zorgen voor inkomensondersteunende maatregelen voor inwoners met een laag inkomen. We maken deze regelingen beter vindbaar voor hen.
- We voeren een intensieve campagne. Het doel hiervan is dat inwoners met weinig geld regelingen aanvragen.
- We blijven (kinder)armoede en energiearmoede bestrijden en breiden onze maatregelen hiervoor uit.
- We voeren verbeteringen door waar dat kan. We gebruiken hiervoor de aanbevelingen uit het onderzoek naar kinderarmoede op de basisscholen en de evaluatie van het armoedebeleid en schuldhulpverlening.

Wet inburgeringsvoorzieningen

- We blijven met onze (regionale) partners inburgeraars begeleiden. Daaronder vallen ook inburgeraars van wie de lening voor inburgering bijna op is, maar die nog wel verplicht moeten inburgeren. De inburgeraars die nog vanuit het oude stelsel moeten inburgeren begeleiden we zoals dat volgens de nieuwe Wet inburgering bedoeld is.
- We beginnen met een kwalitatieve monitoring van de uitvoering. Zo kunnen we volgen of de uitvoering aansluit bij onze doelstellingen.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 23: prestatie-indicatoren Werk en inkomen

Omschrijving	Werkelijk	Verwacht				
		2022	2023	2024	2025	2026
PI 31. Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar) Bron: meerdere bronnen	NB	325,0	325,0	325,0	325,0	325,0
PI 32. Kinderen in uitkeringsgezinnen (percentage kinderen tot 18 jaar) Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinder in Tel	NB	7,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%
PI 33. Netto arbeidsparticipatie (percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking) Bron: CBS - Arbeidsdeelname	NB	68,0%	68,0%	68,0%	68,0%	68,0%
PI 34. Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners) Bron: CBS - Participatiewet	NB	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0
PI 35. Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners, 15 - 65 jaar) Bron: CBS - Participatiewet	9,9	27,5	27,5	27,5	27,5	27,5
PI 36. Werkloze jongeren (percentage 16 t/m 22-jarigen) Bron: CBS - Jeugd	NB	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Werk en inkomen. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Verhoging bijdrage IJmond Werkt!

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Werk en inkomen is het saldo voor bestemming 11,431 miljoen euro nadelig. In tabel 23 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 23: lasten en baten Werk en inkomen (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-24.498	-30.569	-25.702	-25.672	-25.615	-25.473
Baten	14.761	19.599	14.271	14.271	14.271	14.271
Saldo voor bestemming	-9.737	-10.970	-11.431	-11.401	-11.344	-11.202
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-9.737	-10.970	-11.431	-11.401	-11.344	-11.202

Toelichting

De lasten op dit programmaonderdeel vallen 4,8 miljoen euro lager uit dan in 2023.

De voornaamste oorzaken hiervan zijn:

- Indexatie (7,5%) lasten BUIG € 962
- Hogere bijdrage IJmond Werkt € 532
- Budget Wet Inburgering € 440 -/-
- Budget 2023 Oekraïne € 5.780 -/-
- Energiearmoede 2023 € 450 -/-
- Kwijtschelding afvalstoffen- en rioolheffing € 556

De bijdrage aan IJmond Werkt valt hoger uit als gevolg van de CAO-stijging bij WSW en ambtelijk personeel.

In 2023 is € 450.000,- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van energiearmoede. Dit betreffen van het Rijk ontvangen middelen die vanuit 2022 naar 2023 overgehield zijn.

In de begroting 2024 is vanwege onzekerheid nog geen rekening gehouden met uitgaven voor Oekraïne.

De baten op dit programmaonderdeel vallen 5,3 miljoen euro lager uit dan in 2023.

De voornaamste oorzaken hiervan zijn:

- Indexatie (7,5%) baten BUIG € 962 +
- Rijksbijdrage 2023 Oekraïne € 5.780 -/-
- Rijksbijdrage 2023 Wet Inburgering € 440 -/-

Programma 3: Fysiek domein

Algemeen

Het programma Fysiek domein bestaat uit 6 programmaonderdelen. Dit zijn: Ruimte, Bereikbaarheid, Milieu en duurzaamheid, Economische zaken, Omgevingsvergunningen en overige vergunningen en Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten.

Van ontwerp en ontwikkeling tot beheer van onze fysieke omgeving

Bij het Fysiek domein gaat het om van alles dat te maken heeft met onze fysieke omgeving. Denk maar aan de bereikbaarheid, stedelijke ontwikkeling, duurzaamheid, de energietransitie, economische zaken, omgevingsvergunningen en vastgoed.

We werken aan een prettige en veilige leefomgeving die klaar is voor de toekomst

We zetten ons in voor leefbare wijken, groene ruimtes, passende mobiliteitsoplossingen en goede voorzieningen. We investeren in duurzaamheid en bevorderen initiatieven die ervoor zorgen dat we nog beter kunnen inspelen op het veranderende klimaat.

Een gezonde economie draagt bij aan het welzijn van onze gemeente

Als het economisch goed gaat, is dat een basis voor welzijn en welvaart. Het creëert werkgelegenheid en het trekt nieuwe ondernemers aan. Wij hebben een levendig centrum met verschillende horeca voorzieningen en een afwisselend winkelaanbod. Inwoners en recreanten komen en verblijven hier graag. En dat willen we zo houden.

Ambities

Wat zijn onze ambities voor 2024 voor het Fysieke domein?

We willen in 2050 een duurzame gemeente zijn

We werken aan verschillende beleidsdoelstellingen en willen uiterlijk in 2050 een toekomstbestendige en duurzame gemeente zijn. Om dit te bereiken stemmen we interne en externe vervangings- en ambitieprogramma's op elkaar af. We maken hiervoor een integraal programma met een afwegingskader (met investeringsoverzicht) voor de komende jaren: ons Meerjareninversteringsplan. Het grote voordeel van deze integrale aanpak is dat we werkzaamheden (kosten) efficiënt kunnen uitvoeren. Bovendien kunnen we door een multidisciplinaire aanpak kansen grijpen als die zich voordoen, zoals aanspraak maken op extra subsidies. De komende jaren gaan we vooral aan de slag met de vervanging van - en het groot onderhoud aan -riolering en wegen. We richten wijken en wegen duurzaam veilig in.

We werken aan een goed evenwicht tussen economie en gezondheid

We hebben een levendig centrum en dit willen we graag zo houden. Daarom blijven we goede gesprekken voeren met de winkeliers en vastgoedeigenaren. We werken aan een sterk vestigings- en ondernemingsklimaat op onze bedrijventerreinen. We verwerken dit het komende jaar verder in het programma Centrum. We willen in het buitengebied naast de bestaande agrarische activiteiten meer ruimte bieden aan aanvullende niet-agrarische activiteiten, mits deze een maatschappelijk nut en karakter hebben. Hier valt bijvoorbeeld te denken aan meer mogelijkheden voor kleinschalige recreatie in het Heemskerkerduin, in harmonie met de bedrijfsvoering van de tuinders.

We vinden het behoud van regionale werkgelegenheid belangrijk, maar er moet een goed evenwicht zijn tussen economie en gezondheid.

We steunen het MKB bij de overgang van fossiele naar duurzame energie

Hiervoor gebruiken we onder andere gelden uit het Just Transition Fund (JTF) van de Europese Unie. Vanuit het JTF is voor de IJmondregio 58,5 miljoen gereserveerd. Samen met de andere IJmondgemeenten (Beverwijk, Castricum, Uitgeest en Velsen) en de Provincie Noord-Holland hebben we een Regionaal Transitieplan opgesteld. Daarin staat hoe we het beschikbare JTF-geld willen besteden. Het vergemakkelijken van de energietransitie voor het MKB (en dus niet voor Tata Steel) is daarbij ons belangrijkste doel.

We streven naar een sterk en innovatief MKB

We verwachten dat ondernemers oog hebben voor mens en milieu. Daarom ondersteunen we vooral bedrijven die een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie, de circulaire economie en andere innovatieopgaven. We stimuleren de versnelling naar duurzamer ondernemen. Dat doen we met inzet van menskracht, ons netwerk en het fondskapitaal van ROM InWest.

We willen de regionale en circulaire economie versterken

ROM InWest helpt ondernemers hierbij. ROM InWest beheert 2 fondsen: een MKB-fonds van 60 miljoen euro en een Transitiefonds van 100 miljoen euro. Het maatschappelijke doel van deze fondsen is om de regionale economie, de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie te ondersteunen.

We willen dat ons toeristisch-recreatief aanbod sterker en beter bekend is

- Met het toeristisch merk Heemskerk Zee van tijd promoten we de toeristische merkwaarden van Heemskerk. Die merkwaarden zijn: rust, groen, natuurlijk, gemoedelijk, dorpse gezelligheid en historisch. Meerdere kernkwaliteiten maken deze merkwaarden waar. Het rustige en schone strand- en duingebied, met verschillende activiteiten en het stiltestrand, is belangrijk. De groene omgeving en de historische monumenten vormen een andere kwaliteit. Ook de gunstige

ligging en het aantrekkelijke centrum met haar onderscheidende markt, spelen een belangrijke rol.

- We blijven de samenwerkingen voor ons recreatieve aanbod onderhouden en verbeteren. En we dragen bij aan het aantrekkelijk maken van de recreatie binnen onze gemeente. Ons recreatieve aanbod staat namelijk niet op zichzelf, maar is onderdeel van een regionaal netwerk. Zo is Heemskerk verbonden met grote recreatiegebieden die veel toeristen trekken, zoals het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, de Metropoolregio Amsterdam, Amsterdam Bezoeken Holland Zien (ABHZ) en andere kustgemeenten binnen de IJmond.
- We blijven het merk *Heemskerk Zee van tijd* verder ontwikkelen, zodat recreatie en toerisme meer bezoekers trekken dan in 2023. Voor deze groei zijn de vindbaarheid en toegankelijkheid van de website erg belangrijk. Daarom upgraden we de bestaande website naar een betere en meer toegankelijke webversie. We vergroten de bekendheid van het toeristische merk ook door online marketing en samenwerking met de regio IJmond en MRA. We zijn aangesloten bij de website www.watgaanwedoen.nl/mooi-kennemerland.
- We voeren de maatregelen uit die in het Programma Recreatie & Toerisme 2022-2025 staan.
- Met het platform Recreatie & Toerisme bedenken we nieuwe ideeën om recreatie en toerisme in Heemskerk te versterken. In dit platform werken we samen, en stemmen we af, met organisaties en belanghebbenden (stakeholders). Het platform komt 2 keer per jaar bij elkaar, in het voor- en najaar.

Tabel 24: financiën programma 3

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
3.1 Ruimte						
Lasten	-3.211	-3.228	-2.388	-1.860	-1.860	-1.834
Baten	2.036	818	595	230	230	230
Saldo	-1.174	-2.409	-1.793	-1.630	-1.630	-1.603
3.2 Bereikbaarheid						
Lasten	-5.418	-5.881	-6.589	-6.742	-6.795	-6.818
Baten	639	313	391	391	391	391
Saldo	-4.779	-5.568	-6.198	-6.351	-6.404	-6.427
3.3 Milieu en duurzaamheid						
Lasten	-12.352	-13.153	-14.042	-13.810	-13.353	-13.021
Baten	10.096	11.430	12.785	12.921	12.506	12.166
Saldo	-2.257	-1.722	-1.257	-889	-847	-855
3.4 Economische zaken						
Lasten	-959	-862	-856	-839	-839	-812
Baten	452	495	514	514	514	514
Saldo	-507	-367	-343	-325	-325	-299
3.5 Omgevingsvergunningen en overige vergunningen						
Lasten	-831	-1.256	-1.485	-1.485	-1.485	-1.485
Baten	768	516	706	706	706	706
Saldo	-63	-740	-779	-779	-779	-779
3.6 Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten						
Lasten	-4.163	-4.632	-6.037	-5.272	-6.004	-5.274
Baten	462	408	353	353	469	582
Saldo	-3.700	-4.224	-5.684	-4.919	-5.536	-4.692
Totaal lasten	-26.934	-29.010	-31.397	-30.009	-30.336	-29.243
Totaal baten	14.453	13.980	15.344	15.114	14.815	14.588
Saldo voor bestemming	-12.480	-15.030	-16.053	-14.894	-15.521	-14.655
Toevoeging aan reserves	-1.627	-2.886	-1.914	-1.671	-1.675	-1.675
Onttrekking aan reserves	4.628	3.665	2.351	2.155	2.308	2.024
Saldo na bestemming	-9.479	-14.251	-15.616	-14.411	-14.888	-14.306

Programmaonderdelen

3.1 Ruimte

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- We een veilige woon- en leefomgeving bieden, die toekomstbestendig is en waar mogelijkheden voor ontwikkelingen zijn.
- Ons woningaanbod gevarieerd en betaalbaar is en aansluit bij de woonbehoeften van inwoners. We willen dat ons woningaanbod kwantitatief en kwalitatief toekomstbestendig is, zoals in onze Woonvisie staat.
- We in 2050 een klimaatbestendige en water-robuste gemeente zijn. We combineren natuur en recreatie op een duurzame manier. En ons openbaar groen speelt een belangrijke rol om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen.

Wat gaan we er voor doen?

Omgevingsinstrumenten

We hebben verschillende omgevingsinstrumenten, zoals de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, de programma's en omgevingsvergunningen. Hierna leest u daar meer over.

Omgevingsvisie

- De Omgevingsvisie is een strategische visie. We gebruiken hem als leidraad voor verdere ontwikkeling van beleid voor de fysieke omgeving op de lange termijn. We werken de ambities uit de Omgevingsvisie ook uit in andere omgevingsinstrumenten.
- In de Omgevingsvisie Heemskerk 2040 heeft de raad ambities en kaders vastgesteld voor de totale fysieke leefomgeving van onze gemeente. Er is afgesproken om de Omgevingsvisie iedere 2 jaar te bespreken in de raad (Amendement Levendige Omgevingsvisie d.d. 21 februari 2021). Dit kan ertoe leiden dat we de geplande

acties om onze ambities waar te maken moeten bijsturen, of anders moeten vormgeven en/of prioriteren.

Omgevingsplan

Als de Omgevingswet ingaat (waarschijnlijk op 1 januari 2024) hebben alle gemeenten automatisch een Omgevingsplan. Dat is het tijdelijke deel, waaraan we bouwplannen kunnen toetsen.

- Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet bereiden we het definitieve Omgevingsplan verder voor.
- We stellen het nieuwe Omgevingsplan niet eerder vast dan in 2026/2027. Een plan van aanpak hiervoor leggen we in 2024 voor aan de raad.

Programma's

Het 'programma' is een nieuw instrument van de Omgevingswet. In een programma leggen we als college vast hoe wij de verschillende ambities uit de Omgevingsvisie willen bereiken.

- We werken ambities per beleidsthema en per deelgebied verder uit in programma's. Dat doen we samen met inwoners (participatie) en raad.

Omgevingsvergunningen

- We toetsen nieuwe plannen, die een effect hebben op de fysieke leefomgeving, aan onze ambities uit de Omgevingsvisie. Daarbij gaan we uit van 'ja, mits...'. We maken hierbij een integrale afweging tussen de verschillende beleidsthema's.

Ruimtelijke verdieping omgevingsvisie

In Heemskerk hebben we verschillende opgaven als het gaat om de ruimtelijke ordening. De ruimte is schaars en de wensen zijn groot. Daarom is er een opgave van verdichting. Daarnaast is het belangrijk om stedenbouwkundige kaders te hebben waarbinnen de verschillende ontwikkelingen, waaronder de verdichting plaatsvinden. Met het vaststellen van de Omgevingsvisie in 2021 worden deze kaders gemist. In lijn met de herijking van de Omgevingsvisie willen we in 2024 in gesprek gaan met

de raad over deze kaders en samen deze kaders bepalen, bijvoorbeeld in de vorm van een Verdichtingsvisie waarin de (on)mogelijkheden worden opgeschreven. De stedenbouwkundige kaders zullen hier ook deel van uitmaken. Om hiervoor alvast het voorbereidende werk te doen wordt voorgesteld te starten met de analyse en onderzoek voor deze ruimtelijke verdieping. De totale kosten voor de ruimtelijke verdieping word ingeschat op € 50.000,-. Voorstel is deze kosten te dekken uit de structuurvisie omgevingsrecht. De definitieve raming wordt nog in een separaat collegevoorstel aan het college voorgelegd.

Woonbeleid

Landelijk beleid en wettelijke taken

De rijksoverheid wil meer regie voeren op het woondomein. In de Nationale Woon- en Bouwagenda staan de rijksambities beschreven, met een uitwerking in 6 programma's. Om het beleid te verankeren bereidt het Rijk zijn verschillende wetsvoorstellen voor. Die wetsvoorstellen hebben gevolgen voor (impact op) ons lokale woonbeleid. Door de val van het kabinet is het onzeker of en wanneer deze wetten worden ingevoerd. De belangrijkste wetsvoorstellen en de lokale gevolgen daarvan zijn:

- *De Wet versterking regie op de Volkshuisvesting*
Deze wet is omvangrijk. Hiervoor worden de Omgevingswet, Huisvestingswet, Woningwet en Wet maatschappelijke ondersteuning aangepast. Als deze wet doorgaat zijn we verplicht om, voorlopig per 1 januari 2026, een Volkshuisvestingsprogramma te hebben. Dit programma vervangt dan de Woonvisie. Een verplicht onderdeel van het Volkshuisvestingsprogramma is de Woonzorgvisie. Daarin gaat het over zowel ouderen als aandachtsgroepen. Met aandachtsgroepen bedoelen we bijvoorbeeld dak- en thuislozen, statushouders, arbeidsmigranten, uitwonende studenten en mensen met een sociale of medische urgentie. We moeten hiervoor verplicht een urgentieregeling opstellen.
- *Het wetsvoorstel tot wijziging van de Huisvestingswet*
Dit voorstel biedt ons meer mogelijkheden om woonruimte toe te wijzen op basis van lokale, maatschappelijke en/of economische binding. Ook maakt de wet het mogelijk om toewijzing van nieuwe sociale koopwoningen te reguleren. In onze

lokale Huisvestingsverordening nemen we dan regels op die passen bij de lokale context.

- *Het wetsvoorstel Betaalbare huur*
Dit voorstel zorgt voor de regulering van woningen met een middenhuur, daarmee bedoelen we een huur tussen de € 763,47 en € 950,- per maand. Hiervoor wordt het woningwaarderingssysteem uitgebreid. Dat systeem geldt nu alleen nog voor sociale huurwoningen. Het voordeel van de regulering is dat voor meer woningen een maximale huur geldt. Huurders zijn dan beter beschermd.
- *De Wet goed verhuurderschap*
Deze wet is vanaf 1 juli 2023 van kracht. Vanaf 1 januari 2024 moeten we de wettelijke taken uitvoeren die in deze wet staan. Zo moeten we een meldpunt inrichten en handhavingstaken uitvoeren. Hier zijn we mee bezig. Afhankelijk van de aard en omvang van de meldingen kunnen we op een later moment een vergunningplicht of verhuurdersverordening invoeren.
- *Opstellen leegstandsverordening*
- *Betaalbaarheid*
We zetten in op de betaalbaarheid van woningen en de grenzen die in onze regelgeving staan. Landelijk is de betaalbaarheidsgrens losgekoppeld van de NHG grens. We volgen de ontwikkelingen nauwkeurig en passen indien nodig onze regelgeving aan zodat de betaalbaarheidsgrens aansluit op de landelijke wetgeving.

Woonvisie 2025

- We voeren onze Woonvisie 2025 Beverwijk-Heemskerk uit. Dat gaat dan vooral om de thema's woningbouw, betaalbaar wonen, kwaliteit van bestaande woningen en wijken (inclusief herstructurering), en wonen met zorg.
- We gebruiken de Woonvisie en de Doelgroepenverordening als sturingsinstrumenten bij woningbouwprojecten. We sturen op differentiatie, betaalbaarheid en beschikbaarheid voor verschillende doelgroepen.
- We rapporteren periodiek aan de raad over de voortgang van de woningbouw.
- We scherpen spelregels aan en stellen woningbouwcategorieën bij na de tussenevaluatie van de Woonvisie in 2023. Dit kan in 2024 leiden tot aanpassing

van bestaande instrumenten zoals de Doelgroepenverordening en de zelfbewoningsplicht (waar gewenst), of tot het opstellen van nieuwe instrumenten zoals de leegstandsverordening. De resultaten worden ook verwerkt in het nieuw op te stellen Woonvisie.

- Onze huidige Woonvisie loopt in 2025 af. In 2024 bereiden we de nieuwe Woonvisie of het Volkshuisvestingsprogramma voor. Dat laatste doen we als de Wet versterking regie op de Volkshuisvesting doorgaat. Het Volkshuisvestingsprogramma krijgt een plek in de beleidscyclus van de Omgevingswet, het is dan een uitwerking van de Omgevingsvisie.
- We blijven investeren in de samenwerking met onze partners. Dat doen we onder andere in de stuurgroep woningbouw, de bouwtafel, de intaketafel (intern overleg van een multidisciplinair team van strategisch adviseurs in het ruimtelijk en sociaal domein) en de omgevingstafel (een vooroverleg met een initiatiefnemer om de haalbaarheid van een plan in te schatten, voordat de initiatiefnemer daar een vergunning voor aanvraagt).
- We voeren het in 2023 vastgestelde Woonwagenbeleid uit. Dit moet in 2024 resulteren in het toevoegen van extra standplaatsen op bestaande locaties.
- We onderzoeken de mogelijkheden van de toepassing van een leegstandsverordening. De leegstandsverordening biedt mogelijkheden voor de aanpak van leegstand. Met een leegstandsverordening kunnen we monitoren hoe de leegstad is in Heemskerk. In uitzonderlijke gevallen kan je ook de bevoegdheden uit de leegstandsverordening gebruiken. Hiervoor beantwoorden we eerst vragen als: Wanneer is er sprake van leegstand? Wanneer heeft leegstand maatschappelijke effecten? Welke informatie is nodig om dit goed te doen? Op basis van de verkregen informatie kunnen we een heldere probleemanalyse en ambities formuleren. Daarna stellen we een langetermijnvisie op leegstand op.

Prestatieafspraken Wonen 2022-2025

- We voeren de geactualiseerde Uitvoeringsagenda 2024-2025 uit. Daarin hebben we de aanvulling (addendum) op de prestatieafspraken verwerkt, die is veroorzaakt door de afschaffing van de verhuurdersheffing.
- We hebben op basis van de portefeuillestrategie van de woningcorporaties en onze

eigen investeringsplannen een Bouw- en verduurzamingsagenda opgesteld. Die heeft een doorlooptijd van 10 jaar.

- We bouwen samen met Woonopmaat tijdelijke woningen op Tolhek Oost voor uiteenlopende doelgroepen.
- We gaan in 2024 door met de in 2023 gestarte samenwerkingstafel Wonen en Zorg. We willen in het 1^e kwartaal van 2025 een Woonzorgagenda Heemskerk-Beverwijk vaststellen. Deze agenda is een bouwsteen voor onze Woonvisie of het Volkshuisvestingsprogramma.

Woonakkoord Zuid-Kennemerland/IJmond 2021-2025 en regionale samenwerking

- De gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland en de Provincie Noord-Holland Kennemerland/IJmond 2021-2025 staan. We leveren ons aandeel aan de regionale woningbouwafspraken en dragen bij aan de verschillende werkgroepen en acties uit het Woonakkoord.
- We voeren acties uit, die in de Woondeal MRA 2023 staan. In deze Woondeal staan onder andere de randvoorwaarden die de gemeenten in de MRA, provincies en het Rijk hebben afgesproken. De Woondeal gaat ook over de ambities uit de Nationale Woon- en Bouwagenda. Voorbeelden van die ambities zijn de woningbouwopgave van 900.000 woningen en betaalbaarheid. We beoordelen ofwe het Woonakkoord Zuid-Kennemerland en IJmond hierop nog moeten aanpassen.
- We gaan door met het verzamelen, uitwisselen en verdiepen van kennis. De Uitvoeringsregeling subsidie Woonakkoorden van de Provincie Noord-Holland ondersteunt ons hierbij. We organiseren kennisbijeenkomsten met belanghebbenden (stakeholders) over belangrijke (relevante) onderwerpen als betaalbaarheid, knelpunten in de woningbouw en bouwen voor specifieke doelgroepen.
- We benutten de kansen voor subsidies en ondersteuning (kennis, menskracht en financieel), die de Provincie Noord-Holland, MRA en het Rijk bieden voor het volbrengen en versnellen van onze woningbouwopgave.

Huisvestingsverordening en woonurgentie

- In 2024 leggen we een bijgewerkte (geactualiseerde) Huisvestingsverordening voor aan de raad. Reden voor deze aanpaste versie is het wetsvoorstel om de

Huisvestingswet te herzien. We stellen hiervoor eerst een uitgangspuntennotitie op waarover we met de raad in gesprek gaan.

- We voeren de huisvestingsmonitor uit. Dat doen we om inzicht te krijgen in de verdeling en toewijzing van sociale huurwoningen. Daarbij monitoren we ook de toewijzing als gevolg van de overstap van Woonopmaat naar Woonservice per 1 juni 2023.
- We passen de beleidsregels Woonurgentie 2022 toe. De urgentiedienstverlening besteden we in 2024 uit aan een partij, die deze dienst nu al verleent aan Zuid-Kennemerland. Het blijkt dat het onderbrengen binnen de gemeentelijke organisatie te kwetsbaar is, omdat de complexiteit van de dienstverlening toeneemt. De gemeenten Beverwijk en Velsen zijn van plan hetzelfde te doen.

Oekraïne

Herhuisvesting bewoners oude flat Deborah Bakelaan

- Er ligt een stevige opgave om de bewoners van de zogenaamde ‘gele flat’ aan de Deborah Bakelaan voor 1 mei 2024 te herhuisvesten. De kosten van deze herhuisvestingsopgave zijn op dit moment nog niet bekend. Wanneer we de kosten van deze opgave in beeld hebben en de inkomsten in 2024 lager zijn dan het benodigde budget kan dit in 2024 mogelijk leiden tot een voorstel om middelen vrij te maken uit de algemene reserve.

Wonen en bouwen inclusief handhaving

Stedelijke vernieuwing

- We hebben in het Meerjareninvesteringsprogramma (Openbare Ruimte - MIP) verschillende vervangings- en ambitieprogramma's op elkaar afgestemd. Zo kunnen we een toekomstbestendige en duurzame gemeente worden. Deze plannen hebben een eigen dynamiek. De doelstelling blijft hetzelfde, maar de actualiteit en onderhoudsinspecties kunnen ervoor zorgen dat de volgorde van de projecten verandert. De komende jaren besteden we vooral aandacht aan het vervangingsprogramma voor riolering en wegen. Denk aan wegen en wijken waar de riolering aan vervanging toe is en aan wegen die groot onderhoud nodig hebben.

- In 2023 hebben we een afwegingskader opgesteld en gepresenteerd aan raad. Op basis van dit afwegingskader en de actualiteit leggen we het MIP jaarlijks voor aan het college.

Water en bodem sturend

- We zorgen ervoor dat onze ruimtelijke inrichting toekomst- en klimaatbestendig is. Daarom houden we rekening met water en bodem sturend. Het rijk heeft kaders en uitgangspunten gegeven waarop we dit kunnen doen. Dit is nodig voor voldoende en schoon water en een gezonde bodem.

Grondprijzenbeleid

- We actualiseren de Beleidsregel grondprijzenbrief.

Grond- en gebouwenbeheer

- We hebben voor verschillende gemeentelijke locaties gronden en gebouwen uitgegeven. Dat gebeurt via privaatrechtelijke overeenkomsten voor bijvoorbeeld verkoop, verhuur, pacht, erfpacht, recht van opstal, gebruiksovereenkomst, vis- en jachtrecht enzovoort. We houden deze overeenkomsten met contractbeheer in de gaten. En we werken ze bij als dat nodig is.
- Als het kan, verpachten of onderhouden we gronden in tijdelijk beheer.
- Inwoners vragen regelmatig of ze stukken (percelen) openbare grond kunnen gebruiken. We bespreken de mogelijkheden dan met hen.
- We bereiden ons voor op de Aanvullingswet grondeigendom. Dit aanvullende wetsvoorstel zorgt ervoor dat een aantal instrumenten van het grondbeleid een plaats krijgt binnen het stelsel van de Omgevingswet. Het gaat hierbij om voorkeursrecht, onteigening, landinrichting en kavelruil. Deze modernisering en gedeeltelijke vernieuwing zorgen ervoor dat grondeigenaren en andere rechthebbenden een gelijkwaardige - en op onderdelen betere - bescherming krijgen.
- We vormen de regeling voor grondexploitatie in de Omgevingswet om. Het wordt een regeling voor kostenverhaal, die we ook toe kunnen passen bij organische gebiedsontwikkeling.

Project Assumburg Oud-Haerlem en Tolhek

De uitwerking van het project Assumburg Oud Haerlem-Tolhek is opgesplitst in 2 delen.

- In kwartaal 4 van 2023 pakken we de uitwerking van schets 1 op, met uitzondering van de woningbouwlocaties. Dit deel krijgt in 2024 verder vorm.
- In opdracht van de raad versnellen we de ontwikkeling van het deel woningbouwlocatie uit schets 1. Hiervoor stellen wij eenzelfde proces voor als bij de projecten Ontwikkeling Stationsgebied en Eikenhof II. Zodra we de Nota van Uitgangspunten en Randvoorwaarden opstellen, betrekken we omwonenden bij dit deel van het project (participatie). Daarna volgt een partnerselectieprocedure. We vragen via een apart raadsvoorstel voorbereidingskrediet aan voor de middelen die we nodig hebben.

Project Bedrijventerrein de Trompet

Er is nog 1 kavel over die we kunnen uitgeven: de noordpunt. We hebben een optie verleend aan een bedrijf dat deze kavel wil kopen. Tijdens de optieperiode werkt dit bedrijf een bouwplan uit en moet het de financiering voor de koop van de kavel regelen en het uitvoeren van het bouwplan organiseren.

- Zodra we duidelijkheid (zekerheid) over de koop hebben, werken we in 2024 de inrichting van de groen(natuur)zone verder uit. De groen(natuur)zone ligt tussen de al bestaande bedrijfsbebouwing en de bebouwing die op de noordpunt komt. Daarmee is dit project straks afgerond.
- Als het project klaar is kunnen we zorgen voor de financiële afronding en de grondexploitatie beëindigen.

Project Waterakkers Lunetten

De laatste werkzaamheden lopen vertraging op. Het gaat vooral om het woonrijp maken van de laatste locaties binnen het projectgebied.

- We verrekenen de uitgaven via de voorziening Waterakkers Lunetten.
- We verwachten dat we het project op zijn vroegst op 1-1-2026 afsluiten.

Herstructurering

We brengen jaarlijks met Woonopmaat in kaart welke herstructurerings- en renovatieprojecten we doen. Het gaat dan zowel om het vernieuwen van de bestaande woningvoorraad, als om de herinrichting van de openbare ruimte.

Debora Bakelaan

- We verwachten dat de laatste (gele) galerijflat in de 2e helft van 2024 wordt gesloopt. Daarna kunnen we het woonrijp maken afronden.
- We besteden de uitwerking van het bovengrondse ontwerp voor de herinrichting van de aangrenzende woonstraten aan. De uitwerking gebeurt in fases.

Cornelis Geelvinckstraat en omgeving

- We voeren de samenwerkingsovereenkomst voor de herstructurering van De Geelvinck verder uit.
- We ronden de sloop van de bestaande opstallen en infrastructuur af.
- We maken het terrein bouwrijp. De bouw start in het 2e kwartaal van 2024.

Schrijversbuurt

- We verwachten dat we de stedenbouwkundige verkenning begin 2024 afronden, in overleg met de klankbordgroep. De besluitvorming over de uitkomsten daarvan kan dan in het voorjaar van 2024 plaatsvinden.
- We voeren het herstructureringsplan in fases uit. Vooraf zetten we procedures in gang in het kader van de Omgevingswet.
- Op basis van het in 2022 genomen sloopbesluit gaat Woonopmaat verder met het herhuisvesten van de bewoners van de 2 flatgebouwen aan de Van Lennepstraat, onderdeel van de Schrijversbuurt.
- De sloop van de flatgebouwen staat nog altijd gepland voor eind 2024.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 25: prestatie-indicatoren Ruimte

Omschrijving	Werkelijk			Verwacht		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PI 38. Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	10,2	3,5	7,0	8,0	8,0	8,0
Bron: ABF Systeem Woningvoorraad						
PI 39. Demografische druk (20 - 65 jaar)	76,2	77,2	77,2	77,2	77,2	77,2
Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek						

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Ruimte. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Nationaal Isolatieprogramma (NIP)
- Woonvisie ouderen (meenemen in lopende traject Woonzorgvisie)
- Oud en jong en het groen
- Uitvoeren huurprijzenbeleid
- Inhuur t.b.v. Woonzorgvisie
- Strategisch planoloog
- Herijking Omgevingsvisie
- Implementatie integraal beheerssysteem onderhoudsplannen
- Woningbouw: strategisch beleidsadviseur

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Ruimte is het saldo voor bestemming 1,572 miljoen euro nadelig. In tabel 26 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 26: lasten en baten Ruimte

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-3.211	-3.228	-2.388	-1.860	-1.860	-1.834
Baten	2.036	818	595	230	230	230
Saldo voor bestemming	-1.174	-2.409	-1.793	-1.630	-1.630	-1.603
Toevoeging aan reserves	-206	-957	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	3.208	2.091	220	204	204	120
Saldo na bestemming	1.828	-1.275	-1.572	-1.426	-1.426	-1.483

Toelichting

Lasten

Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is een aantal keer doorgeschoven naar een later moment in de tijd. Dit was in 2023 ook het geval. Als gevolg van het uitstel was het nodig om extra uitgaven te doen. Denk hierbij aan opleidingen en het draaiende houden van 2 systemen naast elkaar. De raad heeft hiervoor in 2023 incidenteel budget beschikbaar gesteld. Dit budget vervalt in 2024.

Grond en gebouwenbeheer

In 2023 is er een incidenteel budget van € 110.000,- beschikbaar gesteld (€ 80.000,- voor een vastgoedregistratiesysteem en € 30.000,- voor ruimtelijke uitwerking woningbouw aan de Baandert).

Grondexploitaties

Voor de vier lopende grondexploitaties (inclusief Waterakkers-Lunetten) zijn de uitgaven en inkomsten € 198.000,- lager ten opzichte van 2023. Dit past binnen de vastgestelde exploitaties.

Reserves

In 2024 zijn voor de kosten voor strategisch planoloog € 58.000,-, Projectleider woningbouw € 120.000,- en advieskosten woningbouw € 25.000,- uit de bestemmingsreserve Risico grondexploitaties gedekt.

De onttrekking 2023 uit de reserves bestaat:

- voor € 957.000,- uit de BR Risico's grondexploitaties ter dekking van mogelijk niet te verhalen plankosten. Deze onttrekking wordt gestort in de bestemmingsreserve plankostenontwikkeling.
- voor € 977.000,- uit de bestemmingsreserve Stedelijke Vernieuwing op basis van verwachte uitgaven investeringen openbare ruimte herstructureringsinvesteringen.

3.2 Bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- We de infrastructuur voor de weggebruiker optimaliseren en de verkeersveiligheid verbeteren volgens het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV2030).
- We de verkeersmobiliteit voor inwoners en bedrijven verbeteren door samen te werken aan een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving.
- We onze huidige ontsluitingsstructuur en de goede bereikbaarheid van de omliggende stations behouden.
- We actief deel uitmaken van het stedelijk verkeersnetwerk in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) voor alle vervoersmodaliteiten.
- De inrichting van de openbare ruimte klimaatbestendig en duurzaam is.
- We schonere en veiligere vormen van vervoer hebben.
- Het gebruik van openbaar vervoer, de fiets en het gebruik van schone (deel)auto's toeneemt.
- We de openbare ruimte verlichten met energiezuinige verlichting.
- We het aantal verkeersborden verminderen.
- Onze openbare ruimte jong en oud uitnodigt tot spelen, sporten, bewegen en ontmoeten.

Wat gaan we er voor doen?

Verkeer en vervoer

Programma Mobiliteit en Programma Centrum

- We stellen het Programma Mobiliteit Heemskerk op. Wij werken in dit programma het Verkeer- en Vervoersplan Heemskerk 2017 en het Parkeerbeleidsplan Heemskerk 2017 bij.
- Wij stellen het Programma Centrum Heemskerk op. Dit is een integraal programma, mobiliteit maakt hier dus onderdeel van uit.

Verkeersveiligheid

- Wij verbinden ons (committeren ons) eind 2023 aan de doelstellingen en maatregelen die in dit Regionaal Uitvoeringsprogramma 2030 zijn vastgelegd. Dit uitvoeringsprogramma hebben de Provincie Noord-Holland en de regio IJmond-Zuid Kennemerland in 2023 opgesteld.
- We nemen de verkeersveiligheidsdoelstellingen op in het Programma Mobiliteit. Deze doelstellingen komen uit de risicoanalyse van de rapportage Verkeersveiligheid gemeente Heemskerk - Risicoanalyse van het verkeerssysteem (opgesteld in 2020) en het Regionaal Uitvoeringsprogramma.
- We leggen de projecten en het moment van uitvoeren we vast in het Meerjaren-investeringsplan (MIP).
- We vragen bij de provincie subsidie aan voor de uitvoering van de verkeersveiligheidsprojecten.

Bereikbaarheid en leefbaarheid

Naast verkeersveiligheid zijn ook bereikbaarheid en leefbaarheid belangrijke aspecten in het verkeer.

- Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte houden we rekening met een optimale verkeersmobiliteit, duurzaamheid van het ontwerp en de te gebruiken materialen (hergebruik).

Regionale bereikbaarheid

- We willen het openbaar vervoer in, van en naar de IJmond verbeteren. In de

- overleggen met de Provincie Noord-Holland en het Rijk vestigen we wordt hier de aandacht op.
- Als we de in 2023 aangevraagde provinciale subsidie voor de nieuwe halte De Baandert (Jean Monnetstraat) krijgen, voeren we in 2024 deze halte-optimalisatie uit. We zorgen dan ook voor een verkeersveilige oversteekvoorziening.
- De IJmondgemeenten hebben de IJmondiale Mobiliteitsvisie vastgesteld. Daarin hebben de gemeenten hun visie op het bereikbaar houden van de IJmond vastgelegd voor 16 jaar, met als planhorizon het jaar 2032. We onderzoeken hoe we met Beverwijk en Velsen verder kunnen werken vanuit deze visie. Onderdeel van het Uitvoeringsprogramma is een IJmondiale doorfietsroute.
- Wij proberen de westelijke tak van de doorfietsroute binnen Heemskerk in 2025 te voltooien.

Verbinding A8/A9

De Provinciale Staten hebben het Golfbaanalternatief met bijbehorend landschapsplan vastgesteld. De provincie gaat in gesprek met het Rijk en de partners over een strategie voor de financiering van het project. Het uitgangspunt is dat de planuitwerkingsfase pas begint als er zicht op financiering is. Het duurt dus langer dan gedacht voordat de verbinding A8/A9 er is.

- We blijven Gedeputeerde Staten in ons advies wijzen op de leefbaarheid in de wijk Broekpolder. We willen voorkomen dat deze wijk nadelige gevolgen ondervindt van de aanleg van de verbinding A8/A9.
- We onderzoeken samen met provincie en partners hoe we de bereikbaarheid van de IJmond kunnen verbeteren, voordat de verbinding A8/A9 er is.

Programma Laadinfrastructuur Heemskerk

Eind 2023 wordt het Programma Laadinfrastructuur Heemskerk vastgesteld. Met dit programma geven we aan wat we willen met het elektrisch rijden.

- Op basis van dit programma stellen we een laadkaart op met alle mogelijke laadpunten in Heemskerk. Deze laadkaart geeft een complete dekking van laadpalen in Heemskerk.

- We stellen alle nog niet gerealiseerde locaties voor laadpalen vast met een verzamelverkeersbesluit. Dit verkort de procedure voor het plaatsen van nieuwe laadpalen.

Wegen, straten en pleinen

Uitvoering Meerjareninvesteringsprogramma (MIP)

- We besteden de komende jaren vooral aandacht aan het vervangingsprogramma van riolering en wegen. Denk aan wegen en wijken waar de riolering aan vervanging toe is, en aan wegen die groot onderhoud nodig hebben.
- We richten wijken en wegen duurzaam veilig in. De verharding blijft op minimaal niveau B volgens de regels van kennisplatform CROW.
- We versterken de soortenrijkdom (biodiversiteit) door wijken meer te vergroenen. Meer groen kan ook bijdragen aan extra waterberging. Dat voorkomt wateroverlast en hittestress.
- We verwerken regenwater binnen het gebied, omdat dit een positief effect heeft bij langdurige droogte en hitte.
- We willen in 2024 deze projecten uitvoeren:
  - Herinrichting Woonstraten Assumburg (Debora Bakelaan en omgeving)
  - Herinrichting Zevenhoeven
  - Fietstraat Jan van Kuikweg
  - Laan van Broekpolder

Verkeersmaatregelen

Bebording en bebakening

- We gaan het aantal onnodige verkeersborden verminderen.
- Wij richten fietspaden met paaltjes op het pad verkeersveiliger in. Dat doen we op basis van een inventarisatie die we in 2023 uitvoerden. Onnodige fietspaaltjes halen we weg.
- Bij een aantal fiets-doorsteken veranderen we de voorrangssituatie. Dat doen we om de verkeersveiligheid te vergroten.

Bewegwijzering

- We stellen beleid op voor toeristisch-recreatieve en utilitaire bewegwijzering. Met utilitaire borden bedoelen we de blauwe borden met witte tekst, die verwijzen naar woon- en industriegebieden binnen de gemeente. Aan dit beleid koppelen we een uitvoeringsprogramma.
- We verbeteren de bewegwijzering naar de verschillende parkeermogelijkheden binnen onze gemeente. We zorgen ervoor dat de bewegwijzering op alle plekken gelijk is (uniform).

Verkeerslichten

- We ronden de vervanging van de verkeerslichten van kruising Duitslandlaan - Plesmanweg af.
- We bereiden de verkeerslichten voor, zodat we ze later als intelligente verkeerslichten kunnen gebruiken. Zo maken we communicatie tussen verkeerslichten onderling (groene golf) en met bestuurders mogelijk voor de toekomst.

Verkeersveiligheid

- We gaan door met verschillende verkeersprojecten op basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Dat doen we samen met een verkeersschool.
- We blijven samen met Veilig Verkeer Nederland afdeling Beverwijk/Heemskerk fietsexamens afnemen onder basisschoolleerlingen van groep 7.

Openbare verlichting

- We vervangen ongeveer 400 verouderde armaturen door energiezuinige LED-verlichting. Dat doen we om de kwaliteit van de openbare verlichting op peil te houden en het energieverbruik te verlagen.
- Welke activiteiten willen we uitvoeren op het gebied van milieu en duurzaamheid? Dat leest u in de Paragraaf Duurzaamheid.

Speelterreinen en overige recreatie

Speeltoestellen

We willen dat de speelplekken schoon, heel en veilig zijn. Dus zorgen we ervoor dat de inrichting van de speelplekken uitdagend en veelzijdig is.

- We zorgen ervoor dat er binnen elke wijk een mix is van één of meerdere traditionele speelplekken (toestellen met val ondergrond), natuurlijke speelplekken (toestellen op gras), sportplekken (voor balspel en/of fitness) en informele speelruimten (geen toestellen, mogelijk wel speelaanleidingen).
- We verhogen de gezondheid op speelplekken door meer groen (biodiversiteit) te plaatsen. Denk aan struiken en bomen die voor meer schaduw op de speelplek zorgen.
- We kiezen bij de inkoop van toestellen en ondergronden voor circulair materiaalgebruik. Zo verhogen we de duurzaamheid.
- De richtlijn vanuit Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) is leidend voor de spreiding van speelplekken. Bij vervanging vervalt soms een speelplek, en soms richten we de plek in als informele speelplek. Zo beperken we het risico op onveilige situaties.

Wat is de staat van het onderhoud?

- Een flink aantal speeltoestellen en speelplekken is sterk verouderd.
- We leggen een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor aan de raad. Hierin stellen we een aanpak voor de vervanging, de spreiding en diversiteit van speelplekken voor. Er staat ook een strategie voor participatie met inwoners in.
- We bereiden de herinrichting van de speelplek bij de kinderboerderij voor.

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Bereikbaarheid. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Definitieve inrichting knip Alkmaarseweg – Rijksstraatweg
- Voetgangersoversteek De Baandert / Jean Monnetstraat

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Bereikbaarheid is het saldo na bestemming 6,235 miljoen euro nadelig. In tabel 27 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 27: lasten en baten Bereikbaarheid (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-5.418	-5.881	-6.589	-6.742	-6.795	-6.818
Baten	639	313	391	391	391	391
Saldo voor bestemming	-4.779	-5.568	-6.198	-6.351	-6.404	-6.427
Toevoeging aan reserves	-1.107	-1.135	-1.159	-1.159	-1.159	-1.159
Onttrekking aan reserves	886	1.120	1.122	1.322	1.355	1.355
Saldo na bestemming	-5.000	-5.582	-6.235	-6.189	-6.208	-6.231

Toelichting

Verkeer en vervoer

In de begroting 2024 is voor € 97.500,- aan voorstellen uit de PN gehonoreerd en opgenomen.

Dit geld is bedoeld voor definitieve inrichting knip Alkmaarseweg-Rijksstraatweg (€ 75.000,-) en Voetgangersoversteek De Baandert / Jean Monnetstraat (€ 22.500,-)

Wegen, straten en pleinen

In de begroting 2024 is voor € 100.000,- aan voorstellen uit de PN gehonoreerd en opgenomen.

Dit geld is bedoeld voor implementatie integraal beheerssysteem onderhoudsplannen.

Openbare verlichting

In 2023 is uitgegaan van hogere lasten voor de elektriciteit. De lasten voor elektriciteit voor de begroting 2024 zijn € 304.000,- lager.

3.3 Milieu en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- We een leefomgeving hebben waar mens, dier en plant op een duurzame wijze kunnen samenleven.
- De biodiversiteit (soortenrijkdom) toeneemt in plaats van afneemt.
- We het huidige groen van de hoofdgroenstructuur behouden en versterken. We proberen via ‘natuurlijk beheer’ de biodiversiteit te laten stijgen.
- Ons oppervlaktewatersysteem gezond is en goed werkt. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van natuur, recreatie en veiligheid.
- Ons waterkwaliteit toeneemt, doordat we de waterketen beter maken (optimaliseren).
- We samen met de inwoners, bedrijven en andere organisaties in Heemskerk erken aan een klimaat-robuste inrichting van de leefomgeving.
- We de volksgezondheid en het milieu beschermen. Voor luchtkwaliteit werken we toe naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie in 2030.
- We aan de landelijke doelstelling van 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar voldoen. We willen vooral dat restafval verdere afneemt naar maximaal 30 kilo in 2025.
- We in 2030 49% minder CO2 uitstoten en een schone emissievrije gemeentelijke organisatie zijn. In 2050 is de bebouwde omgeving in Heemskerk energieneutraal en aardgasvrij.
- We de verduurzaming van de bedrijventerreinen De Trompet en De Houtwegen intensiveren en versnellen, met als resultaat energiepositieve bedrijventerreinen.
- We bijdragen aan een nationale circulaire economie in 2050 waarin afvalstoffen grondstoffen zijn geworden. En waarin we alleen hernieuwbare energie toepassen. In 2025 is 25% van de gemeentelijke inkoop circulair.

Wat gaan we er voor doen?

Milieubeleid

Stikstofproblematiek

- We adviseren initiatiefnemers over oplossingen voor stikstofproblemen. Hierbij houden we rekening met de balans tussen de bescherming van natuurgebieden tegen stikstofneerslag en het ontplooiën van initiatieven.

Geluid

Het beperken van het geluidniveau van weg- en vliegverkeer bevordert de gezondheid van onze inwoners.

- We proberen de geluidsoverlast van wegverkeer bij woningen te beperken op plekken waar geluidsnormen overschreden worden. In 2024 stellen we hiervoor een nieuw actieplan Geluid 2024-2028 op.
- We kunnen voor woningen met een hoog geluidniveau op de gevel geluidbeperkende maatregelen uitvoeren. We kunnen bijvoorbeeld stil asfalt aanleggen op de weg of de gevel isoleren. Ingrepen aan een woning voeren we natuurlijk alleen uit in samenwerking met de eigenaar.
- We blijven actief om geluidsoverlast van vliegverkeer rondom Schiphol tegen te gaan.
- We besteden aandacht aan de maatregelen uit het hinderreductieprogramma en de plannen rondom het programma Luchtruimherziening.
- We geven een vervolg aan de Bestuurlijke Agenda Vliegverkeer Schiphol 2024-2027, die in 2023 is opgeleverd door de Bestuurlijke Regiegroep Schiphol. In deze regiegroep werkt de gemeente Velsen interbestuurlijk samen met andere gemeenten, provincies en het ministerie.

Bodem

- We leggen met de herijking van de Omgevingsvisie kaders vast voor het gebruik, herstel of de bescherming van de bodem en ondergrond binnen ons grondgebied. Dit gaat verder dan alleen de milieu-hygiënische kwaliteit van de bodem. We doen dit omdat maatschappelijke opgaven, zoals klimaatadaptatie en de energietransitie, grote impact (gevolgen) hebben op de bodem.

- Op 1 januari 2024 krijgen we voor bodembeheer een aantal nieuwe taken op het gebied van beleid, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Concreet verlenen we dan ook vergunningen aan inwoners en bedrijven voor het uitvoeren van een bodemsanering. En daar houden we toezicht op.

Biodiversiteit

- We stellen samen met onze inwoners en partners een programma Biodiversiteit op voor de komende jaren. Hoofddoel van dit programma is dat we de biodiversiteit (soortenrijkdom) in Heemskerk verhogen. Dat bereiken we bijvoorbeeld door meer oppervlakte te beplanten, inheemse soorten toe te passen, insecten, vogels, vleermuizen en kleine zoogdieren aan te trekken en obstakels in hun leefgebied weg te nemen. Onderdeel van het programma is een uitvoeringsprogramma, waarin we acties, tijd en middelen noemen. Mogelijke acties zijn bijvoorbeeld de ontwikkeling van een nota Natuur-inclusief ontwikkelen (samen met de Omgevingsdienst IJmond en omliggende gemeenten), het Soortenmanagementplan, de herijking van de Groene Kaart en het opstellen van een Natuurkansenkaart.
- We verduurzamen en vergroenen onze kinderboerderij in 2025. We vervangen dan het speeltoestel. In 2024 starten we met de voorbereidingen.

Riolering en water

Water- en rioleringsprogramma

In 2022 hebben we het nieuwe Water- en rioleringsprogramma voor Heemskerk opgesteld. Het heet 'Samen wijs met water', omdat we de wateropgaven samen met andere partijen willen aanpakken. Dit zijn belangrijke aandachtspunten in het programma:

- Als we gemengde riolen vervangen, leggen we vuilwaterriolen aan en zorgen we voor berging en/of gescheiden afvoer van overtollig hemelwater.
- We werken binnen Noorderkwartier regionaal aan de volksgezondheid met het programma Aanpak indirecte lozingen. Hierdoor komen er minder schadelijke stoffen via bedrijfslozingen in het milieu.
- We passen het verbeterd gescheiden stelsel in Broekpolder aan. Hierdoor gaat er minder regenwater naar het riool.

- We leggen op mogelijke wateroverlastlocaties een waterbergende weg aan. Daarmee vangen we hemelwater op dat in de bodem zakt (infiltrert). Dit helpt ons om klimaatbestendiger te worden.
- We bepalen instrumenten om groenblauwe initiatieven rond klimaatadaptatie effectief te stimuleren met subsidies.
- We houden het open water mooi en schoon. De aanleg van natuurlijke oevers kan daarbij helpen. Dit versterkt de biodiversiteit, draagt bij aan vergroening en verlaagt onderhoudskosten op de langere termijn.
- We analyseren het grondwatersysteem bij langdurige droogte, zodat we effectieve maatregelen kunnen bepalen voor actief grondwaterbeheer.
- Voorbeelden van projecten vindt u in de paragraaf H Duurzaamheid.

Begraafplaatsen

- We willen voldoen aan de veranderingen in de uitvaartbegeleiding en het toekomstbestendig begraven. De toekomstvisie voor de gemeentelijke begraafplaats Eikenhof geeft inzicht in de huidige situatie, trends en ontwikkelingen en de exploitatie.
- We gaan door met de voorbereidingen voor woningbouw op Eikenhof 2. De raad heeft volgens planning in het najaar van 2023 een besluit genomen over het contracteren van een marktpartij.

Afvalverwijdering

- We willen zoveel mogelijk grondstoffen hergebruiken, zo weinig mogelijk restafval verbranden en de kosten voor inwoners betaalbaar houden. Deze stappen zijn nodig om een duurzame en circulaire gemeente te worden.
  - We ronden het nieuwe Grondstoffenplan in 2024 af.
  - We onderzoeken manieren om afvalscheiding te bevorderen om zo de kosten te beperken.
  - We zorgen voor een afvalscheidingssysteem voor laag- en hoogbouw.
- In paragraaf H Duurzaamheid leest u meer over de activiteiten die we uit willen voeren op het gebied van milieu en duurzaamheid.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 28: prestatie-indicatoren Milieu en duurzaamheid

Omschrijving	Werkelijk					Verwacht
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PI 42. Omvang huishoudelijk afval (kg per inwoner)	105	105	101	100	100	98
Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk afval						
PI 43. Hernieuwbare elektriciteit (percentage)	NB	28,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Bron: www.energieinbeeld.nl en website eigenaar windmolen De Trompet						
PI 44. Ontvlechten rioolstelsel (in strekkende meters)	NB	1.667	1.789	1.904	2.012	2.114
Bron: gemeente Heemskerk						

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Milieu en duurzaamheid. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Strategisch adviseur duurzaamheid
- Steun aan High Tech campus
- IJmond Energietransitie
- Uitvoering klimaat en energiebeleid
- Waterberging
- Programma industrie en gezondheid
- Waterschapsbelasting
- Kosten gas, licht en water
- Vergroenen Burgemeester Nielenplein
- Privatiseren begraafplaats plus concessie crematorium

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Milieu en duurzaamheid is het saldo na bestemming 1,302 miljoen euro nadelig. In tabel 29 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 29: lasten en baten Milieu en duurzaamheid (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-12.352	-13.153	-14.042	-13.810	-13.353	-13.021
Baten	10.096	11.430	12.785	12.921	12.506	12.166
Saldo voor bestemming	-2.257	-1.722	-1.257	-889	-847	-855
Toevoeging aan reserves	-254	-683	-310	-67	-67	-67
Onttrekking aan reserves	475	303	264	34	44	29
Saldo na bestemming	-2.036	-2.103	-1.302	-922	-869	-893

Toelichting

Milieubeleid

In de begroting 2023 is nog geen rekening gehouden met uitgaven voor de regionale energietransitie IJmond, de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). In 2024 bedragen de uitgaven hiervoor € 1.017.000,-. Hier staan ook € 1.017.000,- aan inkomsten tegenover.

Afvalverwijdering

In 2024 is er éénmalig een onttrekking van afgerond € 207.000,- uit de voorziening Afvalstoffenheffing onttrokken ten behoeve van een lagere verhoging van de tarieven van de afvalstoffenheffing voor 2024.

Reserves

In 2023 is er door onvoorziene meevallers afgerond € 428.000,- in de Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing gestort.

3.4 Economische zaken

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- Ons centrum toekomstbestendig is. Dat bereiken we door de verblijfskwaliteit en de bereikbaarheid te verbeteren. En door het winkelaanbod in het centrum, inclusief de sterke weekmarkt, verder te versterken.
- Ons economisch beleid effectiever is. Regionaal werken we samen aan economische zaken en dat leidt tot IJmondiale economische groei.
- We de concurrentiekracht van het Heemskerkse en IJmondiale bedrijfsleven versterken.
- Ons voorzieningenniveau hoog is, met een gevarieerd aanbod van schone, veilige en duurzame evenementen.

Wat gaan we er voor doen?

Beleidsadviesing economische zaken

Winkelgebieden

- We vernieuwen de Regionale detailhandelsvisie IJmond, die we in 2017 opstelden.
- We werken samen met Bureau Goudappel verder aan een integraal programma Centrum volgens de Omgevingswet.
- We blijven met centrummanagement de bedrijveninvesteringzone Centrum (BIZ Centrum) ondersteunen.

Bedrijventerreinen

- We faciliteren en ondersteunen de GreenBiz IJmond. Dat doen we om individuele bedrijven te helpen bij het verduurzamen en om energie-positieve bedrijventerreinen te maken. Hiervoor kopen we bijvoorbeeld energiescans in.
- We proberen onze huidige bedrijventerreinen te verdichten en intensiveren. Dat betekent dat we meer ondernemers huisvesten op een kleiner oppervlak.
- We faciliteren en ondersteunen activiteiten van BIZ-vereniging De Trompet.
- We stimuleren de oprichting van een BIZ op andere bedrijventerreinen of winkelcentra.

Tuindersgebied

- We voeren regelmatig gesprekken met LTO Heemskerk/Beverwijk over een toekomstbestendige tuinbouwsector.

Regionale samenwerking

- We sluiten aan bij de werkgroepen binnen de Metropoolregio Amsterdam (Plabeka, economie en recreatie & toerisme) en het Noordzeekanaalgebied (NZKG). Samenwerken vinden we belangrijk. Door economische ontwikkelingen in de regio moeten we namelijk na blijven denken over onze positie, betekenis en ambitie binnen de regio.
- In 2024 ondertekenen we de nieuwe samenwerkingsconvenant Economische Samenwerking IJmond, de huidige convenant loop in 2023 af.
- We doen mee (participeren) in Ontwikkelingsbedrijf ROM MRA-NHN. Dat doen we om de regionale economie te versterken en bij te dragen aan de realisatieopgaven (doelen) voor energie en circulariteit.

Evenementen

Het aantal evenementen in Heemskerk neemt toe. We zien dat grote evenementen, zoals Koningsnacht- en dag en de kermis, populair zijn en een grote regionale aantrekkingskracht hebben. Het aantal bezoekers blijft jaarlijks toenemen. We moeten aan steeds meer eisen voldoen voor de veiligheid, duurzaamheid en het beperken van overlast. Dat zorgt voor extra kosten.

- We zetten, op aanraden van de Veiligheidsregio, meer beveiligers, verkeersregelaars en camera's in om de veiligheid van de evenementen te vergroten.
- We bespreken de verantwoording van deze extra kosten met de organisatoren van de grote evenementen. We maken afspraken over wat zij extra kunnen bijdragen.
- We onderzoeken of we de leges voor evenementenvergunningen kunnen verhogen. Zodat we daarmee (een deel van) de extra kosten kunnen compenseren.

Duurzaamheid

- We stimuleren de horeca een plan te maken over hoe om te gaan met de verwerking van plastic afval en duurzaamheid. Vanaf 1 januari 2024 geldt namelijk de Europese richtlijn Single Use Plastics (SUP) voor alle evenementen. In 2023 was dat alleen nog zo voor evenementen waarbij geen toegangshekken zijn.

Bedrijvenloket

- We beginnen kleinschalig aan de opzet van een bedrijvenloket. We richten ons hierbij eerst op aanpassingen van de website en informatie verstrekken bij het serviceplein.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 30: prestatie-indicatoren Economische zaken

Omschrijving	Werkelijk					Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 10. Functiemenging (in %)	36,3%	37,0%	37,0%	37,0%	37,0%	37,0%	

Bron: CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research

PI 11. Vestigingen (van bedrijven, aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	964,0	1.026,0	950,0	950,0	950,0	950,0
--	-------	---------	-------	-------	-------	-------

Bron: LISA / Waarstaatjegemeente

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Economische zaken is het saldo na bestemming € 329.000,- nadelig. In tabel 31 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 31: lasten en baten Economische zaken

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-959	-862	-856	-839	-839	-812
Baten	452	495	514	514	514	514
Saldo voor bestemming	-507	-367	-343	-325	-325	-299
Toevoeging aan reserves	-59	-111	-120	-120	-124	-124
Onttrekking aan reserves	59	151	134	117	121	121
Saldo na bestemming	-507	-327	-329	-329	-329	-303

Toelichting

Niet van toepassing.

3.5 Omgevingsvergunningen en overige vergunningen

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- We inwoners, bedrijven en instellingen duidelijke informatie geven over de uitvoering van de Omgevingswet.
- Onze vergunningverlening onder de Omgevingswet robuust en goed georganiseerd is. Hier zorgen we voor in overleg met uitvoeringsorganisatie Omgevingsdienst IJmond (ODI).

Wat gaan we er voor doen?

Bouw- en omgevingsvergunningen

Omgevingsrecht

- We voeren de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen uit.
- We wijzen initiatiefnemers op de mogelijkheid om een conceptverzoek in te

dienen. Zijn er aanvragen ingediend? Dan beoordelen wij die met overlegvormen als de intaketafel en de omgevingstafel.

- We gaan er in deze Begroting vanuit dat de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) op 1 januari 2024 ingaat. Misschien wordt de invoering van deze wet op basis van motie 34.453, AN van het lid Crone c.s. uitgesteld.
- We monitoren de opbrengsten uit de Legesverordening onder de Omgevingswet en Wkb in de gaten.
- Wij stellen een nieuw VTH-beleidskader 2024-2028 vast. Hierin beschrijven we het kader voor onze taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH).

Handhaving

- We voeren het project Handhaving buitengebied verder uit en gaan door met de gestarte inventarisatie.
- We voeren de nieuwe Wet goed verhuurderschap uit. Bij programma 3.1.2 Woonbeleid leest u daar meer over.
- We onderzoeken of we de eenvoudige beleidsarme handhavingstaken kunnen uitbesteden aan de Omgevingsdienst IJmond (ODI).

Overige vergunningen

- We gebruiken de resultaten van de pilot Verruiming winkeltijden op zondag om de Winkeltijdenverordening aan te passen.
- We laten een herziene Algemene plaatselijke verordening (Apv) vaststellen.

Vergunningen nutsbedrijven

Het aantal vergunningaanvragen neemt toe. Dat komt onder andere door de aanleg van glasvezel, de energietransitie (wijkuitvoeringsplannen) en de netcongestie van het elektriciteitsnet. Netcongestie betekent dat er meer vraag is naar transport van elektriciteit dan het net aankan.

- We breiden de capaciteit op de vergunningverlening en het toezicht op de uitvoering van de aanlegwerkzaamheden uit. Die uitbreiding betalen we uit de legesvergoedingen.

- We laten schade aan straatwerk, verhardingen en groenvoorzieningen herstellen, die is ontstaan door de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen in en op openbare gronden. We berekenen de herstelkosten door aan de netbeheerder, in de vorm van degeneratiekosten.

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Omgevingsvergunningen en overige vergunningen. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Medewerker vergunning verlening en toezicht nutsbedrijven.

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Omgevingsvergunningen en overige vergunningen is het saldo na bestemming € 779.000,- nadelig. In tabel 32 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 32: lasten en baten Omgevingsvergunningen en overige vergunningen

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-831	-1.256	-1.485	-1.485	-1.485	-1.485
Baten	768	516	706	706	706	706
Saldo voor bestemming	-63	-740	-779	-779	-779	-779
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-63	-740	-779	-779	-779	-779

Toelichting

Lasten

Bouw- en omgevingsvergunningen

Aan het uitplaatsen van de beleidsarme vergunningsverlening op grond van de Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) aan de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) zijn extra structurele kosten verbonden.

Baten uit bouwleges

In verband met een aantal verwachte grote bouwprojecten en verhoging van de tarieven voor bouwleges is de opbrengst uit bouwleges vanaf 2024 hoger.

3.6 Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten

Wat willen we bereiken?

We willen dat:

- We voldoen aan onze zorgplicht voor voldoende en passende (adequate) huisvesting voor het onderwijs.
- We onze accommodaties goed en efficiënt beheren. Zodat wij en andere gemeenten de wettelijke taken voor bewegingsonderwijs kunnen nakomen. Het is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om sportbeoefening en een actieve leefstijl te bevorderen.
- We voldoende, kwalitatief goede en toekomstbestendige sportvoorzieningen hebben, die het bewegen gemakkelijk en laagdrempelig maken en dichtbij brengen.
- We een divers verenigingsaanbod behouden voor Heemskerk en dat accommodaties betaalbaar zijn. Verenigingen en accommodaties dienen namelijk een sociaal belang.

Wat gaan we er voor doen?

Onderwijshuisvesting

- We werken het IHP 2019-2033 bij (we actualiseren het).
- We investeren in nieuwbouw, vervangende nieuwbouw en de uitbreiding van de onderwijsgebouwen.
- We indexeren de normbedragen uit de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Dat betekent dat we de bedragen aanpassen aan de inflatie (prijsstijgingen).
- We werken de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2019 bij.

Kritieke prestatie-indicator (KPI)

- Het IHP uitvoeren volgens de planning.

Sportaccommodaties

- We onderzoeken of en hoe we op het gebied van beheer, exploitatie en onderhoud van de gemeentelijke sportaccommodaties kunnen samenwerken met Stichting Sportaccommodaties Beverwijk.

Kritieke prestatie-indicator (KPI):

- We scoren een voldoende bij de jaarlijkse keuring van spelmateriaal.
- We voeren het IHP uit volgens planning.
- We voeren het MJOP uit volgens planning.
- We hebben voldoende sportaccommodaties om alle groepen 1,5 uur bewegingsonderwijs te kunnen laten volgen.

Ontwikkeling gezamenlijk zwembad Heemskerk/Beverwijk

- De gemeenten Heemskerk en Beverwijk hebben verschillende onderzoeken uit laten voeren naar de toekomst van hun beide zwembaden. Dit omdat beide zwembaden gedateerd zijn en binnenkort in beide zwembaden investeringen gedaan moeten worden om de zwembaden op het huidige niveau operationeel te houden. De onderzoeken zijn uitgevoerd en de keuze voor een gezamenlijk nieuw zwembad met recreatievoorziening buiten en 2x25 meter bad op de locatie aan de Kerkweg in Heemskerk is de meest geschikte gebleken. Ook is duidelijk welke investeringen er nodig zijn en wat het betekent aan gemiddelde jaarlasten. In 2024 gaan we aan de slag met de voorbereiding van de realisatie van het gezamenlijke zwembad.

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Beheersing gemeentelijk vastgoed
- Taakstelling accommodatiebeleid en vastgoed
- Kapitaallasten Meerjareninvesteringsplan
- Kapitaallasten extra investering KC Eigenwijze + IKC Leonardus

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten is het saldo na bestemming 5,398 miljoen euro nadelig. In tabel 33 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 33: lasten en baten Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-4.163	-4.632	-6.037	-5.272	-6.004	-5.274
Baten	462	408	353	353	469	582
Saldo voor bestemming	-3.700	-4.224	-5.684	-4.919	-5.536	-4.692
Toevoeging aan reserves	0	0	-325	-325	-325	-325
Onttrekking aan reserves	0	0	611	478	584	401
Saldo na bestemming	-3.700	-4.224	-5.398	-4.766	-5.276	-4.616

Toelichting

De verschillen bij de lasten en de mutaties in de reserves zijn voornamelijk toe te schrijven door de beweging van de beleidsterreinen van Programma 1 en 2 naar Programma 3.

Onderwijshuisvesting

De afschrijvingslasten onderwijshuisvesting zijn in 2024 afgerond € 350.000,- hoger o.a. als gevolg van extra afschrijvingslasten door afboeken boekwaarde wegens sloop. Daarnaast zijn de uitgaven voor 2024 incidenteel hoger wegens sloopkosten en tijdelijke huisvesting voor De Leonardus en tijdelijk huisvesting voor Eigenwijze voor een bedrag van totaal afgerond € 1.182.000,-.

Reserves

De stortingen en onttrekkingen van de reserves hebben allemaal betrekking op de onderhoudsreserves. Deze zijn voorgaande jaren op een ander product verantwoord.

Programma 4: Overhead

Algemeen

Vanaf deze Begroting 2024-2027 werken we met een apart programma voor overheadkosten

Dat is een eis volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). En daarom hebben we dit zo afgesproken met de auditcommissie en het presidium. In eerdere begrotingen was de overhead onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen.

U ziet in dit programma wat onze uitgaven op het gebied van de overheadkosten zijn. En we geven u hierin inzicht in onze algemene dekkingsmiddelen (algemene inkomsten).

Overhead omvat alle ondersteunende functies en de budgetten die daarbij horen

Met overhead bedoelen we dus de vaste kosten voor onze bedrijfsvoering. Een veelgebruikte definitie is: "Alle kosten die verband houden met de aansturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces." Denk bijvoorbeeld aan de salariskosten kosten voor alle leidinggevenden, alle kosten van de teamonderdelen financiën, inkoop, ICT, humanresourcesmanagement (HRM), communicatie, bestuurszaken, facilitaire zaken en alle ICT-gerelateerde uitgaven (waar het om organisatie breed ingezette applicaties gaat).

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 34: prestatie-indicatoren overhead

Omschrijving	Werkelijk					Verwacht	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 47. Apparaatskosten (€ per inwoner)	738,0	759,0	808,0	804,0	796,0	785,0	
Bron: gemeente Heemskerk							
PI 48. Overhead (percentage van de totale lasten)	14,4%	14,4%	14,8%	15,2%	14,5%	14,3%	
Bron: gemeente Heemskerk							

Met apparaatskosten bedoelen we alle personele en materiële kosten voor het functioneren van de organisatie. Hier vallen de kosten voor de griffie en het bestuur buiten. Voorbeelden van apparaatskosten zijn salarissen en de kosten voor huisvesting, materieel en automatisering. Het BBV schrijft deze definities dwingend voor aan alle gemeenten.

In tabel 34 ziet u dat de indicatoren voor apparaatskosten en overhead in 2024 stijgen. Vanaf 2026 volgt een daling. De belangrijkste reden voor de stijging in 2024 en 2025 zijn de incidentele budgetten, die we voor die jaren hebben begroot. Bij het onderdeel 'Wat gaat het kosten' vindt u een gedetailleerde toelichting op deze budgetten.

Scenario's

Hieronder ziet u de scenario-voorstellen die in deze begroting zijn verwerkt voor het programmaonderdeel Overhead. Deze zijn eerder beschreven in de Perspectiefnota 2024-2027 en het raadsbesluit Aangepast voorstel scenario's perspectiefnota (D/2023/570812).

- Inrichten van een talentenpool
- Komen tot een opgave-gerichte netwerkorganisatie
- Onderzoeken concurrerend loongebouw
- Verdiepend onderzoek naar de overhead
- Cloudtransitie
- Centraliseren contractvastlegging

Wat gaat het kosten?

Voor het programmaonderdeel Overhead is het verwachte saldo voor bestemming -18,7 miljoen euro (nadelig). In tabel 35 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 35: lasten en baten overhead

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-18.603	-18.789	-19.310	-19.407	-18.637	-18.139
Baten	690	587	539	539	837	837
Saldo voor bestemming	-17.913	-18.203	-18.771	-18.868	-17.800	-17.302
Toevoeging aan reserves	-688	-834	-1.500	-1.231	-371	-371
Onttrekking aan reserves	983	1.720	1.470	1.453	789	707
Saldo na bestemming	-17.619	-17.316	-18.801	-18.645	-17.381	-16.966

Toelichting

In tabel 35 valt vooral op dat de lasten in 2024 met ongeveer 0,5 miljoen euro stijgen vergeleken met de Begroting 2023 na wijzigingen. Dit komt door een stijging van de lasten met ongeveer 1,5 miljoen euro. Tegelijkertijd dalen de lasten vanaf 2023 omdat een aantal incidentele lasten aflopen. Netto derhalve een stijging van € 500.000,-. De belangrijkste mutaties in de lasten van 2023 naar 2024 zijn:

Lastenstijgingen:

- Een incidenteel budget van € 786.000,- voor de talentpool voor de jaren 2024 en 2025.
- Een incidenteel budget van € 50.000,- in de jaren 2024 en 2025 voor het opzetten van een opgabegegerichte netwerkorganisatie.
- Een uitbreiding van bestuursadvisering voor de jaren 2024, 2025 voor een bedrag van € 67.000,-

- Een incidenteel budget voor onderzoek naar een concurrerend loongebouw en onderzoek naar de overhead voor het jaar 2024. Het totaalbedrag voor beide onderzoeken is € 75.000,-.
- Budgetaanvragen voor de cloudtransitie: € 290.000,- in 2024, € 215.000,- in 2025 en vanaf 2026 € 140.000,-.

Lastendalingen:

- Er is in 2024 een budget van € 200.000,- beschikbaar gesteld voor externe ondersteuning bij Europese aanbesteding. Voor 2023 was dit budget € 300.000,-. Totaal is de verlaging in 2024 € 100.000,-.
- Verlaging in 2024 van € 524.000,- door een bijdrage uit de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling (nr. 41 van Berap 1 uit 2023)
- Verlaging in 2024 van € 150.000,- door het incidenteel budget voor de adoptie van Microsoft 365 € 150.000,- (nr. 38 van Berap 1 uit 2023)

Verdeling overheadkosten in categorieën

We zijn volgens het BBV wettelijk verplicht om de overheadkosten in de begroting en de jaarstukken in categorieën onder te verdelen. In vorige jaren verdeelden we deze kosten over 7 categorieën. Vanaf 2024 splitsen we de overheadkosten op in 9 categorieën.

Omdat we 4 in plaats van 3 programma's hebben en 9 overheadcategorieën in plaats van 7, kiezen we ervoor om in tabel 36 alleen de begrote cijfers vanaf 2024 te presenteren.

Tabel 36: Overhead

(bedragen x € 1.000,-)

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Management				
Lasten	-2.160	-2.160	-2.157	-2.157
Baten	0	0	0	0
Saldo	-2.160	-2.160	-2.157	-2.157
Financiën en control				
Lasten	-2.000	-2.001	-2.001	-2.001
Baten	7	7	7	7
Saldo	-1.992	-1.993	-1.993	-1.993
Belastingen				
Lasten	-79	-79	-79	-79
Baten	58	58	58	58
Saldo	-21	-21	-21	-21
Inkoop				
Lasten	-436	-309	-309	-309
Baten	0	0	0	0
Saldo	-436	-309	-309	-309
HRM, juridische zaken en communicatie				
Lasten	-1.585	-1.585	-1.518	-1.518
Baten	0	0	0	0
Saldo	-1.585	-1.585	-1.518	-1.518
Informatievoorziening en ICT				
Lasten	-6.219	-6.165	-6.141	-5.856
Baten	5	5	5	5
Saldo	-6.214	-6.160	-6.136	-5.852
Huisvesting				
Lasten	-2.384	-2.637	-2.796	-2.697
Baten	446	446	714	714
Saldo	-1.938	-2.191	-2.082	-1.983
Facilitair				
Lasten	-468	-468	-468	-468
Baten	22	22	52	52
Saldo	-446	-446	-416	-416
Overig				
Lasten	-3.979	-4.003	-3.167	-3.053
Baten	0	0	0	0
Saldo	-3.978	-4.002	-3.166	-3.053
Totaal lasten	-19.310	-19.407	-18.637	-18.139
Totaal baten	539	539	837	837
Saldo voor bestemming	-18.771	-18.868	-17.800	-17.302

5. Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien

1. Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven op de diverse programma's.

In het overzicht van algemene dekkingsmiddelen nemen we verplicht (BBV) onze algemene inkomstenbronnen op.

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen;
- dividend;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn niet gebonden aan een bepaald doel. Daarmee onderscheiden ze zich van de andere dekkingsmiddelen. We kunnen ze dus vrij gebruiken voor verschillende programma's en programmadoelen.

2. Vennootschapsbelasting

In de Begroting moeten we als onderdeel van het programmaplan een schatting opnemen van de geheven vennootschapsbelasting. Behalve bij de grondexploitaties speelt deze heffing nauwelijks een rol van betekenis. Voor grondexploitaties hebben we nog geen winstnemingen in de Begroting opgenomen. Daarom is geen bedrag voor vennootschapsbelasting begroot voor de komende jaren. We lichten deze resultaten verder toe in paragraaf G Grondbeleid.

3. Onvoorzien

Volgens de regels van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) nemen we een structureel budget op voor onvoorziene uitgaven. We mogen zelf bepalen wat de omvang van dit budget is. We kunnen het budget alleen gebruiken voor uitgaven die voldoen aan deze 3 O's: ze zijn onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Binnen onze gemeente houden we rekening met een post onvoorzien van € 50.000,-.

Tabel 37: algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	-1.512	-1.933	-1.808	-2.060	-2.170	-2.195
Baten	85.074	84.209	89.375	90.264	84.962	84.792
Saldo voor bestemming	83.562	82.276	87.567	88.204	82.792	82.597
Toevoeging aan reserves	-7.406	-977	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	3.139	4.197	2.507	2.513	958	32
Saldo na bestemming	79.295	85.496	90.074	90.717	83.750	82.629

Tabel 38: algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien (bedragen x € 1.000,-)

Rekening	na wijziging					
	2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Onroerendezaakbelasting woningen en niet woningen						
Lasten	-623	-843	-621	-621	-621	-621
Baten	6.192	6.544	7.040	7.140	7.240	7.240
Saldo	5.569	5.701	6.419	6.519	6.619	6.619
Hondenbelasting						
Lasten	-13	-20	0	0	0	0
Baten	224	244	0	0	0	0
Saldo	211	225	0	0	0	0
Precariobelasting						
Lasten	-5	-6	-5	-5	-5	-5
Baten	53	43	65	65	65	65
Saldo	47	37	60	60	60	60
Dividend en saldo financieringsfunctie						
Lasten	-877	-1.015	-1.383	-1.635	-1.744	-1.769
Baten	1.264	1.389	1.440	1.431	1.826	1.882
Saldo	387	373	57	-204	82	112
Algemene uitkering						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	77.226	75.990	80.831	81.629	75.830	75.605
Saldo	77.226	75.990	80.831	81.629	75.830	75.605
Overige algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	0	0	250	250	250	250
Baten	116	0	0	0	0	0
Saldo	116	0	250	250	250	250
Heffing van de Vennootschapsbelasting						
Lasten	6	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	6	0	0	0	0	0
Onvoorzien						
Lasten	0	-50	-50	-50	-50	-50
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	-50	-50	-50	-50	-50
Totaal lasten	-1.512	-1.933	-1.808	-2.060	-2.170	-2.195
Totaal baten	85.074	84.209	89.375	90.264	84.962	84.792
Saldo voor bestemming	83.562	82.276	87.567	88.204	82.792	82.597
Toevoeging aan reserves	-7.406	-977	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	3.139	4.197	2.507	2.513	958	32
Saldo na bestemming	79.295	85.496	90.074	90.717	83.750	82.629

Toelichting

De baten zijn in 2024 ongeveer 5 miljoen euro hoger

Dit komt vooral door:

- Een hogere bijdrage Algemene uitkering gemeentefonds van ongeveer 4,8 miljoen euro vanuit het Rijk.
- Een verhoging van de inkomsten OZB. Die is veroorzaakt door een indexering van 4,53% en een extra verhoging voor OZB niet-woningen van ongeveer € 200.000,-.

We verwachten dat de lasten in 2024 met ongeveer € 100.000,- dalen

Dit komt vooral door:

- De verhoging van de stelpost voor onderuitputting van kapitaallasten, dit staat in voorstel 95 (Dat gepresenteerd is in 'het gewijzigd raadsvoorstel scenario's Perspectiefnota 2024-2027'.

Algemene uitkering

De Algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van gemeenten.

We kunnen dit geld naar eigen inzicht uitgeven, zolang we ons daarbij maar aan de wet- en regelgeving houden.

We verwachten dat de totale Algemene uitkering 80,83 miljoen euro is in 2024

Dit bedrag baseren we op de Meicirculaire 2023. We hebben het financieel effect van de Septembercirculaire 2023 niet in deze Begroting verwerkt. De raad ontvangt een aparte raadsmemo over de uitwerking en de analyse van de mogelijke effecten uit de Septembercirculaire 2023.

Inkomsten uit onroerende zaakbelasting

De Onroerendezaakbelasting (OZB) hangt af van de waarde van de onroerende zaken (WOZ-waarden) in een gemeente. Hoe hoger de WOZ-waarde is, hoe hoger de OZB-capaciteit wordt.

Een hoge OZB-capaciteit leidt tot een lagere Algemene uitkering.

Dividend en saldo financieringsfunctie

We verwachten dat we in de komende jaren meer externe financiering aantrekken

Dat is nodig om de geplande investeringen te kunnen doen. Door deze externe financiering nemen de rentekosten toe.

Dividend

De gemeente Heemskerk is aandeelhouder in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). We delen daardoor mee in het jaarresultaat van de BNG. Jaarlijks krijgen we een winstuitkering in de vorm van dividend.

We ontvangen ook elk jaar een garantstellingsprovisie van de NV Huisvuilcentrale (NV HVC). Dat komt omdat we een garant staan voor geldleningen van NV HVC.

Inkomsten uit de precarioheffing, Toeristen- en hondenbelasting

We verhogen alleen de tarieven voor precariobelasting

De hondenbelasting vervalt en de tarieven voor toeristenbelasting blijven gelijk. In de paragraaf Lokale heffingen leest u hier meer over.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder deze post is de stelpost Onderuitputting kapitaallasten opgenomen. Deze is verhoogd met € 100.000,- door voorstel 95, dat gepresenteerd is in 'het gewijzigd raadsvoorstel scenario's Perspectiefnota 2024-2027' De stelpost bedraagt na deze verhoging € 250.000,-.

6. Paragrafen

6.A Lokale heffingen

Algemeen

Met lokale heffingen bedoelen we de gemeentelijke belastingen. In programma 4 las u bij Algemene dekkingsmiddelen al dat lokale heffingen een belangrijke inkomstenbron voor ons zijn. In deze paragraaf vertellen we u meer over de te verwachten opbrengsten, ons beleid en de ontwikkeling van deze heffingen.

Kaders

We indexeren de tarieven met 4,53% voor loon- en prijsontwikkelingen

In de Perspectiefnota 2024-2027 stelde de raad de kaders en uitgangspunten voor deze Begroting vast. We houden rekening met volumeontwikkelingen en waardeontwikkelingen als gevolg van de jaarlijkse herwaardering (bij de onroerendezaakbelasting). Daarom indexeren we de tarieven voor 2024 met 4,53% voor loon- en prijsontwikkelingen.

We baseren deze stijging op de inhaalinflatie en de inflatieverwachting

De indexering van 4,53% bestaat voor 90% uit de prijsindex lonen en 10% prijsindex prijzen (volgens de indexen Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers en Prijs materiële overheidsconsumptie). Dit heeft enerzijds te maken met een inhaalinflatie uit 2023 van totaal + 0,54% (hogere inflatie 2023 dan in eerste instantie begroot) en daarnaast met een inflatieverwachting over het jaar 2024 +3,99% op basis van de Meicirculaire 2023 (lees raadsmemo Effecten meicirculaire 2023 (herziene versie) D/2023/562159).

We kennen een gesloten belastingstelsel

Dit betekent dat we alleen belasting kunnen heffen als we dat volgens de wet mogen. U vindt ons beleid voor gemeentelijke belastingen in deze beleidsdocumenten:

- Landelijke wet- en regelgeving (alle belastingen);
- Gemeentelijke belastingverordeningen, vastgesteld bij raadsbesluiten in 2021 en in de jaren ervoor (alle belastingen);

- Grondstoffenplan 2017-2020;
- Water- en rioleringsprogramma 2023-2027 ‘Samen wijs met water’

We onderscheiden 3 typen lokale heffingen (gemeentelijke belastingen)

Deze 3 (belasting)typen lichten we in deze paragraaf verder toe:

- Algemene belastingen;
- Retributies;
- Bestemmingsheffingen.

Algemene belastingen

We tellen de opbrengsten van algemene belastingen op bij de algemene middelen

We labelen de opbrengsten van deze belastingen niet, we koppelen er dus geen specifiek doel aan. Daardoor kunnen we deze opbrengsten voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen gebruiken.

Voorbeelden van algemene belastingen zijn: de onroerendezaakbelasting (OZB), precariobelasting, toeristenbelasting en belastingen uit de bedrijveninvesteringszone (BIZ).

Sommige algemene belastingen hebben wel een specifiek doel

Dit geldt voor de opbrengsten uit de toeristenbelasting en de belastingen uit de bedrijveninvesteringszone. Die opbrengsten zetten we in voor de promotie van toerisme en recreatie in Heemskerk (toeristenbelasting) en voor ondernemers (belasting uit bedrijveninvesteringszones).

Retributies

We heffen retributies als we een specifieke dienst verlenen

Voorbeelden van retributies zijn leges, marktgelden en standplaatsgelden.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen gebruiken we voor specifieke voorzieningen

De opbrengsten van deze heffingen gaan naar specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en de rioolheffing.

Algemene belastingen

Hierna lichten we de ontwikkelingen van de belangrijkste algemene belastingen toe.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Onder de naam onroerendezaakbelastingen (OZB) heffen we een gebruikers- en een eigenarenbelasting. Voor woningen brengen we alleen een eigenarenbelasting in rekening.

Elk jaar wordt van ieder object de waarde vastgesteld

Dit gebeurt op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

Deze WOZ-waarde is de grondslag voor de berekening van de OZB aanslagen.

Eigenaren betalen gemiddeld ongeveer 4.53% meer aan OZB

Dat geldt voor eigenaren van woningen en van niet-woningen. Verandert de WOZ-waarde door de jaarlijkse herwaardering? Dan compenseren we dat via het OZB-tarief. Dit betekent dat het tarief daalt wanneer de waarde van het onroerend goed stijgt en omgekeerd.

Bij de berekening van het OZB-tarief houden we rekening met verschillende factoren

Naast de ontwikkeling van de woningwaarde houden we ook rekening met de trendmatige indexverhoging, kwijscheldingen, leegstand en verwachte bezwaarschriften.

We nemen wijzigingen door sloop en nieuwbouw (areaalontwikkelingen) niet mee in het tarief. Dat leidt tot in extra inkomsten voor de gemeente.

We stellen aanvullend een verhoging van de OZB-tarieven voor niet-woningen voor

Het gaat om voorstel 93 van de scenariovoorstellen in het gewijzigd raadsvoorstel scenario's Perspectiefnota 2024-2027. Deze verhoging komt bovenop de verhoging van het OZB-tarief.

De reden hiervoor is dat onze tarieven voor niet-woningen ver onder het landelijke gemiddelde liggen. Daarom willen we de tarieven zo verhogen dat we structureel meer inkomsten ontvangen. In 2024 gaat het om een totale verhoging van € 200.000,-, in 2025 om € 300.000,- en daarna om structureel € 400.000,-.

Tabel 39: OZB

Belastingsoort	Tarief 2023	Tarief 2024	Percentage
OZB voor woningen			
- Tarief eigenaar per WOZ-waarde	0,0706%	0,0779%	10,34%
OZB voor niet-woningen			
- Tarief eigenaar per WOZ-waarde	0,1727%	0,2013%	16,56%
- Tarief gebruiker per WOZ-waarde	0,1252%	0,1560%	24,60%

We houden rekening met waardedalingen en waardeinstijgingen

Bij de tarieven OZB voor 2024 houden we voorlopig rekening met een ingeschatte waardedaling van 2,5% voor woningen. Bij niet-woningen gaan we uit van een waardeinstijging van 3%.

Door de vele bezwaarschriften die we ontvingen, is een aantal waarden van woningen en niet-woningen verder naar beneden bijgesteld. Daarom moeten we het tarief voor woningen met 10,34% verhogen om de geschatte opbrengstenstijging van 4,53% te halen. De tarieven voor niet-woningen in de categorie 'gebruik en eigenaar' moeten met 19,78% stijgen om de geschatte opbrengst te halen.

We schaffen de hondenbelasting af

Dat doen we vanaf 2024, volgens het raadsbesluit bij de 1^e wijziging op de Begroting 2023-2026.

Precariobelasting

We heffen precariobelasting als inwoners of ondernemers gemeentegronde gebruiken. Bijvoorbeeld voor het inrichten van een terras of het innemen van een standplaats.

We verhogen de tarieven voor precariobelasting

We verhogen het precariotarief met 4,53%. Daarmee volgden we de landelijke trend.

Toeristenbelasting

We gebruiken de inkomsten hiervan alleen om toerisme in Heemskerk te promoten. We voegen de belastinginkomsten toe aan de bestemmingsreserve Promotie en ondersteuning toerisme en recreatie.

Het tarief voor toeristenbelasting blijft gelijk

Op 2 november 2021 stemde de gemeenteraad bij de behandeling van de Begroting 2021 in met een verhoging tot € 1,30 per persoon, per nacht.

Belasting bedrijveninvesteringszone centrum Heemskerk

Op grond van de Wet op bedrijveninvesteringszones kunnen we een gebiedsgerichte heffing (BIZ) instellen als een meerderheid van de ondernemers uit dat gebied hierom vraagt. Vanaf 2017 stelden we op initiatief van de centrumondernemers een BIZ-heffing in.

De opbrengst van de BIZ-bijdragen neemt een bijzondere plaats in

Dit komt omdat de belastingplichtigen zelf om deze belastingsoort vragen. En omdat we de opbrengst niet bij de algemene middelen optellen en er ook geen door ons gemaakte kosten mee dekken.

We keren de totale opbrengst uit als subsidie

We brengen geen perceptiekosten (een soort administratiekosten) in mindering op de opbrengst. Die betalen we zelf, omdat het maar om een klein bedrag gaat.

Bestemmingsheffingen

Voor de lokale heffingen hanteerden we een aantal beleidsmatige uitgangspunten, zoals:

- We gaan bij onze openbare voorzieningen uit van het profijtbeginsel. Dat betekent dat deze voorzieningen zoveel mogelijk worden betaald door diegenen die er echt profijt (voordeel) van hebben.
- We proberen de lokale lastendruk voor onze inwoners te beperken;
- We berekenen de interne kosten, die we voor een lokale heffing maken, naar rato (in verhouding) door in die heffing;
- We willen dat onze tarieven kostendekkend zijn.

Afvalstoffenheffing

Met de afvalstoffenheffing dekken we de kosten voor de inzameling van huishoudelijk afval.

De afvalstoffenheffing is een gesloten systeem

Dit betekent dat we eventuele overschotten of tekorten aan het eind van het jaar verrekenen met de bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing. Zijn er ontwikkelingen? Dan berekenen we die ook door in het tarief, want de afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend.

We werken aan het Grondstoffenplan Heemskerk 2024-2030

We verwachten dat dit nieuwe plan in het derde kwartaal van 2024 klaar is. We leggen het dan ter besluitvorming voor aan de raad.

Positief verloop voorziening Afvalstoffenheffing

Door onverwachte meevallers in het verleden is de voorziening Afvalstoffenheffing gegroeid. Deze positieve ontwikkeling hebben we in de Jaarstukken 2022 en de

1^e Bestuursrapportage 2023 genoemd. Op 1 januari 2023 bedroeg de voorziening ongeveer € 800.000,- en mogelijk zal dit bedrag in 2023 verder toenemen. Om te voorkomen dat de voorziening de komende jaren verder blijft toenemen, is besloten om de tarieven niet te verhogen met de gebruikelijke loon- en prijsstijgingen.

We willen voorkomen dat de voorziening de komende jaren blijft stijgen

Daarom hebben we besloten om de tarieven niet te verhogen met de gebruikelijke loon- en prijsstijgingen. We rekenen ook geen BTW, normaal zouden we 75% van de BTW toerekenen.

Verhoogde opbrengsten grondstoffen

Nedvang betaalt ons per kwartaal een vergoeding voor de hoeveelheid ingezamelde recyclebare grondstoffen. Deze vergoeding verrekenen we met de tarieven.

In 2023 pasten we de geschatte vergoeding aan van € 300.000,- naar € 400.000,-. Dat deden we op basis van praktijkervaring. Voor 2024 verwachten we ook een opbrengst van € 400.000. Dit bedrag kan nog veranderen. Bijvoorbeeld als de ingezamelde hoeveelheid of de prijzen van grondstoffen veranderen.

We rekenen geleidelijk BTW-kosten toe

Dit doen we vanaf 2023 volgens een geleidelijk schema. Bij deze Begroting rekenen we 75% van de BTW door in de tarieven. Het totale BTW-bedrag is ongeveer 1,2 miljoen euro. We rekenen 75% hiervan in 2024 toe aan de rioolheffing. Inwoners gaan hier dus iets meer voor betalen.

We stellen voor om de afvalstoffenheffing met 1,5% te verhogen

Het plan was om het tarief met 4,53% te laten stijgen als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Daar wilden we 2% bij doen voor de toerekening van BTW. Maar door de positieve ontwikkelingen in de voorziening stellen we een lagere stijging voor. In 2024 willen we het tarief met maar 1,5% verhogen.

Dit zijn de tarieven voor 2024:

- Éénpersoonshuishoudens € 336,84 (in 2023 € 332,28).
- Meerpersoonshuishoudens € 423,60 (in 2023 € 417,72).

We dekken het verschil van € 200.000,- uit de voorziening Afvalstoffenheffing

Doordat we de tarieven niet met 4,53% maar met 1,5% verhogen, hebben we een verschil aan geschatte inkomsten van € 200.000,-. Dat verschil dekken we uit de voorziening Afvalstoffenheffing. Bij de Begroting 2025-2028 kijken we opnieuw of we een deel van de voorziening kunnen aanspreken.

Tabel 40: kostendekkendheid afvalstoffenheffing

(bedragen x € 1.000,-)

Kosten taakveld	Bedrag
Kosten taakveld(en), inclusief omslagrente	6.361
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-400
Netto-kosten taakveld	5.961
Toe te rekenen kosten:	
Overhead, inclusief omslagrente	189
BTW	915
Totale kosten	7.064
Netto-opbrengst afvalstoffenheffing	6.858
Bijdrage voorziening	207
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

Met de inkomsten uit de rioolheffing dekken we de uitgaven voor de riolering.

De rioolheffing is een gesloten systeem

Dat is hetzelfde als bij de afvalstoffenheffing. Het uitgangspunt is volledige kostendekkendheid.

We rekenen 20% van de kosten van straatreiniging toe aan de rioolheffing

Dat hebben we eerder zo besloten.

Het nieuwe beleidsplan is vastgesteld

Het nieuwe Water- en rioleringsprogramma voor Heemskerk is 24 november 2022 vastgesteld. Het heeft de titel 'Samen wijs met water' gekregen, omdat we de wateropgaven in gezamenlijkheid met ander partijen willen aanpakken.

We rekenen geleidelijk BTW-kosten toe

Dit doen we vanaf 2023 volgens een geleidelijk schema. Bij deze Begroting rekenen we 75% van de BTW door in de tarieven. Het totale BTW-bedrag is ongeveer € 240.000,-. We rekenen 75% hiervan in 2024 toe aan de rioolheffing. Inwoners gaan hier dus iets meer voor betalen.

We verhogen het tarief voor rioolheffing met 6,10%

Deze stijging bestaat vooral uit de loon- en prijsstijging van 4,53 % en de BTW-toerekening.

Dit zijn de tarieven voor 2024:

- Basistarief tot 300 m3 waterverbruik € 212,64 (in 2023 € 200,40).
- Toeslag vanaf 300 m3 waterverbruik € 99,36 (in 2023 € 93,60).

Tabel 41: kostendekkendheid rioolrecht

Kosten taakveld	Bedrag
Kosten taakveld(en), inclusief omslagrente	2.942
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	
Netto-kosten taakveld	2.942
Toe te rekenen kosten:	
Overhead, inclusief omslagrente	874
BTW	181
Totale kosten	3.996
Netto-opbrengst rioolrecht	3.996
Dekkingspercentage	100%

Marktgeden

Ons streven is dat marktgeden helemaal (100%) kostendekkend zijn.

De raad stelt eind 2023 de tarieven voor marktgeden vast

We hebben met de raad afgesproken dat we de tarieven van 2022 tot en met 2024 met maximaal 11% mogen verhogen, om dichterbij volledige kostendekkendheid te komen. Zodra de raad de nieuwe verordening Marktgeden heeft goedgekeurd, stellen we de definitieve tarieven voor marktgeden vast. De BTW-component nemen we hier niet in op.

Tabel 42: kostendekkendheid marktgeden

Kosten taakveld	Bedrag
Kosten taakveld(en), inclusief omslagrente	89
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	
Netto-kosten taakveld	89
Toe te rekenen kosten:	
Overhead, inclusief omslagrente	14
BTW	0
Totale kosten	103
Netto-opbrengst marktgeden	86
Dekkingspercentage	83,50%

Begraafrechten

De inkomsten uit begraafrechten hebben vergelijkbare tarieven als die in omliggende gemeenten. Voor 2024 streven we naar een dekkingspercentage van 56%. De tarieven zullen stijgen met het trendmatige percentage van 4,53%. Ons streven is om uiteindelijk te komen tot een kostendeckingspercentage van 100%. Echter, om de tarieven in lijn te houden met die van omliggende gemeenten, beperken we de tariefsverhoging tot het niveau van reguliere loon- en prijsstijgingen.

In tabel 43 vindt u de opbouw van de kostendekkendheid.

Tabel 43: kostendekkendheid begraafrechten

Kosten taakveld	Bedrag
Kosten taakveld(en), inclusief omslagrente	337
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	
Netto-kosten taakveld	337
Toe te rekenen kosten:	
Overhead, inclusief omslagrente	117
BTW	0
Totale kosten	454
Netto-opbrengst begraafrechten	252
Dekkingspercentage	56%

Retributies

Retributies zijn heffingen die we kunnen opleggen voor het verlenen van diensten.

We mogen geen winst maken op retributies

Retributies zijn dus maximaal 100% kostendekkend.

Kruissubsidiëring in de Legesverordening mag wel

Met kruissubsidiëring bedoelen we dat we tarieven van retributies voor sommige diensten hoger vaststellen, waardoor we de tarieven voor andere diensten dan laag kunnen houden.

We onderscheiden 3 hoofdstukken voor retributies

Deze hoofdstukken zijn:

1. Algemene dienstverlening;
2. Omgevingsvergunningen;
3. Europese dienstenrichtlijn.

In tabel 44 vindt u per hoofdstuk een berekening van de kostendekkendheid van de leges.

Tabel 44: kostendekkendheid retributies

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekkendheid
paragraaf	1	Burgerlijke stand	98.822	64.667	65,44%
paragraaf	2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	494.471	412.741	83,47%
paragraaf	3	Rijbewijzen	203.302	153.857	75,68%
paragraaf	4	Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	73.449	50.473	68,72%
paragraaf	7	Overige publiekszaken	30.777	25.086	81,51%
paragraaf	9	Bijzondere wetten	130.889	86.195	65,85%
paragraaf	10	Diversen	9.204	3.239	35,19%
Kostendekkendheid Titel 1			1.040.914	796.258	76,50%

Welke lasten hebben we toegerekend?

Hieronder ziet u daar een aantal voorbeelden van:

1. Apparaatskosten (directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
2. Kosten voor Bijzonder ambtenaren van de burgerlijke stand (trouwen);
3. Trouwboekjes;
4. Afdrachten aan het Rijk;
5. Kosten van druk- en bindwerk;
6. Aankoopkosten van gehandicapten parkeerkaarten en medische indicaties.

Toelichting algemene dienstverlening

Bij hoofdstuk 1 is weinig ruimte om de tarieven te verhogen. De opbrengsten komen vooral uit de uitgifte van paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven hebben nu de maximaal toegestane hoogte.

Tabel 45: kostendekkendheid hoofdstuk 2 Omgevingswet

Hoofdstuk 2 Omgevingswet			Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekkendheid
paragraaf 1	Algemene bepalingen		0	0	0,00%
paragraaf 2	Voorfase		14.672	15.476	105,48%
paragraaf 3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken		768.397	623.802	81,18%
paragraaf 4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed		0	0	0,00%
paragraaf 5	Milieubelastende activiteiten		0	0	0,00%
paragraaf 6	Lozingsactiviteiten		0	0	0,00%
paragraaf 7	Aanlegactiviteiten		1.474	1.296	87,92%
paragraaf 8	Overige activiteiten		1.572	1.036	65,90%
paragraaf 9	Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten		0	0	0,00%
paragraaf 10	Gelijkwaardigheid		0	0	0,00%
paragraaf 11	Overige tarieven		15.642	6.579	42,06%
paragraaf 12	Modaliteiten		18.897	9.632	50,97%
paragraaf 13	Vermindering		0	0	0,00%
paragraaf 14	Teruggaaf		0	0	0,00%
Kostendekkendheid Titel 2			820.654	657.821	80,16%

We mogen werkzaamheden voor bouwactiviteiten minder meerekenen bij de legesopbrengsten

Dit blijkt uit een analyse van de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen. Omdat de basis voor het heffen van leges voor kleinere bouwwerken vervalst, kunnen we minder kosten van activiteiten doorbelasten en toerekenen aan de leges. Toch blijven daar nog steeds werkzaamheden voor over door overgangsregelingen en piekdrukke. Feitelijk is binnen de totale kosten de verhouding tussen de wettelijk door te belasten kosten en de niet door te belasten (autonome) kosten verschoven. Het aandeel aan autonome kosten neemt toe, terwijl het aandeel door te belasten kosten afneemt.

Hierdoor zullen de inkomsten aan bouwleges dalen. Echter, ook in de nieuwe situatie is 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. Alleen zullen de hiermee gepaard gaande opbrengsten minder hoog zijn.

We verwachten dat we de begrote inkomsten halen

Hoewel we de bouwwerkzaamheden mindere mogen toerekenen, denken we toch dat we de begrote inkomsten ontvangen. Dit komt doordat we de komende jaren waarschijnlijk aanvragen ontvangen voor grote bouwprojecten. Voor 2024 verwachten we een omgevingsvergunningaanvraag voor Water Acker 2. Hier komen 50 tot 100 flexwoningen. We verwachten ook een aanvraag voor het project aan de Gerrit van Assendelftstraat 15.

Gaan deze grote bouwprojecten niet door? Dan halen we de begrote legesinkomsten niet.

Tabel 46: kostendekkendheid hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekkendheid
Paragraaf 1	Horeca		16.687	14.999	89,88%
Paragraaf 4	Organiseren evenement of markt		2.588	1.088	42,04%
Paragraaf 5	Standplaatsen		3.131	1.698	54,23%
Paragraaf 7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit		1.771	1.711	96,61%
Kostendekkendheid Titel 3			24.177	19.496	80,64%

Als gevolg van het aangenomen amendement stijgen de leges onder Titel 3 met in totaal € 20.000,-.

De kostendekkendheid van deze Titel wordt dan 163,36%.

Conclusie: we maken geen winst op de leges

In tabel 47 ziet u dat de gemiddelde kostendekkendheid van de retributies 79,20% is.

Tabel 47: samenvatting hoofdstukken retributies

Recapitulatie titel 1, 2 en 3	Kosten	Opbrengsten	Kostendeckendheid
Kostendeckering Hoofdstuk 1	1.040.914	796.258	76,50%
Kostendeckering Hoofdstuk 2	820.654	657.821	80,16%
Kostendeckering Hoofdstuk 3	24.177	39.496	163,36%
Kostendeckering totale tarieventabel	1.885.745	1.493.575	79,20%

Ontwikkeling lokale lastendruk

De lastendruk stijgt in 2024

In tabel 48 ziet u wat de berekende belastingdruk is voor een bewoner die ook eigenaar is. Het gaat hierbij om de gemeentelijke woonlasten. Daaronder vallen de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In deze tabel is onderscheid gemaakt tussen een- en meerpersoons huishoudens.

De gemiddelde WOZ waarde van een woning met peildatum 01-01-2023 is € 350.369,-. Die was per 01-01-2022 € 377.610,-. De OZB aanslag wordt berekend op basis van de situatie op 01 januari van het voorgaande jaar.

Tabel 48: lokale lastendruk

Jaar	Soort huishouden	OZB	Afval	Riool	Totaal	Landelijk gemiddelde
2024	Eenpersoons	272,94	336,84	212,64	822,42	nog niet beschikbaar
2024	Meerpersoons	272,94	423,60	212,64	909,18	nog niet beschikbaar
2023	Eenpersoons	259,80	331,92	200,40	792,12	823,00
2023	Meerpersoons	259,80	417,36	200,40	877,56	905,00

De raad stelt in november en december 2023 de definitieve tarieven voor 2024 vast

Dit geldt ook voor de berekening van de tarieven van overige belastingen en heffingen.

Kwijtscheldingsbeleid

Soms kunnen inwoners kwijtschelding van gemeentelijke belastingen aanvragen

Het gaat dan om inwoners met een laag inkomen, zoals een bijstandsuitkering of een AOW met een laag pensioen. Afhankelijk van hun betalingsmogelijkheden kennen we aanvragers volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en rioolheffing toe. Inwoners kunnen geen kwijtschelding aanvragen voor hondenbelasting.

Ons kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op een aantal wetten en regelingen

Dit zijn de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invordering 2008.

De kosten voor kwijtschelding dekken we door een opslag op de tarieven

We verhogen de tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolheffing hiervoor dus iets.

Het Inlichtingenbureau ondersteunt ons bij de beoordeling van de aanvragen

Zo vereenvoudigen we het aanvraagproces voor kwijtschelding. Met toestemming van de aanvrager vergelijkt het Inlichtingenbureau gegevens van de Belastingdienst, de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en de Uitkeringsinstantie Werkgeversverzekeringen (UWV). Bij een positieve beoordeling volgt automatisch kwijtschelding.

Na verleende kwijtschelding kan het jaar erna een geautomatiseerde toets volgen

Het Inlichtingenbureau voert die geautomatiseerde toets alleen uit met toestemming van de aanvrager. Bij een positieve beoordeling volgt automatisch kwijtschelding.

In tabel 49 ziet u welke bedragen we in de Begroting hebben opgenomen voor kwijtschelding.

Tabel 49: kwijtschelding

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	323	390	363	363	363	-363
Kwijtschelding rioolheffing	178	211	193	193	193	-193
Totaal kwijtschelding	501	601	556	556	556	-556

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij.

Tabel 50: prestatie-indicatoren Lokale heffingen

Omschrijving	Werkelijk			Verwacht		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PI 37. Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000,-)	378	350,4	nb	nb	nb	nb
Bron: websites Waarderingskamer en COELO						
PI 40. Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (in euro's)	799	792,1	822,4	834,8	847,3	860,0
Bron: Waarstaatjegemeente						
PI 41. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	875	877,6	909,2	922,8	936,7	950,7
Bron: Waarstaatjegemeente / gemeentelijke begroting						

Overzicht opbrengsten

Ons beleid voor de gemeentelijke belastingen leidt tot een schatting van de belastingopbrengsten voor 2024. In tabel 51 vergelijken we de begrote opbrengsten van 2024 met die voor 2023.

Tabel 51: opbrengsten per belastingsoort

(bedragen x € 1.000,-)

Belastingsoort	Begroting 2023	Begroting 2024
OZB		
- Eigenaar woningen	5.033	5.309
- Eigenaar niet-woningen	852	1.096
- Gebruiker niet-woningen	609	735
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	6.711	6.858
Rioolheffing	3.730	3.996
Hondenbelasting	244	0
Precariobelasting	43	45
BIZ-belastingen	166	174
Toeristenbelasting	119	120
Marktgelden	82	86
Begraafrechten	241	252
Leges		
- Titel 1: Algemene dienstverlening	559	796
- Titel 2: Omgevingsvergunningen	423	658
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	18	39

De begrote inkomsten gemeentelijke belastingen stijgen

Hierbij valt op dat de opbrengsten 'Titel 2: Omgevingsvergunningen' stijgen vergeleken met 2023. Dit komt vooral doordat we in de scenario's van de Perspectiefnota 2024-2027 hebben voorgesteld om bij het onderwerp Uitplaatsing Wabo naar ODIJ de opbrengsten te verhogen met € 160.000,-.

6.B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Hoe robuust is onze financiële positie? Daarover gaat deze paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierin geven u inzicht in de (financiële) risico's die we bij de uitvoering van onze taken zien. En we vergelijken die risico's met de beschikbare middelen die we hebben om deze risico's op te vangen. De relatie tussen risico's en middelen is een graadmeter voor de robuustheid van onze financiële positie.

Wat is ons beleid?

De raad stelde het beleid voor onze reserves, voorzieningen en ons weerstandsvermogen vast via de Nota Reserves & voorzieningen en weerstandsvermogen Gemeente Heemskerk 2020 (D/2020/305860).

Ons weerstandsvermogen is ons vermogen om risico's op te vangen

Met dit vermogen voorkomen we dat we door grote risico's extra moeten bezuinigen en/of onvoorzien de Begroting moeten bijstellen. Met het beschikbare weerstandsvermogen kunnen we de financiële effecten van de huidige bekende risico's opvangen en onze financiële positie op peil houden.

We checken de risico's regelmatig

Zo krijgen we een goed beeld van eventuele fluctuaties (schommelingen) in ons weerstandsvermogen.

We gaan in deze paragraaf ook in op de verplichte financiële kengetallen

Het gaat hierbij om de kengetallen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze kengetallen geven ook inzicht in onze financiële positie.

We maken risico's waar mogelijk beheersbaar

Hiervoor gebruiken we het risicomanagementsysteem. Daarmee kwantificeren en

analyseren we risico's op systematische wijze. Inzicht in de risico's maakt dat we verantwoorde besluiten kunnen nemen. Zo blijven de risico's in verhouding staan tot onze financiële positie.

We werken de geïnventariseerde risico's standaard 2 keer per jaar bij

De uitkomsten nemen we op in de Begroting en Jaarrekening.

Weerstandsvermogen

In de nota Reserves & voorzieningen en weerstandsvermogen is bepaald dat ons beschikbare weerstandsvermogen wordt gevormd door:

- De Algemene reserve;
- Structureel geraamd budget voor onvoorziene uitgaven;
- De onbenutte belastingcapaciteit.

We voerden een risicosimulatie uit in het softwarepakket NARIS

Dat deden we omdat we niet het maximale bedrag aan risico's willen reserveren. De risico's treden namelijk niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang op.

We hebben een weerstandscapaciteit nodig van ruim 5,3 miljoen euro

Als beleidskader is het zekerheidspercentage bepaald op 90%. Uit de risicosimulatie volgt dat het voor 90% zeker is dat we alle risico's kunnen opvangen met een bedrag van ruim 5,3 miljoen euro. Dat is de omvang van de weerstandscapaciteit, die we nodig hebben

We streven naar een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 (voldoende)

De ratio weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. In tabel 52 ziet u dat we dus streven naar een voldoende.

Tabel 52: ratio weerstandsvermogen

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Onze ratio weerstandsvermogen is 4.60 (uitstekend)

Om deze ratio te berekenen delen we de beschikbare door de benodigde weerstandscapaciteit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 24.559.857}}{\text{€ 5.344.509}} = 4.60$$

De ratio weerstandsvermogen bedraagt 4.60 (uitstekend).

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen blijft een momentopname

Beleidsontwikkelingen, nieuwe projecten of besluiten kunnen ons risicoprofiel beïnvloeden. Daardoor verandert het weerstandsvermogen.

Grafiek 1: verloop weerstandsvermogen en weerstandsratio

In grafiek 1 ziet u het verloop van het weerstandsvermogen en -ratio over de afgelopen 3 jaar.

1. Inventarisatie weerstandscapaciteit

Onze weerstandscapaciteit geeft aan of we niet-begrote kosten kunnen dekken

Het gaat hierbij om vrij besteedbaar eigen vermogen. Dat kunnen bijvoorbeeld middelen zijn uit onze Algemene reserve, de post Onvoorzien, of Onbenutte belastingcapaciteit. In tabel 50 ziet u hoe onze weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Tabel 53: weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	S	I	S	I	S	I	S	I
Vermogen:								
Algemene reserve		19.295		16.788		14.275		13.317
Exploitatie:								
Onvoorzien	50		50		50		50	
Onbenutte belastingcapaciteit	5.215		5.215		5.215		5.215	
Totaal	5.265	19.295	5.265	16.788	5.265	14.275	5.265	13.317

De Algemene reserve heeft een bufferfunctie

De Algemene reserve is het deel van ons eigen vermogen waaraan we geen specifieke bestemming gaven. Met deze reserve vangen we tegenvallers op.

Met het budget voor Onvoorziene uitgaven dekken we onverwachte kosten

Dit budget is bedoeld om onvoorziene, niet-uitstelbare en onvermijdelijke uitgaven op te vangen, die tijdens het opstellen van de Begroting nog niet bekend waren. Het is een verplicht structureel te begroten budget (volgens het BBV).

Onbenutte belastingcapaciteit geeft aan hoeveel extra inkomsten mogelijk zijn

We innen deze extra inkomsten pas als er tegenvallers zijn. Het gaat dan alleen om de onroerendezaakbelastingen.

2. Gemeentelijke risico's en risicoprofiel

Met een risico bedoelen we de kans dat een ongewenste en ongeplande gebeurtenis een (negatief) gevolg heeft voor het behalen van onze doelstellingen.

Het gaat om alle voorzienbare risico's waarvoor we geen voorzieningen hebben, of die niet tot afwaardering van de activa hebben geleid. Die (materiële) risico's kunnen van invloed zijn op het balanstotaal of onze financiële positie.

In de Begroting namen we een risicobedrag op van 33,9 miljoen euro

Het gaat hierbij om 86 risico's, waarvan er 72 mogelijke geldgevolgen hebben. In tabel 54 vindt u een risicokaart. Die geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en (geld)gevolg.

Tabel 54: Risicokaart

Geld	Netto					
	5%	10%	30%	50%	70%	90%
$x > €1.000.000$	1	3		1		
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$					1	
$€ 200.000 < x < € 500.000$		4	1	5	1	
$€ 50.000 < x < € 200.000$		10	8	7	3	
$x < € 50.000$		8	15	4		
Geen geldgevolgen		11	1	2		
Kans	5%	10%	30%	50%	70%	90%

Totaal risico's

Bij het bepalen van ons risicoprofiel lag de focus vooral op de financiële risico's

In tabel 55 ziet u de top 10 van risico's. Hierin geven we aan wat het verschil is tussen de Begroting 2023 en 2024.

Tabel 55: top 10 van risico's

Nr.	Risico	Kans ¹	Maximaal gevolg	Invloed ²	Verschil begroting 2023 ³
1.	Tegenvallende ontwikkeling Algemene uitkering	50%	€ 1.500.000	17.50	N
2.	Open-einde karakter van de regeling jeugdhulp	70%	€ 1.000.000	13.83	-1
3.	Garantstelling geldlening N.V. HVC	5%	€ 13.960.414	9.39	-1
4.	Door een datalek of een hack bij de gemeente komen gegevens van burgers of bedrijven "op straat te liggen" of wordt hiermee bedreigd	10%	€ 3.500.000	4.63	0
5.	Meer klanten die aanspraak kunnen maken op een uitkering Participatiewet ten opzichte van het beschikbare budget.	70%	€ 500.000	4.63	0
6.	Toenemende druk op algemene voorzieningen als gevolg van wachtlijsten bij aanbieders gespecialiseerde zorg/maatwerk	70%	€ 200.000	3.70	+1
7.	Aanbieders jeugdhulp die dreigen failliet te gaan, waardoor de dienstverlening in het geding komt	50%	€ 500.000	3.31	N
8.	Open-einde karakter van de Wmo	50%	€ 500.000	3.29	-5
9.	Gevolgen klimaatverandering gaan sneller dan verwacht. Bij elk ontwerp voor de (her)inrichting van de openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden	50%	€ 500.000	3.28	-1
10.	De gemeente krijgt een boete omdat zij zich niet houdt aan de wetgeving in verband met informatieveiligheid/privacy	10%	€ 2.000.000	2.61	-1
Totaal grote risico's (top 10)			€ 24.160.414		
Overige risico's			€ 9.691.500		
Totaal alle risico's			€ 33.851.914		

¹In de kolom **Kans** staat hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet.

Daarbij gaan we uit van de volgende indeling:

- < 1 keer per 20 jaar: 5%.
- < 1 keer per 10 jaar: 10%.
- 1 keer per 5-10 jaar: 30%.
- 1 keer per 2-5 jaar: 50%.
- 1 keer per 1-2 jaar: 70%.
- > 1 keer per jaar 90%.

²De kolom **Invloed** geeft het relatieve aandeel van een risico weer, vergeleken met het totaal van de risico's bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij houden we rekening met het kanspercentage.

³De kolom **Verschil** geeft het verschil aan met de Begroting 2023. N = nieuw of gewijzigd; 0 = ongewijzigd, + = gestegen en - = gedaald.

We lichten de 3 grootste risico's kort toe

1. Tegenvallen ontwikkeling Algemene uitkering (nieuw)

De algemene uitkering wordt berekend aan de hand van de meest recente circulaire. Opvolgende circulaire kunnen aanmerkelijke afwijkingen in de beschikbare middelen laten zien. Zowel in positieve als negatieve zin. Vooraf is hier door de gemeente niet op te anticiperen, vooral ook omdat een circulaire ook geen financieel effect kan hebben.

2. Open-einde karakter van de regeling jeugdhulp (€ 1 miljoen, was € 0,5 miljoen)

Gemeenten zijn volgens diverse wet- en regelgeving verplicht om kwetsbare en hulpbehoevende groepen hulp of assistentie te verlenen. Dit worden ook wel de open einde regelingen genoemd. Bij open-einde bestaat het risico bestaat dat het budget wordt overschreden. Dit komt doordat inwoners recht op de zorg hebben, ook als het budget op.

3. Garantstelling geldlening N.V. HVC (€ 14 miljoen, was € 13,3 miljoen)

Gemeente Heemskerk staat met 44 gemeenten en 6 waterschappen garant voor de leningen en verliezen van HVC. De garantstelling komt voort door het aandeelhouderschap van 2,27% in N.V. HVC. Aandeelhouders staan op basis van een gezamenlijke aandeelhouders (ballotage) overeenkomst garant voor eventuele verliezen, de betaling van rente en aflossing voor de geldleningen die N.V. HVC is aangegaan. Alle aandeelhouders zijn hoofdelijk aansprakelijk.

Het verdienmodel van N.V. HVC richt zich nu voornamelijk op het verbranden van afval. Dit zal (mogelijk) afnemen door scheiding en recycling. Verder richt N.V. HVC zich op overige activiteiten, zoals warmtenet, wat ook risico's met zich meebrengt.

5. Financiële kengetallen

Kengetallen kunnen helpen om onze financiële positie te beoordelen

Het zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de Begroting of de balans. In deze paragraaf ziet u de begrote stand van deze kengetallen:

- Netto-schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

Kengetallen geven inzicht in onze financiële weerbaarheid en wendbaarheid

Ze laten zien over hoeveel (financiële) ruimte we beschikken om structurele en incidentele lasten te dekken of op te vangen.

Tabel 56: financiële kengetallen

	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Netto-schuldquote	15,3%	16,0%	31,2%	38,9%	45,7%	51,9%
Netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	12,0%	12,5%	27,4%	35,1%	41,7%	47,9%
Solvabiliteitsratio	57,9%	42,2%	42,5%	36,9%	33,2%	30,6%
Structurele exploitatieruimte	4,4%	0,4%	0,2%	-0,5%	-2,3%	-0,4%
Grondexploitatie	-0,9%	-1,8%	-0,9%	-0,9%	-1,0%	-1,0%
Belastingcapaciteit	96,7%	97,0%	94,9%	94,9%	94,9%	94,9%

Netto schuldquote

De netto-schuldquote geeft de verhouding aan tussen schulden en inkomsten

Voor de berekening van dit kengetal delen we de netto schuld door het totaal aan inkomsten binnen onze exploitatie. De netto schuld quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

Hoe lager de netto schuldquote is, hoe beter

Is de uitkomst lager dan 100%? Dan beschouwen we dat als voldoende. Een kengetal tussen de 100% en 130% is matig, en hoger dan 130% is onvoldoende.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft aan of we aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen

Of anders gezegd: wat is het aandeel van ons eigen vermogen in ons totale vermogen?

Hoe hoger de solvabiliteitsratio is, hoe gezonder we als gemeente zijn

Is de uitkomst 50% of hoger? Dan beschouwen we dat als voldoende. Een kengetal tussen de 30% en 50% is matig, en kleiner dan 30% is onvoldoende.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe wendbaar we zijn

Als onze structurele baten hoger zijn dan onze structurele lasten, kunnen we (structurele) tegenvallers opvangen. Met dit kengetal kunnen we beoordelen of er voldoende structurele ruimte is om onze eigen lasten te dragen. Is dat niet het geval? Dan kijken we of een structurele stijging van de baten of een structurele daling van de lasten nodig is.

Dit kengetal moeten we in samenhang met de andere kengetallen bekijken

Draagt bijvoorbeeld de grondexploitatie er niet toe bij om onze schuldpositie te verminderen en is onze structurele exploitatieruimte negatief? Dan geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

Hoe hoger de structurele exploitatieruimte is, hoe beter

Om het cijfer te bepalen, delen we het saldo van de structurele baten en lasten plus het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves door de totale baten.

Is de uitkomst 0,6% of hoger? Dan beschouwen we dat als voldoende.

Structurele baten

Met structurele baten bedoelen we vooral de Algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van de belastingen en heffingen.

Grondexploitatie

Hoe verhoudt de (boek)waarde van grond zich tot onze totale begrote baten?

Voor de berekening van het kengetal grondexploitatie tellen we de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgronden in exploitatie bij elkaar op. De som hiervan delen we door de totale baten uit de programmabegroting.

Het is niet goed mogelijk een algemene norm voor het dit kengetal te bepalen

Hiervoor is maatwerk nodig. Hoe groot is bijvoorbeeld de vraag, hoeveel woningen of vierkante meters bedrijventerrein zijn gepland, om welk type en welke plek gaat het? Wanneer we grond tegen een lage prijs aankopen, lopen we minder risico dan wanneer we dure grond aankopen.

In het algemeen geldt: hoe lager dit kengetal is, hoe beter

Door de positieve stand van de grondexploitaties is er sprake van een negatief percentage. Dit betekent dat we hier dus geen risico lopen.

Belastingcapaciteit

Hoe verhoudt de belastingdruk in Heemskerk zich tot het landelijk gemiddelde?

Een percentage onder de 100% betekent dat de (gemeentelijke) woonlasten per gezin lager zijn dan gemiddeld. Verhogen (of verlagen) van de belastingopbrengsten is een beleidskeuze.

6.C Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Wat kost het onderhoud en de vervanging (op termijn) van onze kapitaalgoederen? En welke acties moeten we hiervoor uitvoeren? Daarover gaat het in deze paragraaf.

Doelstelling en beleidskader

Het doel van deze paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is inzicht te geven in de onderhoudstoestand van onze kapitaalgoederen en in het budget dat we voor onderhoud hebben.

Wat moeten en wat kunnen we doen om de onderhoudstoestand te handhaven of te verbeteren?

Kapitaalgoederen

Onder kapitaalgoederen verstaan we onder andere:

1. Wegen, straten, pleinen, kunstwerken, openbare verlichting en straatmeubilair;
2. Riolering;
3. Oppervlaktewater;
4. Groen, spelen;
5. Kunst-, cultuur- en sportaccommodaties.

Voor de belangrijkste kapitaalgoederen behandelen we in deze paragraaf deze aspecten:

- De doelstelling en het beleidskader;
- De staat van het onderhoud;
- Onze acties: wat gaan we ervoor doen?
- De financiële gevolgen;

Beleid en beheer

We streven naar een openbare ruimte die schoon, veilig en heel is. En we beheren de openbare ruimte zo efficiënt mogelijk. Hiervoor gelden algemene richtlijnen en wettelijke kaders.

Door onderhoud voorkomen we kapitaalvernietiging.

Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is belangrijk. Daarmee houden we de functies en voorzieningen in de openbare ruimte in stand. En dat levert een kwalitatieve en duurzame openbare ruimte op. Bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, klimaat, biodiversiteit en mobiliteit.

1. Wegen, straten, pleinen, kunstwerken, openbare verlichting en straatmeubilair

Doelstelling en beleidskader

Wegen

- **We onderhouden en beheren wegen, straten en pleinen zo efficiënt mogelijk**

Dit doen we om de veiligheid, het comfort en de kwaliteit ervan in stand te houden. De algemeen geldende normen en de wettelijke kaders (waaronder het Wegenbeheerplan) zijn hierbij leidend.

- **We voeren ons wegbeheer uit volgens het Wegenbeheerplan**

In dit plan staat dat we het beheer uitvoeren volgens de landelijk gebruikelijke richtlijn van kennisplatform CROW, publicatie 147. Ons uitgangspunt is technisch kwaliteitsniveau B.

- **We houden onze wegen, straten en pleinen netjes**

We halen onkruid weg en we verwijderen veeg-, zwerf-, bloesem- en bladafval op verhardingen. Deze vorm van wegbeheer is in de centrumgebieden bepaald op CROW beeldkwaliteitsniveau A. In de overige gebieden houden we beeldkwaliteitsniveau B aan.

- **We verhogen de duurzaamheid van ons materiaalgebruik**

We nemen duurzaam en circulair materiaalgebruik als uitgangspunt als we verhardingen en verkeersmeubilair inkopen. We proberen zoveel mogelijk elementverhardingen te hergebruiken.

Kunstwerken

- **We waarborgen de veiligheid en functionaliteit van onze kunstwerken**
Dat doen we door kunstwerken, zoals bruggen en vlonders, zo efficiënt mogelijk te beheren en onderhouden.
- **We voldoen aan de algemeen geldende richtlijnen en wettelijke kaders**
Het (technische) kwaliteitsniveau legden we vast op kwaliteitsniveau B, volgens CROW publicatie 147, in het Wegenbeheerplan.

Openbare verlichting

- **We beheren en onderhouden onze openbare verlichting zo efficiënt mogelijk**
Dat doen we om de functionaliteit ervan te waarborgen.
- **We voldoen aan de algemeen geldende normen en wettelijke kaders**
We richten ons bijvoorbeeld op de speerpunten uit het beleidsplan Openbare verlichting 2012-2020. Die speerpunten zijn: de verlichting in stand houden en het energieverbruik verminderen, waar dat kan.
- **We nemen beleidsdoelstellingen op in toekomstige omgevingsplannen**
We werken onze doelstellingen dan bij (we actualiseren ze).
- **We verhogen de duurzaamheid van ons materiaalgebruik**
We nemen duurzaam en circulair materiaalgebruik als uitgangspunt als we masten, armaturen en hulpmiddelen inkopen.

De onderhoudstoestand

Wegen

De actuele onderhoudstoestand voldoet voor het grootste deel aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.

- We beheren ongeveer 1.859.000 m² aan wegen. Hiervan is 76% elementenverharding, 24% asfalt.

- In tabel 57 ziet u wat de actuele onderhoudstoestand is van de verhardingen. Dit zijn de resultaten van de technische wegininspectie 2022.

Tabel 57: kwaliteitsniveau wegbeheer

Wegtype	Asfalt m ²	Elementen m ²	Totaal m ²	Cijfer dicht asfalt	Cijfer elementen	Cijfer eindtotaal
Gemiddeld belaste weg	73.431	48.266	121.697	7,9	5,7	6,8
Licht belaste weg	188.680	22.590	211.270	4,8	7,5	5,0
Weg in woongebied	41.155	714.852	756.007	9,4	5,7	5,9
Weg in verblijfsgebied	49.981	593.327	643.308	5,7	5,0	5,1
Fietspaden	97.123	30.506	127.629	9,9	6,0	8,7
Eindtotaal/gewogen gemiddelde	450.370	1.409.541	1.859.911	6,3	5,3	5,6

Toelichting

Bij een cijfer van 5,5 of hoger voldoet de actuele onderhoudstoestand aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Kunstwerken

- De actuele onderhoudstoestand voldoet voor het grootste deel aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.
- De Provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat en ProRail doen het constructieve onderhoud van de grote bruggen en viaducten. Voorbeelden van die grote kunstwerken zijn: de fietstunnel Kleine Houtweg/Binnenduinrandweg, de spoortunnel Laan van Broekpolder en het leidingenviaduct in de aansluiting A9. Klein onderhoud voeren we zelf uit.
- We inspecteren kleinere fiets- en voetgangersbruggen regelmatig. Groot onderhoud is in 2024 nog niet noodzakelijk. We voeren wel klein onderhoud uit, waar dat nodig is. Veel bruggen zijn rond dezelfde tijd aangelegd. Ze komen over een paar jaar in aanmerking voor groot onderhoud of vervanging.
- In 2023 is een meerjarenonderhoudsplan kunstwerken opgesteld.

Openbare verlichting

- De actuele onderhoudstoestand voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.
- We beheren en onderhouden de verlichting door preventief te vervangen (remplace) en een actieve storingsdienst.
- In 2023 is een meerjarenonderhoudsplan Openbare verlichting opgesteld.

Wat gaan we er voor doen?

Wegen

- We voeren elk jaar het onderhoudsprogramma uit met weginginspecties en de maatregeltoets.
- We stellen een onderhoudsprogramma op voor 2024, met een doorkijk tot 2032. We gebruiken hiervoor de resultaten van een nieuwe weginginspectie en maatregeltoets, die we in 2022 uitvoerden.
- Als we onderhoudswerkzaamheden uitvoeren, kijken we of we die kunnen combineren met andere projecten. Via het meerjareninvesteringsplan zoeken we bijvoorbeeld integrale samenwerking met rioleringswerkzaamheden, groen- en herstructureeringsprojecten. In 2024 doen we dit bij de herinrichting van de woonstraten Debora Bakelaan en omgeving en bij de herinrichting van de Zevenhoeven.
- We versmallen niet-functionele verhardingen, of we halen ze weg. Met niet-functionele verharding bedoelen we bijvoorbeeld: uitstapstroken, brede verharde middenbermen en te brede of overbodige trottoirs. Deze niet-functionele verhardingen geven we het liefst een groene invulling. Zo zorgen we voor minder verhard oppervlak en meer beplanting. Dit draagt bij aan het klimaatrobuust en duurzaam inrichten van de buitenruimte volgens het Wegenbeheerplan 2023-2027. Dit plan stelden we in 2022 op en gaat uit van een zelfde kwaliteitsniveau als het huidige beleid (CROW niveau B).
- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van de openbare wegen af.

Kunstwerken

- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van de kunstwerken af.

Openbare verlichting

- We voeren elk jaar het onderhoudsprogramma uit volgens de kaders in het beleidsplan Openbare verlichting 2012-2020.
- We houden toezicht op de onderhoudstoestand van de openbare verlichting. En we doen inspecties of laten die doen.
- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van de openbare verlichting af.

Financiële gevolgen

Voor de wegen, straten, pleinen, kunstwerken, openbare verlichting en straatmeubilair is het begrote saldo voor 2024 4,965 miljoen euro nadelig. In tabel 58 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 58: producten wegen, straten, pleinen, kunstwerken, openbare verlichting en straatmeubilair

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Reclame	-10	-11	-12	-12	-12	-12
Wegen, straten en pleinen	-3.487	-3.716	-3.978	-4.140	-4.240	-4.290
Verkeersmaatregelen	-292	-380	-331	-330	-330	-322
Openbare verlichting	-818	-1.249	-944	-951	-973	-980
Totaal lasten	-4.607	-5.356	-5.265	-5.433	-5.554	-5.603
Reclame	45	42	44	44	44	44
Wegen, straten en pleinen	44	101	94	94	94	94
Verkeersmaatregelen	16	3	3	3	3	3
Openbare verlichting	137	151	158	158	158	158
Totaal baten	241	298	300	300	300	300
Saldo	-4.366	-5.058	-4.965	-5.133	-5.254	-5.304

2. Riolering

Doelstelling en beleidskader

- We waarborgen de functionaliteit van de riolering**

Dat doen we door de riolering zo efficiënt mogelijk te beheren en onderhouden. Onder riolering vallen ook alle kolken, rioolaansluitingen, pompinstallaties, randvoorzieningen en drainagesystemen.

- We voldoen aan de algemeen geldende normen en wettelijke kaders**

Dat zijn bijvoorbeeld de Waterwet, de Wet milieubeheer en het Gemeentelijk water- en rioleringsplan 2022-2027, *Samen wijs met water* (GRP).

- We hebben een zorgplicht voor regen- en grondwater**

Dat staat ook in het Gemeentelijk water- en rioleringsplan.

De staat van onderhoud

- We inspecteren het rioolstelsel regelmatig (periodiek). We voeren noodzakelijke reparaties binnen een korte termijn uit.
- We vervangen direct oude huisaansluitingen die problemen geven.
- We maken elk jaar delen van het rioolstelsel schoon die gevoelig zijn voor verstopping.
- We maken alle straat- en trottoirkolken regelmatig schoon.
- We onderhouden elk jaar de rioolgemalen en renoveren (herstellen) de gemalen als dat nodig is.
- We maken het drainagestelsel elk jaar schoon en herstellen het.

Wat gaan we er voor doen?

- We inspecteren de komende jaren de riolen van het Heemskerkerduin, de Waterakkers en de Broekpolder.
- In 2024 krijgen de rioolgemalen een installatietechnische en bouwkundige inspectie.
- We voeren elk jaar planmatig het onderhoudsprogramma uit. Denk aan reinigen en onderhoud.
- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van de riolering af.

Financiële gevolgen

Voor riolering is het begrote saldo voor 2024 ruim 1,5 miljoen euro. In tabel 59 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 59: product riolering

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Riool	-2.154	-2.502	-2.443	-2.404	-2.438	-2.481
Totaal lasten	-2.154	-2.502	-2.443	-2.404	-2.438	-2.481
Rioolheffing	3.395	3.730	3.996	4.012	4.058	4.106
Totaal baten	3.395	3.730	3.996	4.012	4.058	4.106
Saldo	1.241	1.228	1.554	1.608	1.620	1.625

Voorzieningen

Voorziening Rioleringen GRP

- We doen elk jaar een aanvullende storting in de voorziening Rioleringen.
- We gebruiken die voorziening elk jaar voor vervangingsinvesteringen voor de riolering. Blijkt dat de voorziening hiervoor te laag is? Dan activeren we het resterende bedrag.

3. Oppervlaktewater

Doelstelling en beleidskader

- We waarborgen de functionaliteit en de veiligheid van het oppervlaktewater**

Dat doen we door het watersysteem zo efficiënt mogelijk te beheren en te onderhouden.

- We beheren en onderhouden de beschoeiingen langs de waterkanten**

Dat doen we zo efficiënt mogelijk. Soms sluiten we privaatrechtelijk een regeling met anderen (derden) af. In dat geval zijn zij verantwoordelijk voor de beschoeiingen.

- **We voldoen aan de algemeen geldende normen en wettelijke kaders**
Denk bijvoorbeeld aan de Waterwet, Wet milieubeheer en het Gemeentelijk water- en rioleringsplan 2022-2027, *Samen wijs met water*.
- **Het Hoogheemraadschap (HHNK) onderhoudt het grootste deel van het stedelijk water**
Zij hebben dat van ons overgenomen. Wij blijven verantwoordelijk voor de doorstroming van het water bij duikers en roosters.
- **Het (technische) kwaliteitsniveau voor drijfvuil is beeldkwaliteit niveau B**
We gebruiken hiervoor de kwaliteitsniveaus die kennisplatform CROW hanteert.
- **Het (technische) kwaliteitsniveau voor beschoeiingen is minimaal niveau B**
We gebruiken hiervoor de kwaliteitsniveaus die kennisplatform CROW hanteert.

De staat van onderhoud

- We halen de gewenste beeldkwaliteit voor drijfvuil watergangen.
- De actuele onderhoudstoestand van het watersysteem voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.
- Het waterschap schouwt het hele watersysteem regelmatig. Zijn er herstelwerkzaamheden noodzakelijk? Dan voeren we die binnen korte termijn uit.

Wat gaan we er voor doen?

- We voeren elk jaar het onderhoudsprogramma uit door drijfvuil weg te halen.
- We maken wekelijks de roosters voor de duikers schoon.
- We houden toezicht op de staat van onderhoud van het watersysteem en voeren inspecties uit.
- We willen ongeveer 1.650 m³ beschoeiing vervangen. Als het technische haalbaar is, komen daar natuurlijke en/of natuurvriendelijke oevers voor in de plaats.
- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van het watersysteem af.

Financiële gevolgen

Voor het oppervlaktewater is het begrote saldo voor 2024 € 589.000,- nadelig. In tabel 60 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 60: producten oppervlaktewater (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Watergangen en vijvers	-309	-357	-381	-379	-375	-370
Baggerprogramma	-24	-69	-41	-37	-52	-36
Beschoeiing en duikers	-106	-137	-167	-189	-188	-205
Totaal lasten	-439	-563	-589	-605	-615	-611
Watergangen en vijvers	0	0	0	0	0	0
Baggerprogramma	0	0	0	0	0	0
Beschoeiing en duikers	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	-439	-563	-589	-605	-615	-611

4. Groen, speeltoestellen en kunstobjecten

Doelstelling en beleidskaders

Openbaar groen

- **We waarborgen de veiligheid en kwaliteit van openbaar groen, bomen en sportvelden**

Dat doen we door het zo efficiënt mogelijk in stand te houden.

- **We voldoen aan de algemeen geldende normen en wettelijke kaders**

Denk bijvoorbeeld aan de Wet natuurbescherming, ons Groenbeleidsplan 2019 en de beleidsnota Groene Kaart. In ons Groenbeleidsplan en de Algemene plaatselijke verordening (Apv) hebben we de onderhoudsniveaus voor beplanting en gras bepaald.

- **We gaan uit van (technisch) kwaliteitsniveau B**
Dit kwaliteitsniveau is vastgelegd volgens de CROW normering. Dat is een landelijk geldende normering. Voor bomen geldt dit kwaliteitsniveau niet. Die onderhouden we op basis van technische inspecties. Daarbij toetsen we ze op gezondheid, vitaliteit en veiligheid (VTA-keuring).
- **Voor 'ruwe grassen' passen we steeds vaker ecologisch beheer toe**
Denk bijvoorbeeld aan begrazing in plaats van maaien.
- **We verhogen de duurzaamheid van ons materiaalgebruik**
Dat doen we door duurzaam en circulair materiaalgebruik als uitgangspunt te nemen. Beplanting (inclusief bomen, planten en bollen) kopen we waar mogelijk volledig pesticiden-vrij in. We telen het liefst biologisch (Skal-gecertificeerd). We kiezen voor hulpmiddelen (zoals boompalen en boomband) die onbehandeld en biologisch afbreekbaar zijn.

Spelen

- **We waarborgen de functionaliteit en veiligheid van (natuurlijke) speelplekken**
Daar bedoelen we ook speeltoestellen en speelaanleidingen mee. We doen dit door ze zo efficiënt mogelijk te beheren en te onderhouden.
- **We voldoen aan de algemeen geldende normen en wettelijke kaders**
Denk bijvoorbeeld aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) en de Reikwijdtenotitie die bij het WAS hoort. Of aan de (technische) kwaliteitsniveaus die de Veiligheidsinspectie eist voor toestellen en ondergrond.
- **We houden ons aan de JOGG-richtlijn voor de spreiding van speelplekken**
In het convenant Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) staat dat ieder kind een aantrekkelijke, veilige speelplek verdient binnen 400 meter van de woning.
- **We zorgen voor diversiteit in speelplekken in elke wijk**
Dit betekent dat er in elke wijk een mix is van 1 of meerdere traditionele

speelplekken (toestellen met val ondergrond), natuurlijke speelplekken (toestellen op gras), sportplekken (balspel en/of fitness) en informele speelruimten (geen toestellen, mogelijk wel speelaanleidingen).

- **We richten (nieuwe) speelplekken uitdagend en veelzijdig in**
Hierdoor voorkomen we verveling, ongewenst gedrag en ongelukken.
- **We verhogen de gezondheid op speelplekken door deze in te richting met meer groen**
We planten bijvoorbeeld struiken en bomen, zodat er meer schaduw is op de speelplek.
- **We verhogen de duurzaamheid van ons materiaalgebruik**
Dat doen we door circulair materiaalgebruik als uitgangspunt te nemen als we toestellen en ondergronden inkopen.

Kunstobjecten

- **We waarborgen de functionaliteit en veiligheid van kunstobjecten**
Dat doen we door ze zo efficiënt mogelijk te beheren en te onderhouden.
- **We voldoen aan de algemeen geldende normen en wettelijke kaders**
Daaronder valt onze Cultuurnota die het beleid voor kunst in het algemeen beschrijft. Voor kunstobjecten hebben we geen (technisch) kwaliteitsniveau vastgelegd.

De staat van onderhoud

Openbaar groen

- De onderhoudstoestand van openbaar groen en bomen voldoet aan de kwaliteitseisen in ons beheerplan (niveau B).
- Het aantal oudere bomen en de droogte nemen de laatste jaren toe. Dat is een punt van aandacht. We besteden hier extra zorg aan, zodat we de kwaliteit en veiligheid van de bomen voor de komende jaren op peil houden.

- De zomerstorm Poly (van 5 juli 2023) heeft veel schade veroorzaakt. De herstelkosten hiervan lopen door in 2024 en 2025. We kunnen deze kosten niet allemaal betalen van onze onderhoudsbudgetten.
- Het aantal kruiden- en grassen groeit enorm. Dat betekent dat we die intensief moeten onderhouden. Ook dit is een punt van aandacht. Oorzaak voor deze groei is dat we grasvegetaties meer ecologisch beheren, en verhardingen bestrijdingsmiddelvrij beheren. En ook de per jaar wisselende klimatologische omstandigheden spelen hierbij een rol. Het nog onduidelijk wat de (financiële) gevolgen zijn op de lange termijn.

Spelen

- Een flink aantal speeltoestellen en speelplekken is sterk verouderd. Bij vervanging kan het zijn dat een speelplek vervalt, of dat we hem inrichten als informele speelplek. Zo beperken we het risico op onveilige situaties.

Kunstobjecten

- De actuele onderhoudstoestand is goed. Een gespecialiseerd onderhoudsbedrijf onderhoudt de kunstobjecten ieder jaar.

Wat gaan we er voor doen?

Openbaar groen

- We voeren bestekmatig (volgens contract) onderhoud uit aan bomen, gazons en beplanting.
- We gebruiken een ecologisch beheerprogramma om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te verhogen en het waterbergend vermogen te vergroten.
- Als we heel veel groen moeten vervangen, kijken we of dit kunnen combineren met andere projecten uit het meerjareninvesteringsplan. We zoeken bijvoorbeeld integrale samenwerking met rioleringswerkzaamheden of wegen- en herstructureringsprojecten. In 2024 gebeurt dit onder andere bij de herinrichting van de woonstraten Debora Bakelaan en omgeving en bij de herinrichting van de Zevenhoeven.
- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van het openbaar groen af.

Spelen

- We voeren elk jaar het onderhoudsprogramma uit. We inspecteren en repareren speeltoestellen en maken ze schoon.
- We onderhouden het Cruiff-court en de valdempende kunstgrasondergronden.
- We onderhouden speeltoestellen en valondergronden. Soms inspecteren we de onderhoudstoestand zelf, soms laten we dat doen.
- We veranderen sommige speelplekken in informele speelplekken. We zorgen ervoor dat die - zonder gebruik van speeltoestellen - voldoende speelwaarde bieden voor jonge kinderen. Bij de herinrichting hebben we ook aandacht voor gezondheid. Zo proberen we de biodiversiteit te verhogen en schaduwplekken te verbeteren.
- We vervangen een paar speelplekken en/of speeltoestellen. We zorgen ervoor dat er een diversiteit aan speelplekken in de wijk blijft.
- We handelen (bewoners)meldingen over onderhoudstoestand van speelplekken en speeltoestellen af.
- In 2023 is een meerjarenonderhoudsplan Speelvoorzieningen opgesteld.

Kunstobjecten

- We hebben de kunstobjecten vanaf 2023 zelf weer in onderhoud. De adoptie/verkoop van kunstobjecten in de openbare ruimte (volgens het voorstel in de Perspectiefnota) is niet haalbaar.

Financiële gevolgen

Voor groen, speeltoestellen en kunstobjecten is het begrote saldo voor 2024 3,3 miljoen euro nadelig. In tabel 61 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 61: producten groen, speeltoestellen en kunstobjecten (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Openbaar groen	-2.096	-2.344	-2.536	-2.547	-2.587	-2.622
Begraafplaatsen	-276	-325	-364	-349	-342	-341
Sportvelden	-284	-373	-397	-396	-395	-358
Recreatieve voorzieningen	-410	-464	-459	-539	-467	-475
Totaal lasten	-3.066	-3.506	-3.756	-3.831	-3.792	-3.797
Openbaar groen	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen	195	241	252	252	252	252
Sportvelden	58	57	60	60	60	60
Recreatieve voorzieningen	70	72	75	75	75	75
Totaal baten	323	370	387	387	387	387
Saldo	-2.744	-3.136	-3.369	-3.444	-3.405	-3.410

5. Accommodaties

Doelstelling en beleidskader

- **We waarborgen de functionaliteit en de veiligheid van gemeentelijke accommodaties**

Dat doen we door ze zo efficiënt mogelijk te beheren en te onderhouden.

- **We voldoen aan de algemeen geldende normen en de wettelijke kaders**

Denk bijvoorbeeld aan het Bouwbesluit en het Gebruiksbesluit.

- **Het (technische) kwaliteitsniveau voor de accommodaties is ‘redelijk’**

Dat komt overeen met conditiescore 3. Deze conditiescore geeft de bouwkundige staat weer. De schaal loopt van conditiescore 1: ‘uitstekend’ tot conditiescore 6: ‘zeer slecht’.

De staat van onderhoud

De actuele onderhoudstoestand voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau (conditiescore 3: ‘redelijk’).

Wat gaan we ervoor doen?

- We voeren de in 2023 herziene meerjarenonderhoudsplannen uit.
- De komende 4 jaar voeren we voor een aantal accommodaties duurzaam onderhoud uit. Het gaat om deze accommodaties: Aula Eikenhof, de kinderboerderij, de gemeentewerf en de Mariaschool.
- We houden toezicht. En we inspecteren de onderhoudstoestand, of we laten dat doen. Bij de accommodaties gebruiken we hiervoor een conditiemeting.
- We handelen (bewoners)meldingen over de onderhoudstoestand van de accommodaties af.

Financiële gevolgen

Voor accommodaties is het begrote saldo voor 2024 ruim 5,9 miljoen euro nadelig. In tabel 62 ziet u hoe dit saldo is opgebouwd.

Tabel 62: producten accommodaties

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Onderwijshuisvesting	-3.225	-3.038	-4.719	-4.055	-4.835	-4.343
Gymnastiekaccommodaties	-204	-389	-357	-333	-446	-445
Welzijnsaccommodaties	-100	-165	-209	-238	-135	-134
Administratiekantoor	-158	-159	-154	-325	-116	-116
Brandweerkazerne						
Kunst- en cultuuraccommodaties	-51	-481	-161	-293	-212	-212
Sportgebouwen / Waterakkers	-371	-444	-600	-551	-599	-362
Sportgebouwen / De Velst	-159	-104	-106	-105	-105	-104
Overige accommodaties	-45	-44	-73	-56	-52	-52
Totaal lasten	-4.313	-4.824	-6.378	-5.956	-6.500	-5.769
Onderwijshuisvesting	31	15	16	16	131	245
Gymnastiekaccommodaties	28	33	34	34	34	34
Welzijnsaccommodaties	94	98	102	102	102	102
Administratiekantoor	1	0	0	0	0	0
Brandweerkazerne						
Kunst- en cultuuraccommodaties	59	67	70	70	70	70
Sportgebouwen / Waterakkers	182	199	208	208	208	208
Sportgebouwen / De Velst	49	15	16	16	16	16
Overige accommodaties	2	4	4	4	4	4
Totaal baten	446	431	450	450	566	679
Saldo	-3.867	-4.394	-5.928	-5.506	-5.935	-5.090

6.D Financieringen

In deze verplicht op te nemen paragraaf wordt de financieringsfunctie van de gemeente Heemskerk toegelicht. De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is het wettelijk kader voor de financiering. De intentie van de wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid.

Daarnaast bevat deze paragraaf de verplichte onderdelen conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Financiering

In de paragraaf Financiering wordt de uitvoering van de financieringsfunctie binnen de gemeente Heemskerk uiteengezet. De uitvoering hiervan is gebonden aan de wettelijke voorschriften zoals opgenomen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Het beleid, de kaders en de uitvoeringsregels zijn nader uitgewerkt in het Treasurystatuut 2022 gemeente Heemskerk.

Aan de hand van een liquiditeitenplanning en een bestedingsoverzicht van de geplande investeringen wordt bepaald of het nodig is om externe financieringsmiddelen aan te trekken. Dit in de vorm van langlopende geldleningen. Leidend hierin is de concrete behoefte aan financiële middelen. Anticiperen op verwachte marktontwikkelingen is hierbij niet toegestaan. Het doel hiervan is om alleen de noodzakelijke financiële middelen aan te trekken gedurende de periode dat dit daadwerkelijk nodig is. Er wordt derhalve niet geanticipeerd op een mogelijke stijging of daling van de marktrente.

Beleidsvoornemens

De doelstelling van het financieringsbeleid van de gemeente Heemskerk kan als volgt worden omschreven: “De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend financieringsbeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over geldleningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd

vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor Schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en met het in acht nemen van het beperken van risico’s.”

Het treasurybeleid kent de volgende doelstellingen en uitgangspunten:

- Verzekeren van blijvende toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities, voorwaarden en bedingen.
- Beschermen van gemeentelijke vermogens- en/of renteresultaten tegen ongewenste financiële risico’s zoals rente-, koers-, krediet- en liquiditeitsrisico’s.
- Minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- Optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut 2022 gemeente Heemskerk.
- Het genereren van informatie ter ondersteuning van het te voeren treasurybeleid en de af te leggen verantwoording over het gevoerde beheer.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Renterisico’s

Eén van de hoofddoelen bij de financieringsfunctie is het beperken van de gevolgen van een onverwacht stijgende rente. Voor beheersing van de renterisico’s heeft de Wet fido 2 sturings- en verantwoordingsinstrumenten in het leven geroepen.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met kortlopende geldleningen (looptijd tot maximaal 1 jaar) mag worden gefinancierd. Het nominale bedrag van de kasgeldlimiet wordt berekend als 8,2% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Dit percentage is bij Ministeriële regeling vastgesteld. De kasgeldlimiet mag 2 kwartalen worden overschreden. Na deze periode moet de gemeente overgegaan tot omzetting van de kortlopende schuld naar een langlopende schuld. De kasgeldlimiet voorkomt dat gemeenten teveel kortlopende geldleningen heeft die tegen een mogelijk veel hogere marktrente geherfinancierd moet worden.

Schommelingen in rentetarieven voor kort vreemd geld kunnen namelijk een relatief grote invloed hebben op rentelasten en dus op het begrotingssaldo.

Berekening kasgeldlimiet:

(bedragen x € 1.000,-)

	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal (exclusief reserves)	126.410	124.308	122.718	120.761
Vastgesteld percentage (bij Ministeriële regeling)	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
Nominaal bedrag kasgeldlimiet	10.366	10.193	10.063	9.902

De gemeente Heemskerk zal deze ruimte zoveel mogelijk benutten omdat bij een normale rentestructuur kort vreemd geld goedkoper is dan lang vreemd geld.

De afgelopen jaren hebben ons geleerd dat voornamelijk gedurende de eerste 5 maanden van het begrotingsjaar gebruik wordt gemaakt van kort-geldfaciliteiten. Dit in de vorm van kasgeldleningen voor een periode van 1 tot maximaal 2 maand(en). De laatste maanden van het jaar verdween deze behoefte aan vreemd vermogen. Om deze reden zijn in de afgelopen jaren geen langlopende geldleningen aangetrokken. Gezien het voorgenomen investeringsvolume zou het de komende jaren kunnen zijn dat er wel langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken. Daar gaan we later in dit deze paragraaf op in.

De verwachting is dat het aan te trekken bedrag aan kort geld het maximum van de kasgeldlimiet niet zal overschrijden.

2. Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt gemeenten ervoor te behoeden dat in een bepaald jaar teveel geldleningen tegelijkertijd aflopen en geherfinancierd moeten worden. Wanneer op dat moment het rentetarief hoger is dan voorheen, leidt herfinanciering tot fors hogere rentekosten. Om deze schommelingen te voorkomen, is een maximum gesteld aan het bedrag aan geldleningen dat ieder jaar afgelost/geherfinancierd moet worden. De zogenaamde renterisiconorm. Deze renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingssaldo.

Berekening renterisiconorm:

(bedragen x € 1.000,-)

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Renterisico's				
Aflossing nieuwe geldlening 2024	1.300	1.300	1.300	1.300
Aflossing nieuwe geldlening 2025		1.300	1.300	1.300
Aflossing nieuwe geldlening 2026			1.300	1.300
Aflossing nieuwe geldlening 2027				1.400
Aflossingen bestaande geldleningen	1.533	1.533	833	833
Renteherzieningen	-	-	-	-
Totaal renterisico's	2.833	4.133	4.733	6.133

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal	126.410	124.308	122.718	120.761
Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%
Nominaal bedrag renterisiconorm	25.282	24.862	24.544	24.152
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	2.833	4.133	4.733	6.133
Renterisiconorm	25.282	24.862	24.544	24.152
Ruimte binnen de norm	22.449	20.729	19.811	18.019

In bovenstaande berekening is rekening gehouden met de aflossing van nieuw aan te trekken langlopende geldleningen ter dekking van het financieringstekort. Het maximum van de kasgeldlimiet is hier reeds op gecorrigeerd. Voor het berekenen van de aflossingen van nieuw aan te trekken langlopende geldleningen is een looptijd aangehouden van 10 jaar. Er is gekozen voor deze relatief korte looptijd, omdat dit qua rentetarief goedkoper is dan de langere looptijden.

Aangezien het totaalbedrag aan aflossingen en renteherziening lager is dan de renterisiconorm kan gesteld worden dat wordt voldaan aan de eisen zoals gesteld in de Wet fido.

Rentevisie

Jaarlijks wordt een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt, de zogenaamde rentevisie. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op de berekening van de geprognoseerde rentelasten.

Als gevolg van de hoge inflatie, de mondiale en economische onrust gedurende de afgelopen jaren, is en blijft het erg lastig om een nauwkeurige prognose van de toekomstige renteontwikkelingen te doen.

Centrale banken lossen verwachtingen in

Gedurende 2023 zijn de rentetarieven meerdere malen door de Europese Centrale Bank verhoogd.

Waar in 2022 nog sprake was van een negatieve rente, is de rentetarief voor 1-maandskasgeld nu ongeveer 3,30%. Relatief een enorme stijging, waaraan het aanpassen van de beleidsrente door de Europese Centrale Bank (ECB) ten grondslag ligt. Dit is weer ingegeven door de hoge inflatie, opgestuwd door extreme prijzen voor onder andere olie en gas. De meerjarige prognose is dat het rentetarief voor kort geld vanaf 2024 daalt en stabiliseert. Voor onze prognoses rekenen wij met een gemiddeld tarief voor kort geld van 2,50%.

Ook de rentetarieven voor lang geld laten een volledig ander beeld zijn dan in 2022. In het eerste kwartaal 2022 was het rentetarief voor een 10-jaars geldlening 1,35%, terwijl dat op dit moment rond de 3,54% ligt. Een 30-jaars geldlening deed 1,20% en dat ligt nu rond de 3,40%. Zowel een jaar geleden als op dit moment liggen de tarieven voor 10 en 30 jaar dicht bij elkaar, maar dan wel op een ongeveer 200 basispunten hoger niveau.

Analisten schatten de verwachting van de lange rente in de komende periode niet allemaal hetzelfde in. Waar sommigen verwachten dat de inflatie hoog blijft en dit tot hoge rentes zal leiden, denken anderen dat het fors afnemen van de olie- en gasprijzen juist voor een daling van het rentetarief kan zorgen.

De rentetarieven waarmee in de Begroting 2024 rekening wordt gehouden, zijn als volgt:

- Kort vreemd vermogen: 2,50%.
- Lang vreemd vermogen: 3,00%.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Wanneer we alle inkomsten en uitgaven van de gemeentelijke begroting met elkaar in verband brengen, kunnen we de financieringsbehoefte bepalen.

De prognose van de meerjarige financieringsbehoefte ziet er als volgt uit.

	<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>			
	2024	2025	2026	2027
Boekwaarde investeringen 1-1	80.049	88.141	93.046	93.334
Afschrijvingen	-3.973	-4.152	-4.936	-4.684
<i>Bestaande investeringen</i>				
Verwachte uitgaven	9.924	6.396	1.191	4.378
Vertragingseffect (35%)	-3.473	-2.239	-417	
<i>Meerjareninvesteringsplan 2024-2027</i>				
Jaarschijf 2024	8.637	7.537	6.846	1.070
Vertragingseffect (35%)	-3.023	-2.638	-2.396	-375
Boekwaarde investeringen 31-12	88.141	93.046	93.334	93.723
<i>Meerjareninvesteringsplan 2024-2027</i>				
Effect jaarschijf 2025		1.549	3.023	4.335
Effect jaarschijf 2026			4.723	9.296
Effect jaarschijf 2027				3.784
Vertragingseffect (35%)		-542	-2.711	-6.095
Staat C inclusief MJIP 2024-2027	88.141	94.052	98.368	105.043
Financiële vaste activa	4.059	4.059	4.059	4.059
Totaal te financieren	92.200	98.111	102.427	109.102
<i>Financieringsmiddelen</i>				
Staat E (geldleningen)	16.400	14.867	13.334	12.501
Staat D (reserves)	51.582	47.399	43.351	41.360
Totaal financieringsmiddelen	67.982	62.266	56.685	53.861
Financieringssaldo	-24.218	-35.845	-45.742	-55.241

(bedragen x € 1.000,-)

	2024	2025	2026	2027
<i>Te financieren door middel van:</i>				
Kasgeldlimiet	10.366	10.193	10.063	9.902
Nieuwe geldlening 2024	13.000	11.700	10.400	9.100
Nieuwe geldlening 2025		13.000	11.700	10.400
Nieuwe geldlening 2026			13.000	11.700
Nieuwe geldlening 2027				14.000
Rente over kasgeldlimiet	259	255	252	248
Rente over nieuwe geldleningen	390	741	1.053	1.356
Te betalen rente nieuwe geldleningen	649	996	1.305	1.604
Te betalen rente bestaande geldleningen	745	701	656	615
Totale rentelasten	1.394	1.697	1.961	2.219

Om te komen tot een meer betrouwbare investeringsplanning, zijn de in het Meerjareninvesterings-plan opgenomen investeringen in de tijd gezet: wanneer worden welke uitgaven gedaan? Dit heeft geleid tot een beter inzicht in de behoefte aan liquide middelen en de manier waarop het geprognosticeerde financieringstekort kan worden gedekt. Tegelijkertijd krijgt de gemeente te maken met exogene factoren. Hierdoor zal er altijd nog een deel van de geplande investeringen, hoe nauwkeurig ook gepland, slechts gedeeltelijk of zelfs niet worden uitgevoerd. Om deze reden wordt in de berekening een vertragingseffect van 35% aangehouden (conform het percentage zoals opgenomen in de berekening Begroting 2023).

De liquiditeitsplanning leidt uiteindelijk tot het bedrag aan rentelasten. Voor kort geld is uitgegaan van financiering met het maximum van de kasgeldlimiet. Voor het restant is uitgegaan van financiering met nieuwe langlopende leningen.

Wanneer zich gedurende 2024 in het bestedingspatroon van de investeringsbudgetten of in de rentetarieven substantiële wijzigingen voordoen, heeft dit een effect op de te rentelasten. Hierover wordt de raad via de tussentijdse rapportages op de hoogte gesteld.

Mochten zich ontwikkelingen voordoen die effect hebben op de jaren vanaf 2025, dan wordt dit opgenomen in de Perspectiefnota 2025.

Financiering en mandatering

Over een jaar bezien kunnen de werkelijke overschotten en tekorten pieken en dalen vertonen. In het geval van tekorten is het zaak snel en adequaat op de situatie te kunnen reageren en tijdelijk extra financiële middelen aan te trekken. Bij het op dat moment noodzakelijk handelen, zullen de uitgangspunten zoals gesteld in het Treasurystatuut 2022 gemeente Heemskerk worden aangehouden.

Zoals hierboven al eerder aangegeven wordt de werkelijke behoefte aan financiële middelen gedurende het begrotingsjaar gemonitord en worden afwijkingen via de bestuursrapportages aan de raad voorgelegd.

Rentekosten en -opbrengsten financieringsfunctie

Beleggingsportefeuille

Naast het dividend op de aandelen BNG en de garantstellingsprovisie NV HVC worden in 2024 geen opbrengsten uit belegde gelden geraamd.

Portefeuille langlopende geldleningen

Ter financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt uitgegaan van integrale financiering (totaalfinanciering). Essentie van deze wijze van financiering is dat wordt uitgegaan van de totale financieringsbehoefte.

Onderstaand een overzicht van de bestaande langlopende geldleningen.

(bedragen x € 1.000,-)

Leningnr	Geldverstrekker	Wijze van aflossing	Rente%	Balans 1-1	Rente	Aflossing	Balans 31-12	Einddatum
1144	NWB	Lineair	4,92%	15.000	738	833	14.167	2041
1146	Prov. Flevoland	Lineair	0,50%	1.400	7	700	700	2025
Totaal				16.400	745	1.533	14.867	

Gelet op het geplande investeringsvolume voor 2024 en de daaropvolgende jaren lijkt het noodzakelijk om vanaf 2024 jaarlijks lang vreemd vermogen aan te trekken. Het uitgavenpatroon van de voorgenomen en de reeds door de raad gevoteerde investeringen noodzaakt dat er in 2024 een nieuwe langlopende geldlening van 13 miljoen euro moet worden aangetrokken.

Renteparagraaf

In de renteparagraaf wordt aangegeven met welke rentelasten en -baten rekening wordt gehouden en op welke wijze wordt omgegaan met het toerekenen van rente in de begroting. Onderstaande cijfers zijn ontleend aan de Begroting 2024-2027.

Renteschema

(bedragen x € 1.000,-)

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Rentelasten	1.394	1.635	1.744	1.769
Totaal rentelasten	1.394	1.635	1.744	1.769
Winstuitkering (o.a. dividend)	-131	-131	-131	-131
Verplicht door te berekenen rente aan grondexploitatie	92	195	-155	-211
Doorberekende rente activa	-1.401	-1.495	-1.540	-1.540
Totaal baten	-1.440	-1.431	-1.826	-1.882
Renteresultaat	-46	204	-82	-113

In de Perspectiefnota 2024 is in verband met de gestegen rentetarieven een bijraming op het budget voor rentelasten gedaan. Op dat moment was nog geen concreet zicht op het uitgavenpatroon van de investeringsuitgaven.

Overige risico's

Heemskerk heeft de beschikking over een rekening-courantfaciliteit bij de BNG van 3 miljoen euro en daar bovenop een intradaglimiet van 5 miljoen euro. Daarboven bestaat de mogelijkheid om dit bedrag aan te vullen met kasgeldleningen tot het maximum van de kasgeldlimiet. Mede hierdoor is het liquiditeitsrisico gering.

Door de invoering van het verplicht gestelde Schatkistbankieren is het kredietrisico over eventuele overtollige middelen komen te vervallen. Het Rijk heeft dit risico overgenomen. Daarnaast is er risico verbonden aan gemeentelijke borgstellingen. Deze borgstellingen komen op 2 manieren voor:

- Directe borgstellingen.
- Achtervang.

Directe borgstellingen

In geval van directe borgstellingen staat de gemeente garant voor betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door derden zijn aangetrokken ter financiering van activiteiten die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Het bedrag aan borgstellingen bedroeg per ultimo 2022 28,9 miljoen euro.

Achtervang

De achtervang houdt in dat de gemeente, samen met het Rijk, een rol speelt in de zekerheidsstructuur van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Door deze structuur is het voor de woningcorporaties mogelijk om tegen een lager rentetarief te kunnen lenen. Mede door de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door dit fonds, loopt de gemeente hierbij een veel lager risico dan bij directe borgstellingen. Per ultimo 2022 stond de gemeente als achtervang garant voor 151 miljoen euro.

6.E Bedrijfsvoering

Algemeen

In de paragraaf Bedrijfsvoering beschrijven we de primaire en ondersteunende processen die we inzetten om de dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven te garanderen.

De ondersteunende onderdelen die we hier beschrijven zijn:

- Personeel & Organisatie;
- Overhead;
- Planning & control;
- Kantoorinrichting;
- Informatievoorziening;
- Communicatie;
- Inkoop.

Personeel & Organisatie

We voeren onze organisatievisie *In beweging, samen het verschil maken uit*

Het is een flinke uitdaging om de kwaliteit en kwantiteit van onze bezetting op niveau te brengen en te houden. Dat komt niet alleen door maatschappelijke ontwikkelingen (zoals krapte op de arbeidsmarkt), maar ook door ontwikkelingen binnen onze ambtelijke organisatie. Hoe zorgen we ervoor dat we onze wettelijke taken en bestuurlijke opgaven kunnen blijven uitvoeren en klaar zijn voor de toekomst? Dat doen we door ons te richten op 5 belangrijke lijnen.

We volgen 5 lijnen voor de toekomst

Hieronder ziet u op welke lijnen we ons met onze ambtelijke organisatie richten:

1. *We willen opgavegericht werken (organisatiegrensoverschrijdend samenwerken).*
Dat is een andere manier van werken en die vraagt ook om ander gedrag. Medewerkers moeten hierbij samen kunnen werken met collega's van andere afdelingen en met inwoners en externe partijen.

2. *We willen een netwerkorganisatie worden.*

We stimuleren onze medewerkers om te netwerken en te zoeken naar samenwerkingsverbanden. Door samenwerkingen en verbindingen aan te gaan binnen en buiten onze organisatie, kunnen we profiteren van elkaars kennis en expertise.

3. *We prioriteren en contracteren taken.*

Door bewuste keuzes te maken, kunnen we ons richten op de belangrijkste opgaven. Dit helpt ons de gewenste resultaten te behalen en vergroot de impact van onze organisatie.

We contracteren taken op alle niveaus: van bestuur en organisatie, tot leidinggevende en medewerker. Dat betekent dat we vastleggen wat iemand doet en waar diegene voor verantwoordelijk is.

4. *Onze bedrijfsvoering faciliteert de opgaven.*

We willen dat onze processen en systemen op een professionele en flexibele wijze ons primaire proces ondersteunen. Onze bedrijfsvoering moet dus efficiënt en effectief zijn, en uitgaan van samen zoeken naar oplossingen en samenwerking. Want alleen zo kunnen we de opgaven succesvol uitvoeren.

5. *We hebben een passend personeelsbestand en bieden een concurrerende beloning.*

Voor de hiervoor genoemde 4 lijnen hebben we de juiste mensen, met de juiste kwaliteiten, op de juiste plek nodig. Want dan sluit ons personeelsbestand aan bij de opgaven waar we als organisatie voor staan. We willen ons personeel een concurrerende beloning bieden.

We besteden vooral aandacht aan 3 thema's

Om de hiervoor genoemde 5 lijnen te kunnen volgen, richten we ons de komende jaren op deze 3 thema's:

1. Werving en selectie

De krapte op de arbeidsmarkt blijft ook voor de komende jaren onveranderd een grote uitdaging. Dat is een risico voor de continuïteit van onze dienstverlening. We gaan daarom onze arbeidsmarktcommunicatie optimaliseren. We zorgen onder ander voor betere, actuelere en frequente zichtbaarheid. We voeren een werving- en selectietool in, optimaliseren het proces verder en werken aan meer samenwerking in de regio en aan netwerken. We doen ook onderzoek naar ons functieloogebouw.

Verder willen we jong talent aantrekken via een talentenpool. Dit talent bieden we verschillende opdrachten en begeleiding, om ze zo te boeien en aan onze organisatie te binden. Ook brengen we de inhuurkosten omlaag en halen we meer expertise in huis, die we langdurig aan de organisatie binden. De inzet van een broker voor de inhuur gaat hierbij helpen. Een broker is iemand die het contractbeheer van ons overneemt.

2. Opleiding en ontwikkeling

Opleiding en ontwikkeling zijn in een lerende organisatie erg belangrijk. We willen onze strategische adviesvaardigheden, het opgavegericht werken en het netwerken ontwikkelen. De digitalisering neem toe. Daarom moeten we onze medewerkers helpen om goed om te kunnen gaan met digitale middelen. We gebruiken hiervoor onze online leeromgeving, en we organiseren trainingen en workshops. De digitalisering vraagt namelijk niet alleen om het aanleren van technische vaardigheden, maar ook om een verandering in houding en gedrag van medewerkers. We vormen als organisatie een omgeving waarin we fouten mogen maken en waarin we hiervan leren. De leidinggevenden zijn bij zo'n ontwikkeling van doorslaggevend belang. Daarom besteden we met een leiderschapsprogramma ook aandacht aan de ontwikkeling van leiderschap.

3. Vitaliteit en verzuim

Ook vitaliteit en verzuim zijn thema's die onze aandacht verdienen. We willen ervoor zorgen dat onze medewerkers gezond en gemotiveerd blijven. Zodat ze optimaal kunnen presteren in relatie tot de werkdruk die ze ervaren. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn: resultaatgerichte afspraken maken, regelmatig (voortgangs)gesprekken voeren, verzuim voorkomen en de nadruk leggen op vitaliteit. Deze dingen kunnen hieraan bijdragen:

- De optimalisatie en uitvoering van de gesprekscyclus;
- De strategische personeelsplanning waarmee we ervoor zorgen dat de juiste persoon op de juiste plek terecht komt;
- Een interactieve meting van de medewerkerstevredenheid.

We willen een organisatie zijn met wendbare medewerkers: *'I like to move it'*

We willen dat onze medewerkers de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, initiatieven te nemen en bij te dragen aan de groei en successen van onze organisatie. We willen een organisatie zijn waar de medewerkersbetrokkenheid hoog is en waar medewerkers wendbaar zijn (meebewegen met wat nodig is).

We verwachten dat we voor 2024 ruim 263 formatieplaatsen hebben

In dit aantal zijn nog niet de aanvragen voor formatie-uitbreidingen verwerkt, die we in de scenario's van de 4 programma's beschreven. Deze aanpassingen voeren we door na de besluitvorming over de Begroting.

In tabel 60 vindt u een overzicht van het aantal formatieplaatsen per organisatieonderdeel. Die drukken we uit in fulltime-equivalenten (FTE). In tabel 61 presenteren we het loonsombudget per organisatieonderdeel. Deze budgetten zijn in lijn met de vastgestelde formatieplaatsen.

Tabel 63: Formatieplaatsen per organisatieonderdeel

	Primaire Begroting 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Griffie	3,67	3,78	3,78	3,78	3,78
Management	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Sociaal domein	93,41	92,69	92,69	92,69	92,69
Fysiek domein	90,05	90,19	90,19	90,19	90,19
Bedrijfsvoering	67,60	68,06	68,06	68,06	68,06
Concerncontrol	4,67	4,67	4,67	4,67	4,67
Totaal	263,40	263,39	263,39	263,39	263,39

Tabel 64: Loonkosten per organisatieonderdeel

(bedragen x € 1.000,-)

	Primaire Begroting 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Griffie	338	395	395	395	395
Management	557	620	620	620	620
Sociaal domein	7.283	7.935	7.935	7.935	7.935
Fysiek domein	6.905	7.605	7.605	7.605	7.605
Bedrijfsvoering	5.560	6.186	6.186	6.186	6.186
Concerncontrol	462	526	526	526	526
Totaal	21.105	23.267	23.267	23.267	23.267

Het loonsombudget stijgt met ongeveer 10%

Dat is bijna 2,5 miljoen euro meer dan bij de Begroting van 2023. Dit zijn de belangrijkste redenen voor deze groei:

- Door het CAO-akkoord 2023 stegen de salarissen met 9,22%. Dat was veel meer dan de begrote 3,33%. Hierdoor steeg het loonsombudget voor 2023 met ongeveer 6%.
- We voerden een indexatie door van 4% voor het jaar 2024.

Prestatie-indicatoren

Hoe weten we of we onze doelen hebben bereikt? Prestatie-indicatoren helpen ons daarbij. Bij de indicator Bezetting is de bezettingsinformatie gebaseerd op gegevens van de peildatum 1 juni 2023, zie tabel 62.

Tabel 65: prestatie-indicatoren Bezetting

Omschrijving	Werkelijk						Verwacht
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
PI 45. Formatie (fte per 1.000 inwoners)	6,8	6,6	6,7	6,7	6,6	6,6	
Bron: gemeente Heemskerk							
PI 46. Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	6,0	5,6	5,9	5,9	5,8	5,7	
Bron: gemeente Heemskerk							
PI 49. Externe inhuur (kosten als percentage van de totale loonsom en totale kosten inhuur externen)	27,4%	3,40%	3,40%	3,4%	3,4%	3,4%	
Bron: gemeente Heemskerk							

De indicator voor externe inhuur wijkt sterk af

Het verschil tussen het werkelijke percentage in 2022 en het begrote percentage komt door onze manier van begroten. Wij baseren de loonkosten op een formatieplan. Bij het invullen van formatieplaatsen nemen we hierin geen kosten voor externe inhuur op. We financieren externe inhuur namelijk uit de onderbesteding op het loonsombudget. Dat is de reden dat de werkelijke indicator in de jaarrekeningen hoger uitvalt dan we in de begrotingen opnamen.

Planning & control

We begroten, monitoren en verantwoorden de financiële gevolgen van ons handelen

Wat we als gemeente doen, heeft vaak financiële gevolgen: het kost geld of het levert geld op. Met onze planning & control-cyclus (P&C-cyclus) leggen we onze financiële verwachtingen en (tussen)resultaten vast in bijvoorbeeld de Perspectiefnota, Begroting, bestuursrapportages en Jaarstukken.

We optimaliseren onze P&C-cyclus

De Rekenkamer bracht in 2022 een rapport uit met voorstellen om de P&C-cyclus door te ontwikkelen.

- We geven veel van deze aanbevelingen een plek in onze P&C-cyclus. Dat leest u in de raadsmemo Basis op orde.
- We willen dunnere, actuelere en meer SMART P&C-documenten opleveren.

Op 1 januari 2024 stappen we over op een nieuw financieel systeem

Dit moet leiden tot een efficiëntere en digitalere werkwijze. We hebben in 2023 veel tijd gestoken in het inrichten en testen, maar waarschijnlijk verloopt in 2024 niet alles meteen vlekkeloos. We hopen dit dan snel op te lossen met de leverancier van de software.

- We passen onze administratieve procedures aan. We gaan bijvoorbeeld werken met verplichtingen vanaf € 5.000,-. Dit betekent dat we alle facturen decentraal coderen. Documenten, die de geleverde prestatie aantonen, kunnen we opslaan in het nieuwe financieel systeem. We verwachten dat we mogelijke uitvoeringsproblemen snel kunnen oplossen.
- We passen de beschrijvingen van financiële processen aan, als dat nodig is. Zo zorgen we ervoor dat ze bij de nieuwe werkelijkheid passen. In 2023 zijn alle belangrijke financiële processen al beschreven. De meest risicovolle processen controleren we intern.

We checken of onze begrote kredieten realistischer zijn

Sinds 2023 volgen we van dichtbij of we onze kredieten wel opgebruiken (uitnutten). Bij de Jaarrekening blijkt namelijk vaak dat veel kredieten open blijven staan, omdat we de uitvoering uitstellen. Hier willen we meer grip op krijgen (in control komen). In 2023 deden we dat door de kredieten uit te smeren over meerdere jaren.

- We begroten de uitgaven niet meer standaard in een enkel jaar, maar verdelen de uitgaven over meerdere jaren (realistische raming).
- We herijken de nota Rente en afschrijving.

We brengen de ‘Basis op orde’

In 2022 stuurden we de memo *Basis op orde* (D/2022/478003) aan de raad. Daarin beschreven we hoe we de basis van onze bedrijfsvoering verder op orde brengen. In 2023 hebben we de hiervoor uitgevoerde acties goed in de gaten gehouden. Uit de monitoring blijkt dat onze aanpak succes heeft.

- In 2024 blijven we de voortgang van Basis op orde monitoren.

We leggen een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) af

Dat gebeurt voor het eerst voor het boekjaar 2023 bij de jaarrekening over dat jaar. Dat is dus in 2024. We verantwoorden dan als college aan de raad of de baten, lasten en balansmutaties in de Jaarrekening 2023 rechtmatig tot stand zijn gekomen.

We voeren de RMV in stappen in

Het is een groeimodel dat een paar jaar duurt. Eén van de voorbereidingen voor de RMV (Rechtmatigheidsverantwoording) is een Audit Trail systeem (*Key to Control*), dat in 2023 een belangrijke ontwikkeling heeft gekend.

- We gaan door met de verdere doorontwikkeling van de rechtmatigheid.

Kantoorinrichting

Het kantoor wordt verbouwd en wordt meer dan nu een locatie voor samenwerken en ontmoeten. We werken hybride, dat is een mix van op kantoor werken en thuis werken. In de loop van 2024 komt de verbouwing van de begane grond en de eerste etage gereed. Inwoners treffen dan een geïntegreerde centrale hal aan, waarin gemeente, Cultuurhuis, bibliotheek en Serviceplein letterlijk zonder muren of schotten aanwezig zijn. De ruimte die vrijkomt na de verbouwing wordt bestemd voor verhuur aan maatschappelijke partners. Verschillende gegadigden hebben zich gemeld en de gesprekken over de mogelijkheden zijn gaande. Eind 2024 is het de bedoeling dat de vrijgekomen etage gereed is voor verhuur.

Informatievoorziening

In het Sociaal en Fysiek domein neemt de vraag naar digitale oplossingen toe

De digitale mogelijkheden ontwikkelen zich snel. De samenleving verwacht dat wij hier ook in meegaan en een wendbare organisatie zijn. Dit betekent dat we in onze bedrijfsvoering en dienstverlening optimaal gebruik moeten gaan maken van digitaliseringsmogelijkheden. Vooral in het Sociaal en het Fysiek domein groeit de aan (ondersteuning bij) digitale oplossingen.

We moeten keuzes maken: wat doen we het eerst?

Door de digitalisering ontstaat een capaciteitsspaagaat. Naast de groeiende vraag naar inzet en ondersteuning vanuit de organisatie, hebben we namelijk capaciteit nodig voor:

- *Het afronden van de cloudtransitie.*
We werken aan het technisch beheer en de overgang naar de cloud.
- *De nieuwe beoogde informatiearchitectuur.*
We professionaliseren het beheer en het gebruik van software (functioneel beheer) en werken we de nieuwe regieorganisatie verder uit.
- *De aanbesteding en implementatie van kernapplicaties.*
Voor de rechtmatigheidsvereisten besteden we een aantal applicaties Europees aan. En daarna gaan we ze implementeren.

We kunnen met de huidige bezetting niet alles doen. Dat is een punt van zorg. Daarom moeten we kiezen wat voorrang (prioriteit) heeft, en waar we onze capaciteit voor inzetten. Het instrument dat ons hierbij helpt is portfoliomanagement, waarmee in 2023 is gestart. In 2024 zullen we dit verder uitdiepen.

Door Digital Decade neemt de druk op onze ICT-opgave verder toe

Gemeenten krijgen tussen nu en 2026 te maken met 13 nieuwe regelgevende initiatieven op het gebied van digitalisering. Dat staat in het Europese programma Digital Decade. Doel van dit programma is richting te geven aan de digitale transformatie van de Europese Unie tot 2030. Volgens de impactanalyse van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben

de wetten en regels uit Digital Decade directe gevolgen voor de digitaliseringsopgave van gemeenten. Daardoor neemt de druk op de uitvoeringsagenda van bedrijfsvoering – vooral voor ICT en informatiebeheer – verder toe.

Vanaf 2024 werken we in de cloud (cloudtransitie)

Ons datacentrum wordt dan voortaan extern gehost. Als we in de toekomst in hardware en software investeren is het uitgangspunt ‘cloud, tenzij’. Deze transitie is technisch complex. We moeten hem zorgvuldig en met prioriteit uitvoeren. Doen we dat niet? Dan kunnen de continuïteit van onze bedrijfsvoering en dienstverlening in gevaar komen.

We verminderen het aantal softwarepakketten (software rationalisatie)

Adviesbureau Berenschot gaf aan dat wij meer softwarepakketten gebruiken dan gemiddeld. Daarom kijken we kritisch naar ons softwareportfolio. De cloudtransitie leidt al tot een sterke vermindering van het aantal softwarepakketten voor het beheer van hardware en software.

We onderzoeken ook of we functionele systemen in onze organisatie:

- In aantal kunnen verminderen;
- Beter kunnen benutten;
- Minder complex in samenhang kunnen inzetten.

Dit doen we naast de doorontwikkeling van het functioneel beheer.

Bij nieuwe wensen of behoeften aan software kijken we nog nadrukkelijker of we aan de vraag kunnen voldoen met software(functionaliteiten) die we al hebben.

We voeren Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in

Informatiebeveiliging en privacy blijven een prioriteit voor onze organisatie. Op basis van een projectplan voeren we de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in. Daarin is ook aandacht voor de manier waarop we cloud-toepassingen gebruiken.

Communicatie

Onze communicatie is digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet

Deze leidraad staat in het Coalitieakkoord *Kansen pakken!* We gebruiken vaak digitale middelen om inwoners te bereiken. En inwoners kiezen zelf ook vaak voor digitaal contact. Bijvoorbeeld via mail, Facebook of digitale formulieren. Digitalisering gaat ook over toegankelijkheid. Op welke digitale manieren (digitale wegen) zijn we bereikbaar en hoe goed zijn we hierop bereikbaar? We werken de komende jaren aan een betere digitale toegankelijkheid.

We houden rekening met groepen die liever geen computer gebruiken

Een deel van onze inwoners is niet digitaal vaardig. Dat betekent dat ze moeite hebben om een computer te gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan ouderen, of aan mensen die moeite hebben met lezen en schrijven (laaggeletterden). Belangrijke informatie zetten we daarom ook vaak in een brief. Of we leggen iets uit in een persoonlijk gesprek.

We letten op de begrijpelijkheid van onze teksten

We willen dat zoveel mogelijk inwoners begrijpen wat we bedoelen. Daarom schrijven we onze teksten meestal op B1-niveau. Dit is het taalniveau dat 80% van de mensen begrijpt. Zo maken we onze teksten toegankelijk.

Inkoop

We houden ons aan de regels voor inkoop

Er gelden veel regels voor inkoop. Voor een deel leggen hogere overheden ons die regels op, en voor een deel hebben we ze zelf vastgelegd in onze interne notitie Inkoop. De accountant toetst of we ons aan de Europese wet- en regelgeving houden.

We verbeteren ons inkoopproces op verschillende manieren

In 2022 bleek dat we vroeger teveel contracten onterecht niet Europees hebben aanbesteed. Dat proberen we zo te verbeteren:

- We besteden nog 1 of 2 contracten, die in het verleden ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed, in 2024 toch nog Europees aan. Bij de rest van de contracten

waarbij dit het geval was, deden we die Europese aanbesteding al in 2023. Dit moet leiden tot een goedkeurende accountantsverklaring voor de rechtmatigheid over 2024.

- We werken met een aanbestedingskalender waarin we alle grotere aanbestedingen in beeld brengen. Team Inkoop volgt de uitvoering hiervan. Bij vertragingen kijken we welke gevolgen dat heeft voor de rechtmatigheid.
- We brengen de nieuwe manier van werken bij de inkoopfunctie in de praktijk. In 2023 pasten we de vorm van deze functie aan, zodat de rechtmatigheid van contracten ook aan de voorkant zoveel mogelijk is geborgd. De antwoorden op vragen als “Wanneer moeten we verplicht de inkoopadviseur gebruiken?” en “Hoe starten we een inkoop?” zijn duidelijk vastgelegd in een nieuwe procesbeschrijving.
- Door kennis over wet- en regelgeving te delen met alle betrokkenen, neemt in 2024 de kans op onrechtmatigheden af. Sinds 2023 geven we voorlichting en workshops aan de medewerkers die zich bezighouden met inkoop.

We leggen meer nadruk op efficiënt, lokaal en maatschappelijk verantwoord inkopen

In de *Basis op orde* gaven we aan dat we tot en met 2023 de tijd namen om het rechtmatig aanbesteden op orde te brengen. Vanaf 2024 verschuiven we onze aandacht naar efficiënt inkopen, lokale economie en maatschappelijk verantwoord inkopen.

We leggen contracten centraal vast

In 2023 hebben we onze contractadministratie opgeschoond. Alle contractinformatie is digitaal ontsloten voor de contracteigenaren. We hebben ervoor gekozen om contracten centraal vast te leggen. Eerst deden teams dit zelf, maar hierdoor ontstond teveel vervuiling.

6.F Verbonden Partijen

Algemeen

In deze paragraaf geven we inzicht in en informatie over alle partijen waar we als gemeente bestuurlijke en financiële banden mee onderhouden. Dit doen we volgens artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). U ziet hier ook welke ontwikkelingen er zijn.

Samenwerken verbindt

Gemeenten kunnen zelf bepalen hoe ze een specifieke gemeentelijke taak uitvoeren. Besluiten ze de uitvoering samen met een aantal regiogemeenten te doen? Dan doen ze dat vaak in de vorm van een verbonden partij.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie of een instelling waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Een verbonden partij is dus een partij waarin of waarmee we samenwerken.

- **Wanneer hebben we een bestuurlijk belang?**

Dat is zo als we zeggenschap hebben. Bijvoorbeeld door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht.

- **Wanneer hebben we een financieel belang?**

Dat is zo als we de verbonden partij een bedrag ter beschikking stellen, dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat. Of als we aansprakelijk zijn voor een bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

- **Heeft de verbonden partij een publiekrechtelijke rechtsvorm?**

Dan heet dit een gemeenschappelijke regeling.

- **Wat valt buiten de definitie van een verbonden partij?**

Instellingen waarmee we alleen een subsidierelatie zijn aangegaan, zonder dat er een beschreven bestuurlijk en financieel belang is, vallen buiten de definitie van verbonden partij.

In de notitie Verbonden partijen gemeente Heemskerk 2015 staat onze strategische visie

Hierin staat een kader voor beslissingen over (regionale) samenwerking. In de notitie staan ook regels voor de verschillende fasen die een verbonden partij kent. Denk maar aan:

- oprichting (afwegingskader);
- sturing en controle (Governance);
- evaluatie/beëindiging van deelname;
- risicobeheersing.

Een voorbeeld van een verbonden partij: de MRA

We hebben samen met 35 andere overheidsinstanties uit de Metropoolregio Amsterdam de MRA intentieverklaring getekend. Dit betekent dat we ons hebben uitgesproken voor circulair inkopen en opdrachtgeverschap.

In welke verbonden partijen participeert de gemeente Heemskerk?

In 2023 participeert de gemeente in 10 verbonden partijen, onderverdeeld in:

- *Gemeenschappelijke regelingen*: Veiligheidsregio Kennemerland, Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer/de Buitenlanden, IJmond Werkt, Omgevingsdienst IJmond, ReinUnie (en de huur- en leningsovereenkomst met NV HVC).
- *Vennootschappen en coöperaties*: NV Bank Nederlandse Gemeenten, Grondexploitatie maatschappij Herstructurering Heemskerk, Metropoolregio Amsterdam-ROM.
- *Stichting en verenigingen*: Stichting Rijk.
- *Overige verbonden partijen*: Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio Zuid- en Midden-Kennemerland.

Voor 2 gemeenschappelijke regelingen geldt een wettelijk verplichte deelname

We doen daarom verplicht mee aan:

- Veiligheidsregio Kennemerland
Dat is zo op grond van de Wet veiligheidsregio's, de Wet publieke gezondheid en de Wet ambulancezorg.
- Omgevingsdienst IJmond
Dat is zo op grond van de Wet veiligheidsregio's en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Wat is het provinciaal beleid?

In de Kaderbrief financieel toezicht 2021 is het toezicht van de Provincie Noord-Holland opgenomen. Verder is het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020) van de provincies van toepassing.

Goed bestuur (governance)

Als we (één van) onze taken in een verbonden partij laten uitvoeren, betekent dit dat we toezicht moeten organiseren. De ene verbonden partij brengt meer risico's met zich mee, dan de andere. Daardoor verschilt het benodigde toezicht per partij.

De lijst van de verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Programma	Bestuurlijk domein
Vestigingsplaats	Haarlem
Verplichte deelname	Ja, op grond van de Wet veiligheidsregio's, Wet publieke gezondheid en Wet ambulancezorg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Deelnemende partijen	Gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort. Provincie Noord-Holland

Bestuurlijke vertegenwoordiging
Burgemeester de heer. A.J.M Luijten

Behartigd openbaar belang
Doel van de regeling is samen belangen te behartigen, die de schaal van individuele gemeenten te boven gaan. Dat doen we voor de veiligheid van de inwoners van het samenwerkingsgebied. De VRK behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van de brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening (volgens de Wet veiligheidsregio's). De VRK zorgt voor afstemming met de taken van de gemeenten wat betreft de bevolkingszorg en jeugdgezondheidszorg.

(Relevante ontwikkelingen)
We pakken de reguliere taken (weer) op. We geven concrete invulling aan belangrijke wetswijzigingen, zoals de Wet open overheid, de Omgevingswet, de Wet gemeenschappelijke regelingen en evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's. Dit zal een groot beslag leggen op een vooral uitvoerend toegeruste organisatie, zoals de VRK. Het zijn noodzakelijke stappen om ervoor te zorgen dat de organisatie op juridisch gebied klaar is voor de toekomst.

Beleidsvoornemens 2024-2027
Voor de beleidsvoornemens verwijzen we naar de Programmabegroting 2024-2027 van de VRK.

Risico's

Kwantificering van risico's

Voor de herijking hebben we het risicoprofiel geanalyseerd en de risico's uitgedrukt in getallen (gekwantificeerd). Waar mogelijk hebben we per risico aangegeven wat de mogelijke financiële impact is, en wat de kans is dat het risico zich ook echt voordoet. We merken hierbij op dat de ingeschatte kanspercentages gerelateerd zijn aan een periode van 4 jaar. Dat is de periode van de meerjarenbegroting. De gekwantificeerde risico's tellen op tot een bedrag van 4,6 miljoen euro.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt uitgedrukt in een ratio. Dit kengetal berekenen we (volgens de richtlijnen van het BBV) door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. We rekenen volgens het vastgestelde beleid met een ratio van 0.7. Dit percentage doet recht doet aan de opvatting dat gemeenten, als verantwoordelijke voor de verbonden partij, ook een aandeel hebben te nemen als risicodragers. Naast de Algemene reserve maakt de ruimte in de bestaande Begroting deel uit van de weerstandscapaciteit. Want deze ruimte kunnen we inzetten om tegenvallers op te vangen. De Begroting bevat een structureel geraamde post Onvoorzien van € 50.000,-. Een ratio van 0,7 vraagt op basis van de risico-inventarisatie een weerstandscapaciteit van afgerond 3,2 miljoen euro. Gegeven de post Onvoorzien hebben we dan een totale reserve nodig van 3,1 miljoen euro. Het saldo van de Algemene reserve en de bestemmingsreserves is hiervoor meer dan voldoende (ruimschoots toereikend).

Belang	Ja, op grond van de Wet veiligheidsregio's, Wet publieke gezondheid en Wet ambulancezorg
Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023 2024 2025 2026 2027
Eigen vermogen	4.648 4.489 4.365 4.320 4.320
Vreemd vermogen	53.019 52.287 52.016 50.002 49.115
Resultaat voor bestemming	185 -148 -90 -50 0
Financiële bijdrage van de gemeente	3.990 4.530 4.530 4.530 4.530
Bron	Programmabegroting 2024-2027 VRK. De gemeentelijke bijdragen 2024-2027 zijn gebaseerd op de berekening gemeentelijke bijdrage 2024 na herziening (zoals opgesteld door de VRK).
Toelichting financiële gegevens	De gemeentelijke bijdrage voor 2024 en de daaropvolgende jaren is begroot op € 4.530.000,-. Ten opzichte van de bijdrage 2023 is dit een substantiële verhoging. De oorzaak hiervoor is de indexatie die de VRK hanteert.

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) / de Buitenlanden

Programma	Sociaal domein
Vestigingsplaats	Uitgeest
Verplichte deelname	Niet verplicht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten Alkmaar, Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Heiloo, Uitgeest, Zaanstad. Provincie Noord-Holland.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Portefeuillehouder de heer. A.W.M. Schoorl
Behartigd openbaar belang	<p>Alkmaarder- en Uitgeestermeer is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten. Het biedt aantrekkelijke recreatiemogelijkheid aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft 3 hoofdactiviteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen. • Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant. • Realiseren van het Uitvoeringsplan 2022-2030 en het investeringsprogramma. <p>Door de ligging van het gebied en het gebruik dat inwoners ervan maken, hebben de provincie en de gemeenten een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen. Daarom doen ze mee aan deze gemeenschappelijke regeling.</p> <p>Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit. Dat doet het volgens de kaders van de gemeenschappelijke regeling.</p>
(Relevante) ontwikkelingen	<p>Belangrijke ontwikkelingen voor de komende jaren zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van een structureel gezond recreatieschap door een bestuurlijk besluitvormingsproces (voorjaar-zomer 2023). Dat moet leiden tot een sluitende meerjarenraming bij de Kadernota 2025. • Uitvoeren van de vastgestelde visie en het Uitvoeringsprogramma. Dit doen we in relatie met de hiervoor genoemde oplossingsrichting voor een sluitende meerjarenraming. • Werken aan een permanente invulling van de ontwikkellocatie. • Biodiversiteit en duurzaamheid krijgen een grotere rol bij het gebiedsbeheer. • Voldoende groei van het recreatieve aanbod. De behoefte hieraan neemt namelijk toe. We houden ook rekening met de noodzakelijke natuurwaarden.
Beleidsvoornemens	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit. Dat doet het volgens de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Risico's	De huidige weerstandscapaciteit is onvoldoende voor het benodigde weerstandsvermogen. Op de (middel)lange termijn moeten we op basis van de onderhouds- en investeringsplannen, de vastgestelde visie en de veranderde economische en financiële omstandigheden, bestuurlijke keuzes maken. We kwalificeren het risicoprofiel als 'hoog'.
Belang	<p>Door de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de Gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de Gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan hun eigen bestuurlijke ambities. Daarvoor moeten ook de ambtelijke organisaties goed moeten samenwerken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.</p> <p><i>Financieel belang</i></p> <p>De participanten zijn verantwoordelijk voor de financiering van het jaarlijkse exploitatiekort.</p> <p><i>Verdeelsleutel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkmaarder- en Uitgeestermeer (A-UM): Heemskerk 2,9%. • IJmond-Zaanstreek (IJ-Z): Heemskerk 12,03%. <p><i>Bestuurlijke invloed</i></p> <p>Jaarlijks kunnen raden hun zienswijzen geven op de Begroting en kennisnemen van de Jaarrekening en beleidsdocumenten. In de Gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.</p>

Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023	2024	2025	2026	2027
Eigen vermogen	982	736	675	618	540
Vreemd vermogen	1.012	1.029	1.052	943	1.021
Resultaat voor bestemming	-491	-246	-62	-56	-78
Financiële bijdrage van de gemeente					
• A-UJM	37	39	41	43	45
• IJ-Z	55	59	61	62	64

Bron Begroting 2024-2027 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Toelichting financiële gegevens Het gaat in de kolommen hierboven om cijfers (eigen en vreemd vermogen) op 31 december van het jaar.

Zoals afgesproken in de Gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. Voor 2024 is dat 7,1 %. De Programmabegroting 2024-2027 geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen verder te verhogen.

Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio Zuid- en Midden-Kennemerland

Programma	2 Sociaal domein
Vestigingsplaats	Haarlem
Verplichte deelname	Nee
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Velsen en Zandvoort
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Portefeuillehouder de heer P.B. Burgering
Behartigd openbaar belang	Deze regeling behartigt het belang van een centrale registratie voor de uitvoering van de Leerplichtwet 1969. En ook van de Wet regels inzake Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. De gemeente Haarlem is aangewezen als centrumgemeente. Voor de uitvoering van de wet is een uitvoeringsorganisatie ingesteld. Die verzorgt de leerling nadministratie en verzuimmeldingen via digitaal. Scholen in de regio melden verzuim op dezelfde manier aan.

(Relevante) ontwikkelingen Niet van toepassing

Beleidsvoornemens 2024-2027 Er is een nieuw regionaal Meerjarenbeleidsplan vastgesteld voor de periode 2023-2026

Risico's	Niet van toepassing
Belang	Niet van toepassing

Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023	2024	2025	2026	2027
---	------	------	------	------	------

Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					

Resultaat voor bestemming

Financiële bijdrage van de gemeente	23	24	25	26	27
-------------------------------------	----	----	----	----	----

Bron Begroting 2024 en Meerjarenbegroting tot en met 2027 Gemeenschappelijke Regeling Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten (VSV) regio Zuid-Kennemerland en IJmond.

Toelichting financiële gegevens

Ijmond Werkt!					
Programma	2 Sociaal domein				
Vestigingsplaats	Beverwijk				
Verplichte deelname	Nee				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Deelnemende partijen	Gemeente Beverwijk, Heemskerk en Velsen				
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Portefeuillehouder de heer R. Suanet (Dagelijks Bestuur) en portefeuillehouder de heer A. Schoorl (Algemeen Bestuur)				
Behartigd openbaar belang	Ijmond Werkt! is de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van de 3 Ijmondgemeenten. Ijmond Werkt! geeft uitvoering aan de re-integratietaken in het kader van de Participatiewet. Het gaat hierbij om mensen, met of zonder arbeidsbeperking, die maximaal 2 jaar van de arbeidsmarkt afstaan. Ijmond Werkt voert de re-integratietaken uit voor de Wsw en Nieuwe Beschut Werk (NBW).				
(Relevante) ontwikkelingen	Onder het motto 'Meedoen door werk' voert Ijmond Werkt! in opdracht van de deelnemende gemeenten (Beverwijk, Heemskerk en Velsen) de Participatiewet uit. Ijmond Werkt! helpt mensen die zonder aanvullende ondersteuning niet zelfstandig in staat zijn om een geschikte werkplek te vinden. Het doel van deze samenwerking is om mensen zoveel mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te laten zijn, door hen actief mee te laten doen door werk. Deze opdracht is verder uitgewerkt in 3 hoofdopdrachten. Dat zijn: Sociale werkvoorziening, Nieuw beschut werk en Re-integratie.				
Beleidsvoornemens 2024-2027	De uitgangspuntennotitie richt zich op de opdracht zoveel mogelijk werkzoekenden te begeleiden naar werk. Hierin zijn uitgangspunten en afspraken opgenomen over onderliggende opgaven, resultaatverwachtingen, de wijze van samenwerking met verschillende organisaties en de manier van besluiten. Het Afsprakenkader is opgebouwd naar 4 opgaven. Dat zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten op het ontwikkelen van de dienstverlening, zodat een efficiënte en effectieve dienstverlening ontstaat, die gericht is op het vinden van werk. • Toewerken naar een gezamenlijk nieuw beoordelingskader voor de hele doelgroep van de Participatiewet. Het doel daarvan is om een verdeling te maken tussen de doelgroep voor Ijmond Werkt! en een doelgroep voor gemeenten. • Benuuten van de huidige infrastructuur van Ijmond Werkt! door het opzetten/ontwikkelen van specifieke interne werkleerlijnen. Die werkleerlijnen zijn gericht op arbeidsgewinning, ontwikkelen van werknemersvaardigheden en omscholing naar een nieuwe sector. • Focus op innovatieve/flexibele re-integratieprojecten, die zijn gericht op specifieke/kansrijke sectoren om werkzoekenden naar werk te begeleiden. En die beter te matchen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt (onder andere door mensen om te scholen). 				
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Teruglopende inkomsten uit activiteiten Wsw; • Mogelijk tekort op het re-integratiebudget; • Terugmelding van Wsw kandidaten die gedetacheerd zijn; • Hoge ziekteverzuim bij medewerkers; • Verminderde LIV subsidie. 				
Wijziging belang	Niet van toepassing.				
Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023 2024 2025 2026 2027				
Eigen vermogen	1.060	776	665	636	
Vreemd vermogen	2.443	2.482	2.574	2.591	
Resultaat voor bestemming	-180	-283	-29	-29	
Financiële bijdrage van de gemeente	5.491	5.514	5.647	5.697	5.660
Bron	Herziene begroting 2023 + primaire begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 Ijmond Werkt				
Toelichting financiële gegevens					

Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)

Programma	Fysiek Domein
Vestigingsplaats	Beverwijk
Verplichte deelname	Verplicht, op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet milieubeheer
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland, Zandvoort en de Provincie Noord-Holland

Bestuurlijke vertegenwoordiging mevrouw A. Zalinyan

Behartigd openbaar belang De ODIJ heeft tot doel de integrale milieutaken van de deelnemende gemeenten zo effectief en efficiënt mogelijk voor te bereiden. Daaronder vallen ook het (gevraagd en ongevraagd) adviseren en het (laten) uitvoeren van die taken.

De ODIJ en de deelnemende gemeenten maken toetsbare afspraken. Bijvoorbeeld over de omvang en de kwaliteit van de te leveren producten en diensten, en over de daaraan verbonden kosten. Voor deze gemeenten voert de ODIJ minimaal de milieuhandhaving van zware bedrijven en de ketenhandhaving asbest en grond uit (het zogenaamde basistakenpakket).

Door decentralisatie van de handhavingstaken zijn de provinciale bedrijven in de aangesloten gemeenten ook bij de ODIJ ondergebracht.

De ODIJ voert in mandaat van de provincie ook de vergunningverlening, toezicht en handhaving op bodemverontreiniging en bodemsanering uit.

(Relevante) ontwikkelingen Door de aanhoudende onduidelijkheid over de ingangsdatum van de Omgevingswet, krapte op de arbeidsmarkt en de vastgelopen cao-onderhandelingen kent de Begroting 2024 onzekerheden.

Beleidsvoornemens 2024-2027 De ODIJ is een uitvoerende dienst en heeft zelf geen beleidsdoelstellingen. Wel heeft de ODIJ een doelstelling voor de uitvoering van haar taken. Dat staat in het uitvoeringsprogramma.

Beleidsontwikkelingen

In de Begroting 2024 heeft de ODIJ onder andere onderstaande beleidsontwikkelingen benoemd:

- Omgevingswet.
- Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten.
- Invloed huizenmarkt op bouwvergunningen.
- Partner in de energietransitie.
- Het VTH-stelsel.
- Programma 'meer grip op indirecte lozingen'.
- Wijziging in de wet op de Gemeenschappelijke Regeling.
- Financieringsmodel.

Risico's

In 2020 heeft de ODIJ de laatste risico-inventarisatie laten uitvoeren. Door een zogenaamde Monte Carlo-simulatie is daarna het weerstandsvermogen berekend. Wanneer ODIJ een weerstandsvermogen aanhoudt van € 467.000,- ontstaat een zekerheid van 90% dat zij in staat is haar risico's in voldoende mate af te dekken. Het kiezen voor de 90% norm is binnen de publieke sector algemeen geaccepteerd. De norm wordt breed toegepast binnen het lokaal en midden bestuur. Het huidige weerstandsvermogen is nu voldoende.

Algemene reserve

Het vrij besteedbare deel van de Algemene reserve kan voor de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit worden ingezet. De huidige omvang van de Algemene reserve voor resultaat bestemming 2022 is € 467.000,-.

Bestemmingsreserves

Dit zijn reserves met een bestedingsfunctie waarbij geld is weggezet voor toekomstige uitgaven of investeringen. Ondanks deze bestedingsfuncties kan besloten worden, als dat nodig is, de bestemmingsreserve bestedingsvrij te maken om risico's financieel op te vangen. Omdat dit ten koste zou gaan van bestaand beleid, is ervoor gekozen om de besloten bestemmingsreserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

- Op basis van de onderkende risico's, bedraagt het benodigde weerstandsvermogen € 467.360,-.
- In de gemeenschappelijke regeling is in Artikel 31 opgenomen dat positieve resultaten eerst worden gebruikt om de Algemene reserve aan te vullen, tot het bedrag € 260.000,-.
- Het Algemeen Bestuur heeft op 16 december 2020 het rapport vastgesteld en besloten dit saldo aan te passen naar € 467.360,-.

Risico's en onzekerheden

In de Begroting 2024 heeft de ODJ onder andere deze risico's en onzekerheden benoemd:

- Omgevingswet;
- Wet kwaliteitsborging voor het bouwen;
- Uitkomsten Commissie Van Aartsen;
- Decentralisatie bodemtaken.

Wijziging belang

De looptijd van de huidige, vastgestelde verdeelsleutel is 2019-2022. De herberekening van de verdeelsleutel kan pas na afsluiting van 2022 worden gemaakt. In verband met het uitstel van de Omgevingswet is aan het Algemeen Bestuur voorgesteld om de verdeelsleutel tot de daadwerkelijke ingangsdatum van de Omgevingswet te verlengen.

De Begroting 2024 is opgesteld in het voorjaar van 2023. Dit betekent dat de Begroting 2024 is opgesteld met de laatst vastgestelde verdeelsleutel. De Omgevingswet heeft een grote impact op de verdeelsleutel Dit komt onder andere door het gedeeltelijk uitreden van een van de deelnemers, namelijk de Provincie Noord-Holland. Voor 2024 is er nog geen verdeelsleutel. In deze Begroting is rekening gehouden met de bijdrage voor bodem op basis van een ureninzet. Deze is gebaseerd op ervaringscijfers. In de Begroting 2024 is gerekend met een voorlopige verdeelsleutel zonder de bodemtaken. In 2023 moeten wij in samenwerking met de participanten in de verdeelsleutel nieuwe afspraken maken. Dit betekent dat er een begrotingswijziging kan komen als gevolg van de wijzigingen in de verdeelsleutel.

Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023	2024	2025	2026	2027
Eigen vermogen	567	507	493	484	475
Vreemd vermogen	9.034	8.961	8.861	8.555	8.248
Resultaat voor bestemming	-45	-60	-14	-9	0
Financiële bijdrage van de gemeente	597	682	699	717	735

Bron Begroting 2024-2027 van de Omgevingsdienst IJmond

Toelichting financiële gegevens *Wettelijk adviesrapport Tata Steel/CES NZKG*

In de Cluster Energie Strategie Noordzeekanaalgebied staat beschreven welke stappen de komende jaren worden gezet om de industrie te verduurzamen en hoe de samenwerkende partijen inzetten op de ontwikkeling van een waterstofketen op industriële schaal. De verdeling van de uitbreiding voor deze formatieplaats is voor 50% voor rekening van Velsen, 25% voor Beverwijk en 25% voor Heemskerk. Dit is dezelfde verdeling als voor het programma Gezondheid en Schone lucht.

GreenBiz uitvoering

In 2024 loopt de projectfinanciering voor het programma GreenBiz af. Dit betekent dat het lastig is om de huidige activiteiten vanaf 2024 voort te zetten. Via GreenBiz wordt gewerkt aan verduurzaming van bedrijven op bedrijventerreinen, detailhandel en horeca. Dit gebeurt door middel van het afsluiten van Green Deals (individuele begeleiding en subsidieaanvragen), het GreenBiz Energy platform (stimuleren duurzame opwek), GreenBiz Circulair (stimulering van hergebruik van reststromen/afval) en GreenBiz Educatie (werving en inzet van studenten voor de duurzaamheidstransitie). In Heemskerk hebben we de afgelopen jaren extra inzet gepleegd om een reststofhub op het bedrijventerrein De Trompet op te zetten. We merken dat het thema duurzaamheid de laatste jaren een ander soort inzet vraagt. Waar men voorheen overtuigd moest worden om actie te ondernemen, worden we tegenwoordig haast overvraagd om ons advies uit te brengen. Dit heeft veel te maken met de sterk gestegen energieprijzen, maar ook met problemen zoals netcongestie en de transitie naar aardgas-vrije verwarming. Ondanks alle inzet is de energie- en grondstoffentransitie bij bedrijven een traject dat de komende jaren zeker nog extra aandacht vraagt. Zonder bijdrage voor de projectfinanciering verliest het programma enorm veel slagkracht. Om alle acties en projecten voort te kunnen zetten, is vanaf 2024 een jaarlijkse bijdrage van € 50.000,- nodig. Deze is nog niet in deze Begroting 2024 verwerkt omdat er nog geen besluitvorming is.

Metropoolregio Amsterdam – ROM

Programma	Fysiek domein
Vestigingsplaats	Amsterdam
Verplichte deelname	Nee
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Deelnemende partijen	MRA gemeenten, STAK NHN, Provincie Noord-Holland, het Rijk
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Portefeuillehouder de heer A. Schoorl

Behartigd openbaar belang
Met de oprichting van de ROM, sluit de regio aan op het landelijk netwerk van de ROM's. Zo kan een bredere groep bedrijven in onze regio ondersteund worden en komt er een organisatie die rijksregelingen kan uitvoeren. Daarnaast helpt de ROM bij de diverse landelijke transitie- en innovatie op het gebied van duurzaamheid.

(Relevante) ontwikkelingen
ROM heeft een vaste locatie met inrichting geregeld, en een financiële- en salarisadministratie op orde gebracht. Ook heeft de ROM een KYC-beleid (know your customer) ontwikkeld en een integrale ketenaanpak gerealiseerd, om zoveel mogelijk in te kunnen spelen op de behoefte van de ondernemers. De ROM heeft vanaf 2024 de inbesteding van de portefeuille van het *Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH)* erbij. Daardoor nemen de mogelijkheden voor de ROM om te investeren en te innoveren toe. Ook door de overname van het COLNH (corona-overbruggingsleningen) portfolio zijn extra mogelijkheden gecreëerd. Daarnaast is de ROM gaan samenwerken met partijen als Invest-NL, Techleap, Nationaal Groenfonds, RVO, de andere ROMs, het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord (ONHN), de Amsterdam Economic Board (AMEC) en met private en publieke investeerders.

Beleidsvoornemens 2024-2027
De ROM versterkt de regionale economie en draagt bij aan de realisatie van de transitieopgaven voor energie en circulariteit.

Risico's
Niet van toepassing.

Wijziging belang
Heemskerk neemt deel voor 0,88%.

Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023	2024	2025	2026	2027
Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					
Resultaat voor bestemming					
Deelname gemeente	250	250	250	250	250

Bron

Oprichtingsdocumenten ROM

Toelichting financiële gegevens

Deelneming van in totaal 1 miljoen euro. Deze storten we gelijkmatig over de jaren 2022 tot en met 2025.

Grondxpliatie maatschappij Herstructurering Heemskerk

Programma	3 Fysiek domein
Vestigingsplaats	Heemskerk
Verplichte deelname	Nee
Rechtsvorm	CV Vennootschap
Deelnemende partijen	Gemeente Heemskerk en Woonopmaat
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Portefeuillehouder mevrouw A. Zalinyan

Behartigd openbaar belang
De gemeente Heemskerk en stichting Woonopmaat hebben hun krachten gebundeld om 8 (oorspronkelijk 11) projectlocaties binnen de gemeente Heemskerk te (her)ontwikkelen in een commanditaire vennootschap (cv). De herontwikkeling omvat de sloop van verouderde sociale huurwoningen en de ontwikkeling en realisatie van onder andere sociale huurwoningen en koopwoningen. Ook wordt het openbaar gebied ingericht. In samenwerking worden plannen voor de locaties gemaakt en werkzaamheden uitgevoerd.

(Relevante) Ontwikkelingen	De gemeente en de stichting hebben afgesproken hun samenwerking bij de (her)ontwikkeling van de 8 (oorspronkelijk 11) projectlocaties uit te (doen) voeren door de inmiddels opgerichte GEM Herstructurering Heemskerk. Deze heet ook wel de Tweede Tranche Herstructurering (TTH). De GEM houdt zich bezig met de locatieontwikkeling. Dat houdt in: de ontwikkeling van de deelgebieden, in hoofdzaak bestaande uit grondverwerving, de sloop van de bestaande gebouwen, sanering, het vervaardigen van een wijkontwikkelingsvisie, het bouwrijp maken en woonrijp maken en de uitgifte van bouwkwavels. Partijen delen de risico's evenredig voor de grondexploitatie. De GEM wordt vormgegeven door het in het leven roepen van een cv Tweede Fase Heemskerk en daaronder liggend 3 bv's, de Gemeente Heemskerk bv, GEM Herstructurering Heemskerk Beheer bv en Woonopmaat bv.				
Beleidsvoornemens 2024-2027	Niet van toepassing, naar verwachting vindt afronding plaats in 2023.				
Risico's	Gelet op de eindfase van de TTH en de beperkte risico's zijn er geen risico's, die niet binnen het geprognosticeerde resultaat opgevangen kunnen worden.				
belang	Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in de GEM Herstructurering heeft. De gemeente Heemskerk bv heeft een belang van 49% in de cv Tweede Fase, Woonopmaat bv heeft ook een belang van 49% in de cv en de GEM Herstructurering Heemskerk Beheer bv heeft een belang van 2% in de cv Tweede fase.				
Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2023	2024	2025	2026	2027
Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					
Resultaat voor bestemming					
Financiële bijdrage van de gemeente					
Bron	Er is geen balans 2023 beschikbaar.				
Toelichting financiële gegevens	Gelet op de eindfase van de TTH en de beperkte risico's zijn er geen risico's die niet binnen het geprognosticeerde batig resultaat opgevangen kunnen worden.				

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Programma	1 Bestuurlijk domein
Vestigingsplaats	Den Haag
Verplichte deelname	Nee
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Deelnemende partijen	Diverse overheden en instellingen die actief zijn en werk doen op het gebied van het maatschappelijk belang. Het totale aantal uitgegeven aandelen is 55.690.720.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Gemeente Heemskerk is aandeelhouder en wordt in de Algemene vergadering van aandeelhouders vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën
Behartigd openbaar belang	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. Het doel van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de
(Relevante) ontwikkelingen	De aandeelhouders hebben via het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel van € 2,50) zeggenschap in de BNG. BNG blijft haar kanten ondersteunen. Als het nodig is, verbreedt de bank haar horizon om haar klanten nog beter te ondersteunen. Het financieerbeleid van de BNG blijft onveranderd gericht op permanente toegang tot de geld- en kapitaalmarkt voor de gewenste looptijden en volumes, tegen zo laag mogelijke kosten. De verwachting is dat de beweeglijkheid op de financiële markten groot blijft. Tijdens het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.)
Beleidsvoornemens 2024-2027	Niet van toepassing
Risico's	Niet van toepassing

Wijziging belang	De gemeente Heemskerk bezit (op basis van het Jaarverslag 2022 van de BNG) 7.722 aandelen. Op de gemeentelijke balans zijn de aandelen BNG opgenomen voor een bedrag van € 19.305,-				
Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,-)	2021	2022	2023	2024	2025
Eigen vermogen	€ 5.062.000	€ 4.615.000	onb.	onb.	onb.
Vreemd vermogen	€ 143.995.000	€ 107.459.000	onb.	onb.	onb.
Resultaat voor bestemming	€ 236.000	€ 300.000	nvt	nvt	nvt
Financiële bijdrage van de gemeente	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Bron	Website van de Bank Nederlandse Gemeenten. De meerjarige gegevens van de BNG zijn niet voorhanden.				
Toelichting financiële gegevens	Niet van toepassing				
Stichting RIJK					
Programma	1 Bestuurlijk domein				
Vestigingsplaats	Heemstede				
Verplichte deelname	Nee				
Rechtsvorm	Stichting				
Deelnemende partijen	Gemeenten: Alkmaar, Beverwijk, Bloemendaal, Castricum, De Ronde Venen, Diemen, Heemskerk, Heemstede, Hillegom, Lisse, Noordwijk, Oostzaan, Ouder-Amstel, Teylingen, Uithoorn, Velsen, Wormerland.				
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Gemeentesecretaris mevrouw L. Vos				
Behartigd openbaar belang (relevante ontwikkelingen)	Stichting RIJK is een collectief waarin gemeenten samenwerken bij het vormgeven van inkoop en aanbesteding binnen hun organisaties.				
Beleidsvoornemens 2024-2027	Niet van toepassing				
	Het samenwerkingsverband zorgt voor een efficiëntere en effectievere uitvoering van de inkoop- en aanbestedingsprocessen.				
	Optimale ondersteuning bieden vanuit de verschillende kennisteams van RIJK met een duidelijke focus op <i>social return on investments</i> (SROI) en circulaire economie door doelmatig en rechtmatig inkopen.				
Risico's	Op 31-01-2022 heeft het algemeen bestuur de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing en nota Bandbreedte weerstandsvermogen vastgesteld. Hierbij is vastgesteld dat de maximale omvang van de algemene reserve € 1.084.200 bedraagt. Op dit moment is de stand van de algemene reserve al op het maximale niveau. Met deze stand van de algemene reserve is Stichting het RIJK in staat om onvoorziene risico's voldoende af te vangen.				
Wijziging belang	Niet van toepassing				
Financiële gegevens (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025
Eigen vermogen	1.084	1.084	nvt	nvt	nvt
Vreemd vermogen	897	371	nvt	nvt	nvt
Resultaat voor bestemming	274	59	nvt	nvt	nvt
Financiële bijdrage van de gemeente		141	156	156	156
Bron	Jaarrekening 2022				
Toelichting financiële gegevens	Stichting RIJK heeft geen meerjarige balans opgenomen in haar begroting. Daarom zijn de meerjarige gegevens niet ingevuld.				

6.G Grondbeleid

Algemeen

We zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van een evenwichtig grondbeleid.

Hierbij houden we ons bezig met onder andere de verwerving (aankoop) en het beheer van gronden, het bouw- en woonrijp maken en met verschillende vormen van gronduitgifte. We houden ook rekening met de vorm waarin we ons grondbeleid toepassen: actief, facilitair, of in een samenwerkingsvorm.

1. Visie: wat willen we met grondbeleid bereiken?

Met ons grondbeleid geven we invulling aan ruimtelijke ordening

Dat doen we door ruimte optimaal te gebruiken, of door vorm te geven aan gewenste maatschappelijke ontwikkelingen. We houden ons hierbij aan de planning en de financiële kaders, die we hiervoor opstelden.

We zetten grondbeleid in als instrument voor de uitvoering van ruimtelijk beleid

Denk bijvoorbeeld aan de bouw van woningen, bedrijfsvestigingen in relatie tot economische ontwikkelingen, sport en recreatie, natuur, openbare ruimte en infrastructuur of aan herstructureringsprojecten.

De uitgangspunten voor ons grondbeleid staan in de nota Grondbeleid

Deze nota hebben we in 2023 geactualiseerd, hij geldt nu voor de periode 2023-2026.

We werken ons grondbeleid verder uit in actief en facilitair grondbeleid

Hierbij houden we rekening met het uit te voeren ruimtelijk programma en de gewenste kwaliteit.

We verwerken ons grondbeleid bijvoorbeeld in:

- Een gemeentelijke grondexploitatiebegroting (actief grondbeleid);
- Een exploitatieplan (facilitair grondbeleid);
- Een kostenverhaal bij een samenwerkingsvorm met derden (facilitair- en/of actief grondbeleid).

We vormen reserves en voorzieningen voor grondprojecten

Daarbij houden we ook rekening met de mogelijke risico's en kansen in die projecten.

We baseren ons op de speerpunten uit het Coalitieakkoord 2022-2026

Het gaat om deze speerpunten:

- We bouwen minimaal 700 woningen op de locaties: De Velst, Eikenhof II, Assumburg, Oud Haerlem en Tolhek (AOHT) en het stationsgebied.
- We bouwen sociale koopwoningen, waarvan de maandelijkse lasten onder de sociale huurgrens vallen.
- We onderzoeken nieuwe woonvormen en financieringsvormen.
- We maken een uitvoeringsagenda Woningbouw. En we houden rekening met toekomstige ontwikkelingen, waarbij transformatie van functies centraal staat.
- We gaan actief aan de slag met nieuwe woonconcepten voor jong en oud. We maken daar ruimte voor bij onze bouwplannen.
- We zorgen ervoor dat plannen duidelijk en uitvoerbaar zijn.
- We breiden de mogelijkheden voor de duurzaamheidslening en financieringsbronnen uit.
- We verduurzamen de gemeentelijke accommodaties.
- We maken samen met de bewoners per wijk een wijkuitvoeringsplan.
- We stimuleren verticale vergroening.
- We versterken de biodiversiteit met nieuwe bomen en struiken.
- We proberen de balans tussen groen en water te versterken.

We besteden ook aandacht aan andere onderwerpen

Bijvoorbeeld aan:

- Verkeersveiligheid en verkeersknelpunten;
- Verbeteringen in de regionale openbaar vervoerverbindingen;
- Het gebruik van de mobiliteitsladder bij de herinrichting van de openbare ruimte;
- Een gedifferentieerde parkeernorm;
- De ontwikkeling van een integrale visie voor het opladen van elektrische auto's.

We werken aan toekomstbestendige gebieden

Dit betekent dat er bij nieuwbouw en, als het kan, bij herstructureringsgebieden veel aandacht is voor:

- Duurzaamheid;
- Energietransitie;
- Flora en fauna (planten en dieren);
- Verbetering en uitbreiding van de infrastructuur.

2. Beleidsuitgangspunten

We willen in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust zijn

We willen een gemeente zijn waarin:

- Natuur en recreatie op een veilige manier gecombineerd zijn;
- Het openbaar groen een belangrijke component is om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen.

In de nota Grondbeleid 2023-2026 gaan we hier dieper op in. Ons ruimtelijk beleid richt zich onder andere op het herinrichten van de openbare ruimte. We werken toe naar een meer klimaatbestendige, duurzame leefomgeving. Daarbij besteden we aandacht aan bij de herontwikkeling en/of herstructurering van bestaande gebieden.

Bij actief grondbeleid hebben we zelf de regie

Actief grondbeleid betekent dat we zelf grond verwerven of hebben, en zelf alle fasen van de grondexploitatie uitvoeren. De verwerving van grond met eventuele opstallen, de sloop, het bouw- en woonrijp maken en de uitgifte van de bouw kavels doen we dus voor eigen rekening en risico.

Een grondexploitatiebegroting (GREX) is minimaal sluitend

Dat is het uitgangspunt voor de complexen die we in exploitatie nemen. Soms zijn ruimtelijke belangen zo groot, dat we toch van tevoren besluiten om een verlieslatende GREX te starten. In dat geval treffen we direct een voorziening volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voor het verwachte tekort. We monitoren elk jaar het resultaat van de gemeentelijke GREXen.

Bij sommige locaties is het wenselijk om actief grondbeleid toe te passen

Bijvoorbeeld als we onroerende zaken (opstallen en/of gronden) nodig hebben voor de uitvoering van ons ruimtelijk beleid. We kopen gronden dan ver van tevoren (vroegtijdig) in om zo vooruit te kunnen lopen (anticiperen) op de behoefte aan te ontwikkelen gronden. Dit noemen we het voeren van strategisch grondbeleid. We hebben geen uitleggebieden meer. Dat zijn gebieden aan de rand van bebouwd gebied voor toekomstige woningbouw. We verwerven alleen grond als dat voor een ontwikkeling echt noodzakelijk is. De raad beslist over het vroegtijdig aankopen van grond.

Als we geen grondeigenaar zijn, voeren we faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de grond in bezit van een private partij. Onze rol beperkt zich tot onze wettelijke publieke taken. Bij gewenste ruimtelijke ontwikkelingen op private terreinen faciliteren we alleen, we maken dingen mogelijk. We werken bijvoorbeeld mee aan een bestemmingswijziging. Zijn door zo'n wijziging werkzaamheden nodig in het openbaar gebied? Dan zijn de kosten daarvan voor de ontwikkelende partij.

We voeren geen werkzaamheden uit op private terreinen

Deze werkzaamheden zijn voor rekening en risico van de ontwikkelende partij. Soms vraagt een grondeigenaar of de gemeente kan ondersteunen in de werkzaamheden. Dat doen we bij uitzondering. De kosten die we dan maken, verhalen we op de eigenaar van de grond.

We kunnen ook kiezen voor samenwerking met één of meerdere marktpartijen

Als we dat doen, treedt de gemeente meestal zowel actief als facilitair op. We leggen afspraken vast in een anterieure overeenkomst. Dat is een overeenkomst die we sluiten voordat het exploitatieplan is vastgesteld. In de overeenkomst leggen we onder andere de samenwerking en de verrekening van kosten (kostenverhaal) voor de herinrichting van de openbare ruimte vast.

Wat zijn de uitgangspunten om actief en facilitair grondbeleid toe te passen?

Het gaat om deze uitgangspunten:

Gemeentelijke GREXen:

- GREXen zijn minimaal sluitend.
- De kosten, die samenhangen met de ontwikkeling, nemen we op in de GREX. De marktconforme grondprijs verwerken we hierin als opbrengst. Deze opbrengst vormt de dekking voor de verwachte kosten. Volgens de richtlijnen van het BBV nemen we de verwachte kosten ook op in de GREX.
- Bij GREXen nemen we - verplicht - tussentijdse winsten op. Dat doen we op basis van de *Percentage of Completion* (POC)-methode. Dat betekent dat we de kosten en opbrengsten naar rato van de prestatie verwerken.
- We houden ons aan het verplichte realisatiebeginsel. Dat houdt in dat we winst alleen mogen boeken als voldoende zeker is dat we die winst halen. Bij tussentijdse winstneming moeten we ook rekening houden met tussentijdse winstnemingen uit vorige jaren.
- We moeten voldoen aan de BBV-richtlijnen 2019 voor het opstellen van begrotingen.

Facilitaire projecten:

- Bij facilitaire projecten verhalen we alle kosten, die met de ontwikkeling te maken hebben, op de ontwikkelende partij. Het gaat immers om kosten voor een private ontwikkeling. We doen dit volgens de richtlijnen van het BBV.
- Alle kosten, ook van eventuele gemeentelijke ondersteuning, zijn voor rekening en risico van de ontwikkelende partij.
- We verrichten geen werkzaamheden voor private partijen. Doen we dat wel? Dan verhalen we de kosten voor die werkzaamheden op de ontwikkelende partij;
- We voldoen aan de BBV-richtlijnen 2019 voor het opstellen van begrotingen.

GREXen vallen onder de vennootschapsbelastingplicht (Vpb)

We stellen voor onze jaarlijkse Vpb-aangifte fiscaal grondexploitatie-overzichten op (volgens de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen). Het resultaat van de in deze paragraaf aangegeven verwachte toekomstige resultaten zijn exclusief Vpb. De bedragen in deze paragraaf zijn ook exclusief omzetbelasting (BTW) of overdrachtsbelasting, tenzij we iets anders aangeven.

3. Kaderstelling

Wat zijn de vastgestelde beleidskaders/documenten voor ons grondbeleid?

In 2023 waren dat:

- Nota Grondbeleid gemeente Heemskerk 2023-2026;
- Nota Grondprijnsbeleid 2023-2026;
- Grondprijzenbrief 2023 (die we jaarlijks bijwerken);
- Nota Reserves & voorzieningen en weerstandsvermogen gemeente Heemskerk 2020 (BIRB/2020/3030)

Wat zijn de wettelijke kaders voor ons grondbeleid?

Dat zijn onder andere:

- Wet ruimtelijke ordening (inclusief Grondexploitatiewet);
- Besluit ruimtelijke ordening;
- Wet voorkeursrecht gemeenten;
- Onteigeningswet;
- Wet Markt en Overheid;
- BBV en de daarop gebaseerde notities van de commissie BBV;
- Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen;
- Aanvullingswet grondeigendom

Dit is een gevolg van de voorgenomen inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024.

4. Wat gaan we ervoor doen?

Actief grondbeleid:

- We voeren lopende ontwikkelingen uit. En we ronden deze af, waar dat kan (bijvoorbeeld herstructurering, De Trompet).
- We bereiden plannen voor voor nieuwe woningbouwontwikkelingen.
- We geven gronden uit en stellen daarvoor verschillende overeenkomsten op. Bijvoorbeeld voor verkoop, verhuur, erfpacht, recht van opstal, pacht. En we houden toezicht op de uitvoering van deze overeenkomsten.

Passief en faciliterend grondbeleid:

- We passen de regels voor kostenverhaal aan in ons grondbeleid. In de aanstaande

Omgevingswet worden hiervoor namelijk nieuwe instrumenten opgenomen.

- Bij een ruimtelijke ontwikkeling op eigen (private) grond is geen sprake van een grondexploitatie. Toch zijn hierbij wel aanpassingen aan de bestaande openbare ruimte nodig. De gemeente faciliteert hierbij. En dat leidt tot dienstverleningskosten, bijvoorbeeld voor de voorbereiding van het bestemmingsplan, de aanleg van openbare voorzieningen en toezicht. Deze kosten verhalen we volgens de wettelijke regeling op de initiatiefnemer.

Actuele projecten

Onderstaande projecten hebben wij toegelicht in programmaonderdeel 3.1. Ruimte

- Project Assumburg Oud-Haerlem en Tolhek
- Project Bedrijventerrein de Trompet
- Project Waterkokers Lunetten
- Project de Velst
- Herstructurering
  - Debora Bakelaan
  - Cornelis Geelvinckstraat e.o.
  - Schrijversbuurt
- Nieuwe projecten

5. Actuele prognose grondexploitaties

We actualiseren de grondexploitaties

Dat doen we elk jaar.

We verwachten een eindresultaat van de grondexploitaties van € 1.550.000,-

In tabel 66 ziet u de verwachte eindresultaten, zoals deze ook bij de actualisatie bij de jaarrekening 2022 in 2023 zijn vastgesteld. We gebruiken de wettelijk verplichte POC-methode om de jaarlijkse tussentijdse winst te bepalen. Bij meerjarige GREXen beoordelen we of er tussentijdse winst is.

Tabel 66: grexen

(bedragen x € 1.000,-)

Omschrijving complex	31-12-2022	Verwachte kosten	Verwachte opbrengsten	Herziening verwacht eindresultaat	Verwachte einddatum
GREX De Velst	-1.405	849	0	-556	2023
GREX De Trompet	10	719	-928	-200	2024
GREX Assumburg Oud-Haerlem	270	136	-1.200	-794	2023
Totaal	-1.126	1.704	-2.128	-1.550	

Tabel 64: voorziening Waterkokers-Lunetten

(bedragen x € 1.000,-)

Omschrijving complex	31-12-2022	Verwachte kosten	Verwachte opbrengsten	Herziening verwacht eindresultaat	Verwachte einddatum
Voorziening Waterkokers-Lunetten	369	-313	0	57	2024
Totaal	370	-313	0	57	

* Het verwacht eindresultaat is voor heffing van de eventueel verschuldigde Vpb. De exploitatie GEM Tweede Tranche Herstructurering is niet bij het totaal inbegrepen.

6. Nieuwe complexen

We gaan door met 4 gestarte projecten.

Assumburg Oud-Haerlem Tolhek

We bereiden de ontwikkeling voor het gebied Assumburg Oud-Haerlem Tolhek voor. We brengen de ontwikkelkansen in beeld om richting te geven aan de mogelijkheden voor de komende jaren.

Stationsgebied

Dit project werken we verder uit op basis van de Nota van uitgangspunten.

De Velst 2

We gaan door met de ontwikkeling van deze woningbouwlocatie.

Eikenhof 2

We gaan door met de ontwikkeling van deze woningbouwlocatie.

7. Verwacht verloop van de reserves en voorzieningen

Voor de grondexploitaties zijn reserves beschikbaar

Het gaat om deze reserves:

- Bestemmingsreserve Grondbeleid en -beheer.
- Bestemmingsreserve Risico's grondexploitaties.

Bestemmingsreserve Grondbeleid en -beheer heeft meerdere bestemmingen

Deze bestemmingsreserve heeft een looptijd tot 31 december 2025. We stelden hem in:

- Voor maatschappelijke opgaven op gronden en vrijgekomen gemeentelijk vastgoed, waarvoor geen grondexploitatie geldt;
- Voor de bekostiging van de eventuele afwaardering van activa.

Bestemmingsreserve Risico's grondexploitaties fungeert als buffer

Met deze reserve kunnen we eventuele risico's binnen de lopende grondexploitaties opvangen.

Deze reserve is ook bedoeld om gewenste projecten met een onrendabele top mogelijk te maken.

De looptijd is voor onbepaalde tijd.

8. Verbonden partijen

We sluiten de deelneming in de Grondexploitatie Maatschappij Tweede Tranche (GEM TTH) naar verwachting af in 2023.

9. Risico's

We stelden de bestemmingsreserve Risico's grondexploitaties in

Deze reserve is een buffer waarmee we eventuele risico's binnen de lopende actieve gemeentelijke GREXen opvangen.

6.H Duurzaamheid

Duurzaamheid is een veelomvattend begrip. Het heeft niet alleen te maken met het milieu, maar ook met maatschappelijk verantwoord werken en met het denken aan toekomstige generaties. Als gemeente hebben we hierin een voorbeeldfunctie. In deze paragraaf leest u wat we doen op het gebied van onder andere energiebesparing, luchtkwaliteit, mobiliteit en klimaatadaptatie.

Transitievisie Warmte (TVW)

We zetten stappen om Heemskerk aardgasvrij te maken

De raad stelde in mei 2021 met een aanpassing (amendement) de Transitievisie Warmte (TVW) vast. De TVW geeft richting aan de aanpak voor een aardgasvrij Heemskerk. In het 4^e kwartaal van 2023 hebben we de TVW geëvalueerd. Het resultaat is dat we meer inzicht hebben in innovaties en in de voortgang van de warmtetransitie. We gebruiken deze resultaten om de TVW verder in te vullen. In de Begroting 2023-2026 namen we middelen op voor de uitwerking van deze vervolgstap.

Regionale Energiestrategie (RES)

We voeren de projecten Zon op parkeerplaatsen en Zon op dak uit

Dit is een onderdeel van de Regionale Energiestrategie 2.0 (RES). RES 2.0 is de opvolger van RES 1.0. De gemeenten in de regio Noord-Holland Zuid stelden de RES 1.0 in 2021 samen vast. Het doel ervan is om met de regio maximaal bij te dragen aan de opwekking van duurzame energie, en aan de warmtetransitie in de bebouwde omgeving.

In 2023 stelden de IJmondgemeenten een beleidskader op voor financiële participatie bij hernieuwbare energieprojecten. De provincie Noord-Holland betaalt dit traject. In 2024 voeren we daarmee de projecten Zon op parkeerplaatsen (solar carports) en Zon op dak (zonnepanelen op daken) uit. In juli 2024 herijken we de Regionale Energiestrategie 2.0 (RES)

Programma Energietransitie

We nemen in januari 2024 een besluit over het Programma Energietransitie

In 2023 hebben we dit programma opgesteld. Het doel ervan is dat we regie hebben op de uitvoering van klimaatafspraken uit (inter)nationale akkoorden. Een ander programmadoel is dat de uitstoot van CO₂ in 2030 55% lager is dan in 1990. In het programma vertalen we deze technische doelstelling naar een doelgroepenpak.

Warmtenet

We onderzoeken de haalbaarheid van een warmtenet

Uit de Transitievisie Warmte (TVW) blijkt dat een warmtenet (stadsverwarming) een goed alternatief kan zijn voor verwarming met aardgas. Voor een groot deel van Heemskerk leidt zo'n warmtenet tot de laagste maatschappelijke kosten. Daarom onderzoeken we samen met gemeente Beverwijk, HVC, WoonopMaat en Pré Wonen de haalbaarheid van een warmtenet. Dat doen we in een businesscase. De eerste stap hierbij is dat we een intentieovereenkomst ondertekenen. Voor het uitwerken van de businesscase hebben we in 2024 misschien onvoorziene middelen nodig.

Grondstoffenplan

We werken aan een nieuw grondstoffenplan

We zorgen ervoor dat dit nieuwe grondstoffenplan aansluit op de wensen van onze inwoners en kostendekkend is. Met dit plan hebben we regie op de afvalinzameling en afvalverwerking. Het landelijke doel is om naar 100 kilo restafval per jaar, per persoon te gaan.

Afvalscheiding bij hoogbouw

We installeren containers (cocons) voor afvalscheiding bij hoogbouwlocaties

Het gaat om containers voor groente-, fruit- en etensresten (GFE-cocons). Bewoners van hoogbouw, zoals flats en appartementengebouwen, kunnen met hun milieupas dan gratis GFE-afval storten. Zo dragen ze bij aan een efficiëntere afvalverwerking. We moedigen de bewoners aan om voor deze duurzame en milieubewuste manier van afval scheiden te kiezen.

Nationaal Isolatie Programma en het Energiebesparingsprogramma Woningen

We stellen een plan van aanpak op voor energieadviezen en isolatiemaatregelen

In 2023 schreven we een Europese aanbesteding uit voor de advisering over en begeleiding van isolatiemaatregelen. De redenen hiervoor? Dat zijn het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en het Energiebesparingsprogramma Woningen (EBP). Voor deze aanbesteding werken we nauw samen met inkooppartner Stichting RIJK. Eind 2023 tekenden we een overeenkomst met de opdrachtnemer. En begin 2024 stellen we een plan van aanpak op over hoe we onze inwoners meenemen in de beschikbare maatregelen. Daarna voeren we de energieadviezen en fysieke maatregelen direct uit. Hier krijgen we geld (een specifieke uitkering) voor van het Rijk.

IJmond energietransitie

We werven medewerkers voor de IJmond energietransitie

In november 2022 kregen de IJmondgemeenten een subsidie van de Provincie Noord-Holland. Met die subsidie kunnen we samen 3 jaar lang extra menskracht inhuren voor de energietransitie. Het gaat om 3 fulltime functies (fte's) in schaal 13. Wij nemen het werkgeverschap op ons. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het nog niet gelukt om mensen in te huren. In 2024 gaan we door met werven.

Programma Milieu en Leefomgeving

We stellen een programma Milieu en Leefomgeving 2024-2028 op

In dit programma nemen we projecten op waarmee we onze ambities uit de Omgevingsvisie willen waarmaken. Denk aan innovatieve energieneutrale bedrijfs-terreinen via GreenBiz en aan projecten die de belemmeringen (door bijvoorbeeld de stikstofproblematiek) voor woningbouw kunnen wegnemen of beperken. De rode draad in het programma is het bevorderen van de gezondheid en duurzaamheid. We nemen hierin ook lopende activiteiten en projecten op uit het Milieubeleidsplan. Zo borgen we de voortgang daarvan.

Voorbeeldfunctie

We willen in 2030 een energieneutrale organisatie zijn

Om dit te bereiken moeten we ons kernvastgoed (4 gebouwen) verduurzamen.

De raad heeft middelen beschikbaar gesteld om hier duurzame onderhoudsplannen (Dmops) voor op te stellen. Hierin staat welke duurzame maatregelen we voor 2030 moeten nemen. Zodra de Dmops beschikbaar zijn (rond de zomervakantie) weten we wat deze investering in verduurzaming kost. De maatregelen verdienen zich terug, omdat de energielasten door de maatregelen dalen.

In het najaar van 2023 vragen we via een raadsvoorstel middelen aan om die investeringen te doen.

We gaan door met de versnelde verduurzaming van de openbare verlichting met LED-armaturen. We werken de maatregelen voor het verduurzamen van het woon-werk verkeer uit. Hiervoor gebruiken we de resultaten uit de uitgevoerde mobiliteitsscan. In 2024 onderzoeken we of we het stroomverbruik, dat overblijft na onze maatregelen, kunnen neutraliseren.

Programma Luchtkwaliteit en Gezondheid

We blijven met de gemeenten Beverwijk en Velsen werken aan een gezonde luchtkwaliteit

Dat doen we met het programma Luchtkwaliteit en Gezondheid. Dit programma bestaat uit projecten en activiteiten om de luchtkwaliteit te verbeteren. Elke gemeente kan die projecten en acties zelf uitvoeren. De nadruk ligt op vermindering van de uitstoot van stikstofdioxide en fijnstof. Er staan maatregelen in voor industrie en bedrijvigheid, woon- en leefomgeving, mobiliteit en scheepvaart.

GreenBiz

We verduurzamen de bedrijventerreinen met GreenBiz IJmond

De GreenBiz is een samenwerking tussen het bedrijfsleven en de gemeente. Samen dragen we bij aan de energietransitie, een schone leefomgeving en een circulaire economie.

Dankzij de GreenBiz Green Deal versnellen we in de IJmond gezamenlijk de energietransitie. Het doel is dat alle 7 aangesloten bedrijventerreinen in Beverwijk, Heemskerk (de Trompet en de Houtwegen), Uitgeest en Velsen in 2030 klimaatneutraal zijn. Dit willen we bereiken met een effectieve gezamenlijke aanpak en ondersteuning bij individuele initiatieven.

We richten ons met GreenBiz op deze 3 pijlers:

1. *Energie-opwek*

We stimuleren duurzame energie-opwek op bedrijventerreinen (Zon op dak, Zon op parkeerterreinen en kleine windmolens). We ondersteunen bedrijven bij de aanschaf van zonnepanelen. Ook maken we het uitwisselen van duurzame energie mogelijk via een energiehub (opslag en distributie). Daardoor sluiten vraag en aanbod van energie beter op elkaar aan en voorkomen we dat er teveel spanning op het elektriciteitsnet (netcongestie) komt. Via het lokale energieplatform GreenBiz Energy kunnen deelnemende bedrijven duurzame stroom uitwisselen of aan anderen (derden) leveren. We stimuleren bedrijven om hieraan mee te doen.

2. *Energiebesparing*

We bieden bedrijven energiescans aan. Door zo'n scan zien zij wat ze kunnen doen om hun bedrijfsgebouw energiezuinig te maken. Bedrijven met een hoog energiegebruik moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht. We houden hier toezicht op volgens het provinciaal Energiebesparingsakkoord. Voor kantoren geldt dat ze vanaf 1 januari 2023 energielabel C moeten halen. We informeren kantooreigenaren hierover en controleren of ze aan deze verplichting voldoen.

3. *Circulaire economie*

Met afvalscans wijzen we bedrijven op de mogelijkheden om minder afval te produceren en grond-, rest- en afvalstromen opnieuw te gebruiken (hergebruik). De afvalscans laten zien wat kansrijke grondstoffen zijn voor hergebruik. Zorgt een reststoffenhub (perscontainer) voor een groter hergebruik? Dan willen we deze met subsidie uit het Just Transition Fund (JTF) op het bedrijventerrein de Trompet plaatsen. Ook gaan we een bouwstoffenhub ondersteunen. De GreenBiz Academy leidt ondernemers en werknemers op in de circulaire economie.

IJmond Bereikbaar

We stimuleren inwoners om zich op een duurzame manier te verplaatsen

Duurzame mobiliteit zorgt voor minder CO₂-uitstoot en bevordert de luchtkwaliteit, zoals in het Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit staat (zie subdoelstelling 1.2.1). Ook willen we de gemeente bereikbaar houden door de werkgeversaanpak te intensiveren. Dat betekent dat we werkgevers helpen om hun werknemers bewuster te

laten reizen. In 2024 gaan we een stap verder met de Mobiliteitsscan Personenvervoer. De Fietscommunity Woon-Werkverkeer stimuleert het gebruik van de fiets. Met deze community proberen we 50.000 spitsmijdingen te bereiken. Door te kiezen voor de fiets, in plaats van voor een motorvoertuig, is het minder druk in de spits. We zetten ook stimuleringsmaatregelen in voor schone en uitstootvrije mobiliteit. Denk aan elektrisch vervoer en schone stadslogistiek (duurzame goederenbezorging). In 2023 is onderzoek gedaan naar Zero-Emissie-Zones (ZES). Op basis hiervan zetten we in 2024 vervolgstappen.

Verder stimuleren we gebruik van het OV, thuiswerken, deelmobiliteit en samen rijden. Tot slot besteden we in 2024 meer aandacht aan het gebruik van schone brandstoffen voor zwaar wegverkeer. We stimuleren de laadinfrastructuur voor elektrische auto's en onderzoeken de vestiging van een waterstof-tankstation.

Groen Thuis

We begeleiden inwoners die hun woning aardgasvrij willen maken

We gaan door met dit project Groen Thuis. Ons doel is om inwoners tijdens het hele traject naar een aardgasvrije woning individueel te ondersteunen in de technische en financiële mogelijkheden. We hopen zo onzekerheden weg te nemen. We stellen wijkuitvoeringsplannen op. Er zijn verschillende knelpunten als woningeigenaren aardgasvrij willen worden. Dat blijkt uit onderzoek dat in opdracht van de provincie is uitgevoerd. Ons doel is om deze knelpunten weg te nemen met Groen Thuis. De ODIJ maakt een plan van aanpak, selecteert huiseigenaren en begeleidt en adviseert hen.

Cluster Energie Strategie (CES)

Het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied (NZKG) dient de 3^e CES in bij het Rijk

Dat doet het platform met instemming van de IJmondgemeenten. In een Cluster Energie Strategie (CES) geven industrieclusters inzicht in de (ontwikkeling van hun) energie- en grondstoffenvraag. Er staat in wat nodig is om CO₂-neutraal te worden en wat de knelpunten voor de infrastructuur zijn. De IJmond is een van de 6 industrieclusters in Nederland.

In de 3^e CES staan onder andere:

- Afspraken over ruimtebeslag en milieueffecten;
- Ingebouwde waarborgen voor een gezonde leefomgeving (inclusief stikstof);
- Een onderzoek naar waar soms tijdelijk extra ruimte nodig is.

Voor de grootste uitstoters, zoals Tata Steel, komen er maatwerkafspraken. Het Rijk zorgt voor extra geld voor het versterken van het toezicht en de handhaving op de energiebesparingsplicht van bedrijven. Decentrale overheden voeren dit toezicht en de handhaving uit.

We proberen netcongestie te beperken en voorkomen

Netbeheerders waarschuwen steeds vaker dat ons elektriciteitsnet onze elektriciteitsbehoefte niet aan kan (netcongestie). Zowel op hoogspanning, middenspanning als laagspanning komt vaker netcongestie voor. In Noord-Holland is al een aantal gebieden op 'rood' gezet, omdat het net daar geen extra aansluitingen meer aan kan.

Samen met Liander werken we aan het versneld plaatsen van extra middenspanningstations in de wijken. Het Rijk, de Provincie Noord-Holland en de gemeenten versnellen de inrichting van een nieuwe infrastructuur om netcongestie tegen te gaan. Dat doen ze door bestaande infrastructuur slimmer te gebruiken en door de energievraag beter te prioriteren en programmeren. Dat programmeren gebeurt onder andere in het Meerjaren Investeringsprogramma Energie en Klimaat (MIEK) vanuit het Rijk en het provinciale MIEK. Zo kunnen we netcongestie beperken en soms voorkomen. Waterstof krijgt een belangrijke rol. We besteden extra aandacht aan de warmtetransitie met restwarmte en energie uit rioolwaterzuiveringen.

Just Transition Fund

De IJmondgemeenten vragen subsidie aan voor innovatieve initiatieven

De IJmond-gemeenten (Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Uitgeest en Velsen) en de Provincie Noord-Holland hebben samen een Regionaal Transitieplan opgesteld. Dat deden we om een beroep te kunnen doen op geld dat binnen het Just Transition Fund is gereserveerd voor de IJmond-regio. In totaal gaat het om een subsidie van 58,5

miljoen euro. In 2024 komen innovatieve initiatieven op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, duurzame economie en energietransitie in aanmerking voor subsidie. Het gaat hierbij om cofinanciering. De initiatiefnemer (gemeente) moet dus zelf ook investeren.

Greendeal Zorg

We gaan verder met het uitvoeren van de Green Deal Zorg

Het doel van deze Green Deal is om de zorgsector te stimuleren een bijdrage te leveren aan de CO₂-reductie en de circulaire economie. Een ander doel is het verminderen van medicijnresten in het oppervlaktewater. In overleg met de deelnemers organiseren we weer 3 of 4 bijeenkomsten. We willen het netwerk behouden en de zorginstellingen verder verduurzamen.

Heemskerkerduin

We maken het Heemskerkerduin klimaatrobuust

Sinds de extreme neerslag in 2014 werken we intensief samen met betrokken partijen in het Heemskerkerduin. We zorgden bijvoorbeeld voor de aanleg van waterberging de Watertuinen. Andere projecten om het gebied verder klimaatrobuust te maken zijn: de verbinding Kerkbeek met de Watertuinen en een aanvullende waterberging bij de Noorddorperbeek.

Waterbergende weg

We gaan door met de ontwikkeling van de waterbergende weg

Een waterbergende weg slaat water op onder de straat en geeft dat water af aan de bodem (door infiltratie). We hebben een belangrijke bijdrage mogen leveren aan de ontwikkeling van dit type weg. Er zijn verschillende gemeenten en waterschappen bij ons langs geweest, die benieuwd waren naar onze ervaringen met dit systeem. De komende jaren blijven we onze kennis en ervaring delen. We onderzoeken hoe we de waterbergende weg kunnen doorontwikkelen.

6.1 Wet Open Overheid (Woo)

De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob)

Een belangrijk verschil tussen beide wetten is dat de Woo de overheid verplicht om zelf informatie in fases openbaar te maken (actief). Volgens de Wob hoefde dat alleen op verzoek (passief). Met de Woo zetten we dus een belangrijke stap naar een open overheid.

De Woo regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet

Het doel hiervan is om bestuursorganen (organisaties met overheidstaken) transparanter te maken. Dat verkleint de kloof tussen overheid en burgers.

Wat gaan we doen voor de uitvoering van de Woo?

Dat leest u in deze openbaarheidsparagraaf. Dit is een verplicht onderdeel in de Begroting (volgens artikel 3.5 van de Woo).

Dit zijn onze politieke plannen (beleidsvoornemens)

Hieronder ziet u onze beleidsvoornemens voor de uitvoering van de Woo in 2024:

- We inventariseren de actief openbaar te maken informatie.
- We bereiden onze medewerkers voor op de organisatieveranderingen (daarbij besteden we onder andere aandacht aan bewustwording en cultuuromslag).
- We passen processen en systemen aan.
- We standaardiseren de digitale communicatiekanalen, zoals webformulieren en de berichtenbox.
- We voeren een chat- en emailbeleid in.

De laatste 2 beleidsvoornemens (4 en 5) hebben te maken met de invoering van de Wet modernisering elektronisch berichtenverkeer (Wmebv).

7. Financiële begroting

7.1 Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

De begroting bestaat uit structurele en incidentele lasten en baten. Incidentele lasten en baten hebben een looptijd van minder dan 36 maanden. In onderstaande tabel zijn deze soort lasten en baten opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)

Bestuurlijk domein	Omschrijving	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	N/V
Programmaonderdeel						
1.2 Dienstverlening		-40	0	0	0	0
Reisdocumenten	Bewaren reis - en identiteitsdocumenten	-40				N
1.3. Veiligheid, toezicht en handhaving		-254	-145	0	0	0
Brandweertaken	Overname gebouw brandweerkazerne door VRK	-9				N
Integrale veiligheid	Versterking en versnelling aanpak ondermijning	-145	-145			N
Integrale veiligheid	Veilige wijkaanpak Oosterwijk (Europaplein)	-100				N
Totaal Bestuurlijk domein		-294	-145	0	0	0
Sociaal domein						
Sociaal domein						
	Omschrijving	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	N/V
Programmaonderdeel						
2.4 Individuele maatschappelijke ondersteuning		-187	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	Tijdelijke uitbreiding formatie	-187				N
2.6 Werk en inkomen		-50	0	0	0	0
Schuldhelpverlening	Doorontwikkeling schulphulpverlening	-50				N
Totaal Sociaal domein		-237	0	0	0	0
Fysiek domein						
	Omschrijving	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	N/V
Programmaonderdeel						
3.1 Ruimte		-273	-36	0	0	0
Omgevingsinstrumenten	Implementatie Omgevingswet	-82	-36			N
Omgevingsinstrumenten	Herijking Omgevingsvisie	-50				N
Omgevingsinstrumenten	Ruimtelijke verdieping Omgevingsvisie	-50				
Woonbeleid	Activiteiten Woonvisie Beverwijk-Heemskerk 2025	-16				N
Woonbeleid	Inhuur tbv Woonzorgvisie	-75				N
3.2 Bereikbaarheid		-206	-100	0	0	0
Verkeer en vervoer	Doorfietsroute IJmond	-8				N
Verkeer en vervoer	Definitieve inrichting knip Alkmaarse-/Rijksstraatweg	-75				N
Verkeer en vervoer	Voetgangersoversteek De Baandert / J. Monnetstraat	-23				N
Wegen, straten en pleinen	Implementatie integraal beheerssysteem onderhoudsplannen	-100				N
Spelerreinen en overige recreatie	Vergroening kinderboerderij	-10	-90			BN

3-3 Milieu en duurzaamheid		-88	-83	0	0
Milieu	Beheerskosten duurzaamheidslening SVn	-13			N
Milieu	Nationaal isolatieprogramma	-144			BN
Milieu	Nationaal isolatieprogramma	144			BN
Milieu	Uitvoering klimaatbeleid (CDOKE)	-440	-440		BN
Milieu	Uitvoering klimaatbeleid (CDOKE)	440	440		BN
Milieu	3 fte. energietransitie	333	333	333	BN
Milieu	3 fte. energietransitie	-333	-333	-333	BN
Milieu	Waterberging	-190			N
Milieu	Programma Industrie en gezondheid	-10			N
Milieu	Vergroenen burgemeester Nielenplein		-40		BN
Milieu	Actualisatie transitievisie warmte		-53		BN
Water en groenbeleid	Beleidsuitvoering groenbeleidsplan	-47			N
Water en groenbeleid	Versterken biodiversiteit	-25			N
Afvalstoffenheffing	Onttrekking uit de voorziening afvalstoffenheffing ter beperking van verhoging tarief 2024.	207			V
3-6 Onderwijshuisvesting, accommodaties en monumenten		-1.621	-793	-513	0
Onderwijshuisvesting	Tijdelijke huisvesting scholen	-973	-793	-315	0
Onderwijshuisvesting	Afboeken restantboekwaardes	-439			N
Onderwijshuisvesting	Sloopkosten	-209	-78		N
Onderwijshuisvesting	Inrichting openbare ruimte nieuwe scholen		-120		N
Totaal Fysiek domein		-2.188	-1.012	-513	0

Overhead	Omschrijving	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	N/V
Overhead-inkoop	18. Externe ondersteuning bij Europese aanbesteding	-200				N
Overhead-Overig	46. Inrichten van een talentpool	-786	-786			N
Overhead-Overig	67. Komen tot een opgavegericht netwerk organisatie	-50	-50			N
Overhead-Overig	68. Onderzoeken concurrerend loongebouw	-35				N
Overhead-HRM, jur zkn & commun	69. Uitbreiding bestuursadvisering	-67	-67			N
Overhead-Overig	84. Verdiepend onderzoek naar de overhead	-40				N
Totaal overhead		-1.178	-903	0	0	

Totaal		-3.897	-2.060	-513	0
---------------	--	---------------	---------------	-------------	----------

Mutaties reserves	Omschrijving	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	N/V
Diversen	Totaal stortingen in reserves	-3.724	-3.127	-2.271	-2.271	N
Diversen	Totaal onttrekkingen aan reserves	7.907	7.174	4.262	2.911	V
Totaal mutaties reserves		4.183	4.048	1.991	640	

	2024			2025			2026			2027		
	I en S	I	S	I en S	I	S	I en S	I	S	I en S	I	S
1. Bestuurlijk domein												
Lasten	-8.748	-294	-8.454	-8.787	-145	-8.642	-8.446	-8.446	-8.641	-8.641	-8.641	-8.641
Baten	741		741	780		780	861	861	861	861	861	861
Saldo	-8.008	-294	-7.714	-8.007	-145	-7.862	-7.585	-7.585	-7.780	-7.780	-7.780	-7.780
2. Sociaal domein												
Lasten	-65.147	-237	-64.910	-64.045		-64.045	-63.129	-63.129	-62.543	-62.543	-62.543	-62.543
Baten	16.239		16.239	16.171		16.171	16.611	16.611	16.600	16.600	16.600	16.600
Saldo	-48.908	-237	-48.671	-47.874		-47.874	-46.518	-46.518	-45.943	-45.943	-45.943	-45.943
3. Fysiek domein												
Lasten	-31.397	-2.395	-29.002	-30.009	-1.012	-28.996	-30.336	-513	-29.824	-29.243	-29.243	-29.243
Baten	15.344	207	15.137	15.114		15.114	14.815	14.815	14.588	14.588	14.588	14.588
Saldo	-16.053	-2.188	-13.865	-14.894	-1.012	-13.882	-15.521	-513	-15.009	-14.655	-14.655	-14.655
4. Overhead												
Lasten	-19.310	-1.178	-18.132	-19.407	-903	-18.504	-18.637	-18.637	-18.139	-18.139	-18.139	-18.139
Baten	539		539	539		539	837	837	837	837	837	837
Saldo	-18.771	-1.178	-17.593	-18.868	-903	-17.965	-17.800	-17.800	-17.302	-17.302	-17.302	-17.302
Algemene dekkingsmiddelen												
Lasten	-1.808		-1.808	-2.060		-2.060	-2.170	-2.170	-2.195	-2.195	-2.195	-2.195
Baten	89.375		89.375	90.264		90.264	84.962	84.962	84.792	84.792	84.792	84.792
Saldo	87.567		87.567	88.204		88.204	82.792	82.792	82.597	82.597	82.597	82.597
Totaal lasten	-126.410	-4.104	-122.306	-124.308	-2.060	-122.247	-122.718	-513	-122.205	-120.761	-120.761	-120.761
Totaal baten	122.238	207	122.031	122.868		122.868	118.085	118.085	117.677	117.677	117.677	117.677
Saldo voor bestemming	-4.172	-3.897	-275	-1.439	-2.060	621	-4.633	-513	-4.121	-3.084	-3.084	-3.084
Toevoeging reserves	-3.724	-3.724		-3.127	-3.127		-2.271	-2.271	-2.271	-2.271	-2.271	-2.271
Onttrekking reserves	7.907	7.370	537	7.174	6.637	537	4.262	3.725	537	2.911	2.374	537
Saldo na bestemming	10	-251	262	2.608	1.451	1.158	-2.643	941	-3.584	-2.444	103	-2.547

In de tabel hiernaast worden de incidenteel geraamde lasten en baten (kolom "I") uit het totaal van de geraamde lasten en baten (structureel en incidenteel; kolom "I + S") gehaald. Wat leidt tot een nieuw totaal aan structurele lasten en baten. Voor de Provinciaal toezichthouder is het bij toetsing van de begroting een voorwaarde dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Uit bovenstaande tabel blijkt dat dit tot en met de jaarschijf 2025 het geval is. De bedragen in de kolommen met een "S" geven aan dat sprake is van een positief structureel saldo. In 2024 en 2025 gaat het om een overschot van € 262.000,- respectievelijk € 1.158.000,-.

7.2 Overzicht investeringen

De in het verleden gedane investeringen zijn opgenomen in de zogenaamde Staat van investeringen (staat C). Het verloop van de boekwaarde en de berekening van de kapitaallasten (rente en afschrijving) worden in deze staat zichtbaar gemaakt. De jaarlijkse kapitaallasten worden in de exploitatie opgenomen. De voorstellen voor nieuwe investeringen worden in onderstaand overzicht in beeld gebracht. Hierin is een onderverdeling gemaakt naar jaartal. Via het vaststellen van de Begroting 2024-2027 worden de in de tabel opgenomen kredieten over het jaar 2024 beschikbaar gesteld.

Meerjaren investeringsprogramma 2024-2027 (MJP)

Omschrijving	Bron	Investering			
		2024	2025	2026	2027
2024 Vervanging speelvoorzieningen	PN 2024-2027	50.000			
2024 Gymzaal Bachstraat	PN 2024-2027	1.400.000			
2024 Rinket nieuwbouw	PN 2024-2027	4.280.000			
2024 Tijdelijke uitbr De Lunetten	PN 2024-2027	387.000			
2024 Wegen Zevenhoeven	PN 2024-2027	113.871			
2024 Verduurzaming schoolgebouwen	PN 2024-2027	2.500.000			
2024 Aanvullend krediet De Leonardus	PN 2024-2027	3.401.018			
2024 Integraal kindcentrum De Leonardus	PN 2024-2027	2.763.446			
2024 ENG bouwen Leonardus	PN 2024-2027	667.538			
2024 Duurzaam bouwen Leonardus	PN 2024-2027	2.887.490			
2024 Aanvullend krediet Eigenwijze	PN 2024-2027	1.039.078			
2024 Kindcentrum Eigenwijze	PN 2024-2027	1.200.931			
2024 ENG bouwen Eigenwijze	PN 2024-2027	252.000			
2024 Wegen Woonstraten DebBakelaan	PN 2024-2027	195.422			
2024 Wegen Fietstraat Jan van Kuikweg-Wilhelminalaan	PN 2024-2027	125.372			
2024 Wegen Laan van Broekpolder	PN 2024-2027	235.795			
2024 OV Zevenhoeven	PN 2024-2027	9.411			
2024 OV Woonstraten DebBakelaan	PN 2024-2027	14.017			
2024 OV Fietstraat Jan van Kuikweg-Wilhelminalaan	PN 2024-2027	503			
2024 OV Laan van Broekpolder	PN 2024-2027	26.896			
2024 Vervanging armaturen	PN 2024-2027	167.000			
2024 Vervanging beschoeiing	PN 2024-2027	289.000			
2024 Groen Zevenhoeven	PN 2024-2027	57.719			
2024 Groen Woonstraten DebBakelaan	PN 2024-2027	99.986			
2024 Groen Fietstraat Jan van Kuikweg-Wilhelminalaan	PN 2024-2027	50.296			
2024 Groen Laan van Broekpolder	PN 2024-2027	75.311			
2024 Riool Zevenhoeven	PN 2024-2027	132.378			
2024 Riool Woonstraten Debora Bakelaan	PN 2024-2027	206.513			
2024 riool Fietstraat Jan van Kuikweg-Wilhelminalaan	PN 2024-2027	28.999			
2024 riool Laan van Broekpolder	PN 2024-2027	333.519			
2024 vervanging meubilair	PN 2024-2027	1.100.000			
2025 Wegen	PN 2024-2027		1.285.167		
2025 Openb Verl	PN 2024-2027		143.535		
2025 Speelvoorzieningen	PN 2024-2027		50.000		
2025 Vervanging Armaturen	PN 2024-2027		131.000		
2025 Groen	PN 2024-2027		654.713		
2025 Riool	PN 2024-2027		1.995.434		

Omschrijving	Bron	Investering			
		2024	2025	2026	2027
2025 I-phones	PN 2024-2027		75.000		
2026 Nieuwbouw De Zevenhoeven	PN 2024-2027			4.325.000	
2026 Speelvoorzieningen	PN 2024-2027			50.000	
2026 Wegen	PN 2024-2027			3.162.981	
2026 Openbare verlichting	PN 2024-2027			374-274	
2026 Armaturen	PN 2024-2027			125.000	
2026 Beschoeiing	PN 2024-2027			313.000	
2026 Groen	PN 2024-2027			1.365-752	
2026 Riolering	PN 2024-2027			4.839-521	
2026 Hybride AV middelen	PN 2024-2027			90.000	
2026 Vervanging Androids	PN 2024-2027			60.000	
2027 Gymzaal Stijkelstraat 2a	PN 2024-2027				1.468.000
2027 Speelvoorzieningen	PN 2024-2027				50.000
2027 Wegen	PN 2024-2027				1.738.646
2027 Openbare verlichting	PN 2024-2027				206.466
2027 Armaturen	PN 2024-2027				129.752
2027 Beschoeiing	PN 2024-2027				195.868
2027 Groen	PN 2024-2027				737.690
2027 Riolering	PN 2024-2027				2.660.966
2027 Werkplek + software + GEO	PN 2024-2027				1.081.000
Totaal		24.090.510	4.334.849	14.705.528	8.268.388

7.3 Stand verloop van de reserves

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de jaarrekening. De reserves worden onderscheiden naar de Algemene reserve en bestemmingsreserves.

In het verloop van de ingestelde reserves is nog geen rekening gehouden met stortingen en onttrekkingen als gevolg van de positieve of negatieve meerjarige begrotingsaldi en de eventuele positieve uitkomsten van de grondexploitaties zoals in paragraaf Grondbeleid zijn opgenomen. Ook zijn de resultaten van de Bestuursrapportage 2023 en de eerste begrotingswijziging 2024 hier nog niet in verwerkt.

Omschrijving	Looptijd	2022		2023		2024			2025		2026		2027	
		Eindsaldo		Mutaties	Eindsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo
		Rekening												
Algemene reserves														
AR Algemene Reserve	Onbepaald	20.561.834	-1.266.506	19.295.328			2.507.187	16.788.141	-2.513.064	14.275.077	-958.306	13.316.771	-32.000	13.284.771
Nog te bestemmen resultaat	Onbepaald	4.813.000	-4.813.000	0			0	0	0	0	0	0	0	0
			0	0			0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingreserves														
BR Nieuw Beleid	31-12-2023	1.199.131	-60.000	1.139.131	12.869	1.022.000	130.000		-130.000	0	0	0	0	0
BR Faciliteiten thuiswerken	1-7-2027	218.081	0	218.081			218.081		0	218.081	0	218.081	0	218.081
BR Volkshuisvesting	31-12-2022	1.154.193	1.579.782	2.733.975			2.733.975		0	2.733.975	0	2.733.975	0	2.733.975
BR Transformatiebudget SD	31-12-2025	726.223	-150.000	576.223		233.088	343.135		-314.639	28.496	0	28.496	0	28.496
BR Bereikbaarheid Centrumgeb	31-12-2022	0	0	0			0		0	0	0	0	0	0
BR Organisatieontwikkeling	Onbepaald	299.046	-299.046	0	1.061.000	861.000	200.000		0	200.000	0	200.000	0	200.000
BR Omgevingswet	31-12-2023	61.084	0	61.084			61.084		0	61.084	0	61.084	0	61.084
BR Bouw en verbouw raadhuis	31-12-2052	10.510.137	-536.750	9.973.387		536.750	9.436.637		-536.750	8.899.887	-536.750	8.363.137	-536.750	7.826.387
BR Tolhek	Onbepaald	53.095	0	53.095			53.095		0	53.095	0	53.095	0	53.095
BR Woonvisie Bwijk-Hkerk	31-12-2024	90.930	-46.000	44.930		16.000	28.930		0	28.930	0	28.930	0	28.930
BR Verbindingsweg A8 - A9	31-12-2025	2.100.000	0	2.100.000			2.100.000		0	2.100.000	0	2.100.000	0	2.100.000
BR Grondbeleid en -beheer	31-12-2025	697.246	0	697.246			697.246		0	697.246	0	697.246	0	697.246
BR Desintegratiekosten	31-12-2028	454.813	-75.361	379.452	7.949	72.616	314.785		-72.616	242.169	-58.116	184.053	0	184.053
BR Toer & Recr prom/onderst	31-12-2030	96.212	-38.209	58.003	120.470	134.127	44.346		3.924	48.270	3.924	52.194	3.924	56.118
BR Statushouders	31-12-2023	110.022	-110.000	22			22		0	22	0	22	0	22

Omschrijving	Looptijd	2022		2023		2024			2025		2026		2027	
		Eindsaldo Rekening	Mutaties	Eindsaldo	Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	
BR Participatiewet	31-12-2024	1.179.408	0	1.179.408			1.179.408	0	1.179.408	0	1.179.408	0	1.179.408	
BR Stedelijke vernieuwing	Onbepaald	5.019.851	-977.000	4.042.851			4.042.851	0	4.042.851	0	4.042.851	0	4.042.851	
BR Risico Grondexploitatie	Onbepaald	3.000.000	-341.686	2.658.314		204.425	2.453.889	-204.425	2.249.464	-204.425	2.045.039	-120.000	1.925.039	
BR Energietransitie	31-12-2024	110.400	22.764	133.164	200.000	216.394	116.770	0	116.770	0	116.770	0	116.770	
BR Planontwikk.kst. 2020	31-12-2027	650.000	144.763	794.763			794.763	0	794.763	0	794.763	0	794.763	
BR Groot onderh gymgebouwen	Onbepaald	682.169	-9.811	672.358	131.210	138.341	665.227	16.756	681.983	-42.731	639.252	-42.731	596.521	
BR Groot onderh Spectrum+Stut	Onbepaald	201.960	-10.436	191.524	38.439	134.655	95.308	-55.334	39.974	13.542	53.516	13.542	67.058	
BR Groot onderh Woelwaters	Onbepaald	0	0	0	83.060	35.407	47.653	-27.667	19.986	6.771	26.757	6.771	33.528	
BR Groot onderh sporthal Water	Onbepaald	428.932	3.976	432.908	74.091	21.843	485.156	-109.758	375.398	18.107	393.505	18.107	411.612	
BR Groot onderh mariaschool	Onbepaald	530.330	-272.828	257.502	95.473	44.055	308.920	-91.670	217.250	-14.857	202.393	-14.857	187.536	
BR Groot onderh zwembad Water	Onbepaald	905.481	-115.813	789.668	31.190	338.926	481.932	-99.655	382.277	-282.943	99.334	-99.334	0	
BR Groot onderh Ten Katestraat 11	Onbepaald	405.434	52.522	457.956	72.165	36.250	493.871	-136.553	357.318	72.165	429.483	72.165	501.648	
BR Groot onderh Strenghtoren	Onbepaald	109.359	19.631	128.990	21.845	98.511	52.324	-13.916	38.408	-5.051	33.357	-5.051	28.306	
BR Groot onderh aula begraafpl	Onbepaald	0	0	0	53.919	27.758	26.161	-6.960	19.201	-2.527	16.674	-2.527	14.147	
BR Groot onderh raadhuis	Onbepaald	607.869	320.670	928.539	366.015	19.240	1.275.314	310.314	1.585.628	236.358	1.821.986	236.358	2.058.344	
BR Groot onderh MFS De Velst	Onbepaald	39.882	4.594	44.476	15.740	11.369	48.847	4.144	52.991	3.912	56.903	3.912	60.815	
BR Groot onderh kinderboerderij	Onbepaald	104.677	12.028	116.705	24.356	41.222	99.839	10.817	110.656	-22.123	88.533	-22.123	66.410	
BR Groot onderh De Werf	Onbepaald	75.261	55.396	130.657	73.122	53.438	150.341	3.958	154.299	-118.298	36.001	-36.001	0	
BR Groot onderh bezoek Assumb	Onbepaald	23.764	-1.482	22.282		1.575	20.707	-1.572	19.135	-1.619	17.516	-1.619	15.897	
BR Groot onderh wegbeheer	Onbepaald	693.847	7.656	701.503	1.091.101	1.043.978	748.626	-179.551	569.075	-179.551	389.524	-179.551	209.973	
BR Groot onderh openb verlicht	Onbepaald	161.940	6.887	168.827	43.617	36.729	175.715	6.245	181.960	6.245	188.205	6.245	194.450	
BR Groot onderh baggerwerkzmd	Onbepaald	343.022	5.684	348.706	55.684	19.893	384.497	39.670	424.167	24.897	449.064	40.544	489.608	
BR Groot onderhoud Huurwoningen	Onbepaald	0	11.250	11.250	11.250		22.500	11.250	33.750	11.250	45.000	11.250	56.250	
BR Groot onderh WvCoulsterstr2	Onbepaald	0	39.375	39.375	39.375		78.750	39.375	118.125	39.375	157.500	39.375	196.875	
Totaal Reserves		58.418.634	-6.836.950	51.581.684	3.723.940	7.906.777	47.398.847	-4.047.677	43.351.170	-1.990.751	41.360.419	-640.351	40.720.068	

7.4 Stand verloop van de voorzieningen

Voorzeningen worden in de balans opgenomen om een inschatting te geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

Het Besluit Begroting en Verantwoording stelt dat voorzieningen worden gevormd wegens:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Voorbeeld, door optreden van de gemeente is

schade aan een winkelpand ontstaan. De gemeente is aansprakelijk (gesteld) en kan op redelijke wijze de omvang van de schade inschatten. De exacte omvang is echter nog niet bekend.

2. Op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het huidige of voorafgaande jaar én de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorbeeld, een voorziening voor cyclus onderhoud, zoals schilderwerk, onderhoud platte daken enz.

Omschrijving	2022		2023		2024			2025		2026		2027	
	Eindsaldo		Eindsaldo		Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo	mutaties	Eindsaldo
	Rekening		Mutaties										
Voorzeningen			0										
VZ Riolerings G.R.P.			347.160	347.160	477.854		825.014	466.943	1.291.957	436.008	1.727.965	436.008	2.163.973
VZ Afvalstoffenheffing	806.214		-50.000	756.214		206.514	549.700	0	549.700	-	549.700	0	549.700
VZ Pensioenen wethouders	2.902.736		-240.000	2.662.736		240.000	2.422.736	-240.000	2.182.736	-240.000	1.942.736	-240.000	1.702.736
VZ Kunstobjecten	1		0	1			1	0	1		1		1
VZ Waterakkers-Lunetten	369.319		237.965	607.284		150.965	456.319	0	456.319		456.319		456.319
VZ Wachtgeld bestuurders	160.011		0	160.011			160.011	0	160.011		160.011		160.011
VZ Verlofsparen	85.794		0	85.794			85.794	0	85.794		85.794		85.794
VZ Personele verplichtingen	716.589		0	716.589			716.589	0	716.589		716.589		716.589
VZ Herstructurering 2e tranche	349.849		0	349.849			349.849	0	349.849	0	349.849	0	349.849
VZ ZonMw	15.533		-20.108	-4.575	59.995	55.420	1	0	1	0	1	0	1
Totaal voorzieningen	5.406.045		275.018	5.681.063	537.849	652.899	5.566.013	226.943	5.792.956	196.008	5.988.964	196.008	6.184.972

Toelichting voorziening Personele verplichtingen

Het saldo van de voorziening aan het einde van 2022 bedraagt € 716.589,- en is gebaseerd op onderliggende contractuele afspraken. De juistheid van deze voorziening is tevens bevestigd door de accountant. Het is belangrijk op te merken dat deze onttrekkingen in eerste instantie niet zijn opgenomen in het verloop van de voorziening, maar dat dit verloop in de volgende Planning & Control documenten zal worden toegevoegd voor volledige transparantie en verantwoording.

7.5 Balansprognose

(bedragen x € 1.000,-)

Activa - Bezittingen	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Immateriële vaste activa						
Boekwaarde materiële vaste activa per 31/12	650	444	650	650	650	650
Materiële vaste activa						
Boekwaarde materiële vaste activa per 31/12	78.404	95.695	87.491	93.402	97.718	104.393
Boekwaarde financiële vaste activa per 31/12	4.059	2.084	4.059	4.059	4.059	4.059
Vlottende activa/voorraden						
Boekwaarde vlottende activa per 31/12	-1.126	-2.053	-1.126	-1.126	-1.126	-1.126
Uitzettingen korter dan een jaar						
Uitzettingen	5.297	3.245	5.990	5.990	5.990	5.990
Liquide middelen	1.211	1.200	2.050	2.150	2.250	2.350
Overlopende activa	12.444	7.700	12.444	12.444	14.900	16.638
Boekwaarde uitzettingen korter dan een jaar per 31/12	18.952	12.145	20.484	20.584	23.140	24.978
Totaal geïnvesteerde middelen	100.940	108.316	111.558	117.570	124.442	132.954
Passiva - Financieringsmiddelen						
Reserves						
Boekwaarde reserves per 31/12	58.406	45.724	47.399	43.351	41.360	40.720
Vorzieningen						
Boekwaarde voorzieningen per 31/12	5.406	5.449	5.566	5.793	5.989	6.185
Boekwaarde vaste schulden per 31/12	18.613	28.642	28.548	38.715	48.415	57.682
Vlottende passiva						
Vlottende schulden tot een jaar	10.743	16.433	21.109	20.936	20.806	20.645
Overlopende passiva	7.771	12.068	8.937	8.774	7.871	7.721
Boekwaarde vlottende passiva per 31/12	18.514	28.501	30.046	29.710	28.677	28.366
Totaal financieringsmiddelen	100.940	108.316	111.559	117.570	124.441	132.954

7.6 EMU saldo 2023-2025

Omschrijving	2023	2024	2025
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2023, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2024	Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	5.497	4.172	1.439
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	995	8.092	5.912
3. Mutatie voorzieningen	275	-115	227
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	4.777	-4.034	-4.245

7.7 Taakvelden

(bedragen x € 1.000,-)		Rekening	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	na wijziging	
0.1	Bestuur	-1.011	-2.024	-2.124	-2.123	-2.121	-2.118		
0.10	Mutaties reserves	800	5.486	4.183	4.048	1.991	640		
0.11	Resultaat rek. Baten en lasten	-4.800	10	-10	-2.608	2.643	2.444		
0.2	Burgerzaken	-773	-747	-720	-649	-587	-587		
0.3	Beh over geb en gronden			-248	-292	-292	-266		
0.4	Overhead	-17.913	-18.203	-18.771	-18.868	-17.800	-17.302		
0.5	Treasury	387	373	57	-204	82	112		
0.61	OZB woningen	4.710	4.961	4.689	4.689	4.689	4.689		
0.62	OZB niet-woningen	859	740	1.731	1.831	1.931	1.931		
0.64	Belastingen overig	259	262	60	60	60	60		
0.7	AU en over uitk gem.fonds	77.226	75.990	80.831	81.629	75.830	75.605		
0.8	Overige baten en lasten	116	-50	200	200	200	200		
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	6	0						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.750	-3.088	-3.486	-3.657	-3.441	-3.440		
1.2	Openbare orde en veiligheid	-853	-1.336	-1.790	-1.691	-1.550	-1.747		
2.1	Verkeer en vervoer	-4.517	-5.228	-5.180	-5.250	-5.372	-5.421		
2.2	Parkeren			-246	-246	-246	-246		
3.1	Economische ontwikkeling	-397	-337	-333	-316	-316	-289		
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-269	-37	0	-	-	-		
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-61	-65	-29	-29	-29	-29		
3.4	Economische promotie	-110	-73	-13	-13	-13	-13		
4.1	Openbaar basisonderwijs	-39	-93						
4.2	Onderwijshuisvesting	-3.194	-3.023	-5.116	-4.427	-5.204	-4.598		
4.3	Onderwijsbel en leerlingzaken	-914	-1.029	-1.301	-1.242	-1.168	-1.167		
5.1	Sportbeleid en activering	-837	-1.130	-1.008	-996	-1.003	-1.003		
5.2	Sportaccommodaties	-700	-1.007	-865	-799	-642	-368		
5.3	Cultuurpres.cultuurprod enz.	-1.211	-1.402	-1.152	-1.307	-1.216	-1.158		
5.4	Musea	-73	-52	-95	-95	-55	-55		
5.5	Cultureel erfgoed			-40	-29	-25	-25		
5.6	Media	-923	-1.011	-1.065	-1.065	-1.065	-1.045		
5.7	Openb groen en recreatie	-3.224	-3.767	-3.933	-3.990	-3.952	-3.994		
6.1	Samenkracht en burgerparticipa	-4.041	-4.951	-5.127	-5.183	-5.111	-4.885		
6.2	Toegang + eerstelijnsvoorzien	-99	-2.042	-2.062	-2.062	-2.062	-2.062		
6.3	Inkomensregelingen	-4.457	-5.030	-4.919	-4.872	-4.879	-4.879		
6.4	WSW en beschut werk	-5.812	-5.275	-3.612	-3.612	-3.564	-3.423		
6.5	Arbeidsparticipatie		-391	-2.587	-2.610	-2.597	-2.596		
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-1.463	-2.106	-2.213	-2.213	-1.767	-1.778		
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-9.265							
6.71A	Hulp bij het handhaven (WMO)		-4.021	-4.253	-4.253	-4.253	-4.253		
6.71B	Begeleiding (WMO)		-2.948	-3.104	-3.104	-3.104	-3.104		
6.71D	Ov maatwerkarrangementen (WMO)		-1.790	-1.756	-1.697	-1.697	-1.697		
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-11.567							
6.72A	Jeugdhulp begeleiding		-7.392	-8.202	-7.112	-6.527	-6.387		

	Rekening 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
6.72B	Jeugdhulp behandeling	-193	-203	-203	-203	-203
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-1.744	-1.309	-1.309	-1.309	-1.309
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	-150	-158	-158	-158	-158
6.74C	Gesloten plaatsing	-1.593	-1.678	-1.678	-1.678	-1.678
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-72				
6.81B	Maatsch- en vrouwenopvang(WMO)	-224	-233	-233	-233	-233
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.117				
6.82A	Jeugdbescherming	-840	-835	-835	-835	-835
6.82B	Jeugdreclasering		-50	-50	-50	-50
7.1	Volksgesondheid	-2.071	-1.865	-1.874	-1.874	-1.874
7.2	Riolering	1.419	1.439	1.554	1.608	1.625
7.3	Afval	589	1.950	1.908	2.206	2.223
7.4	Milieubeheer	-1.061	-1.306	-1.320	-1.346	-1.293
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-81	-85	-113	-97	-90
8.1	Ruimtelijke ordening	-775	-898	-576	-490	-490
8.2	Grondexplo niet bedrifter.	52	-111	-109	-112	-112
8.3	Wonen en bouwen	-273	-2.559	-1.394	-1.270	-1.270
	Saldo na bestemming	0	0	0	0	0

Bijlagen

Lijst met afkortingen en begrippen

Aanbesteding	Een opdracht van een overheidsinstelling volgens voorgeschreven wettelijke procedures
ABHZ	Amsterdam Bezoeken Holland Zien
AMEC	Amsterdam Economic Board
AOHT	Project voor het gebied rond kasteel Assumburg, Oud Haarlem en Tolhek
Apv	Algemene plaatselijke verordening
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten Hierin staan wettelijke voorschriften voor een juiste opzet van begrotingen en jaarstukken
Bbz	Besluit bijstandverlening voor zelfstandigen
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BNG	Bank voor Nederlandse gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BR	Bestemmingsreserve
Brede School	Brede School Heemskerk is een samenwerkingsverband tussen basisscholen, MET Heemkerk, d'Evelaer, Cultuurhuis Heemskerk en SportService Kennemerland. De Brede School organiseert activiteiten na schooltijd op het gebied van cultuur, sport, natuur & milieu, techniek en welzijn
BTW	Belasting over toegevoegde waarde (omzetbelasting)
BUIG	Gebundelde uitkeringen die gemeenten van het Rijk krijgen om uitkeringen voor de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz en loonkostensubsidie te betalen
Bv	Besloten vennootschap
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
CES	Cluster Energie Strategie
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Planbureau
CO ₂	Koolstofdioxide (broeikasgas)
COLNH	Corona-overbruggingsleningen
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. CROW is een kennisplatform
Cv	Commanditaire vennootschap
Dmops	Duurzame Meerjarige Onderhoudsplannen
DNA	Desoxyribonucleïnezuur Genetisch materiaal dat erfelijke informatie bevat
EBP	Energiebesparingsprogramma Woningen
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie

Fido	Wet fido staat voor: Wet financiering decentrale overheden
Fte	Fulltime-equivalent Dit is een rekeneenheid die aangeeft hoeveel uur iemand werkt. Zo komt 1 fte overeen met een volledige werkwerk.
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GEM	Grondexploitatie maatschappij
GEM TTG	GEM Tweede Tranche Herstructurering
GFe	Groente-, fruit- en etensresten
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
Ggz	Geestelijke gezondheidszorg
GREX	Grondexploitatiebegroting Een GREX is een specifieke begroting die de grondkosten en grondopbrengsten van een gebiedsontwikkeling in kaart brengt. De grondexploitatie geeft partijen inzicht in de financiële haalbaarheid van een gebiedsontwikkeling.
GRP	Gemeentelijk water- en rioleringsplan
GTK	Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HRM	Humanresourcesmanagement
HVC	Duurzaam energie- en afvalbedrijf van 51 gemeenten en 8 waterschappen
IBT	Interbestuurlijk toezicht
IHP	Integraal Huisvestingsplan Dit is een langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting. Scholen en gemeente stellen dit samen op.
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IT	Informatie Technologie
iVRI	Interactieve verkeersregelinstantie
IZA	Integraal Zorg Akkoord
JMG	Jeugdmaatschappelijk werk
JOGG	Convenant Jongeren Op Gezond Gewicht
JTF	Just Transition Fund Fonds dat de Europese Unie beschikbaar stelt voor de overgang naar duurzame energie.
Jw	Jeugdwet
Kasgeldlimiet	Een maximum aan de netto kortlopende schuld. De kasgeldlimiet is gelijk aan 8,5% van het begrotingstotaal
Klimaatadaptatie	De omgeving aanpassen op de risico's van het veranderende klimaat. Hoe bereiden we ons bijvoorbeeld voor op extreme hitte, droogte of natheid?
KYC	Know your customer?
LED	Light Emitting Diode Dat is een energiezuinige lamp

LTA	Landelijk Transitie Arrangement Hier koopt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) landelijk bepaalde vormen van jeugdhulp in
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie
MET Heemskerk	Sociaal werk organisatie in Heemskerk
MIEK	Meerjaren Investeringsprogramma Energie en Klimaat
MIP	Meerjareninvesteringsplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MJIP	Meerjareninvesteringsplan
MRA	Metropoolregio Amsterdam Dit is een samenwerkingsverband dat de gemeenten Almere, Amsterdam, Haarlemmermeer, Haarlem en Lelystad omvat plus de regio's 't Gooi, IJmond, Zaanstreek en Waterland
NB	Niet bekend
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NIP	Nationaal Isolatieprogramma
NME	Natuur- en milieueducatie
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NUR	Nota van Uitgangspunten en Randvoorwaarden
NVVK	Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet
Nvt	Niet van toepassing
NZKG	Noordzeekanaalgebied
ODIJ	Omgevingsdienst IJmond
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
Onb	Onbekend
ONHN	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
PDENH	<i>Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.</i>
P&C	Planning en control
PO	Primair onderwijs
PN	Perspectiefnota
POC	Percentage of completion
POH	Praktijkondersteuner huisarts
PWN	Waterleidingbedrijf Puur Water & Natuur
RAUM	Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer
RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
Renterisiconorm	Het doel van deze norm is om te voorkomen dat een gemeente in een jaar te afhankelijk is van het renteniveau.
RET	Regionaal Expertise Team

RES	Regionale Energiestrategie
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centra
RIS	Raadsinformatiesysteem
RMV	Rechtmatigheidsverklaring
RSA	Regionale samenwerkingsagenda
Ruddo	Ruddo staat voor: Ministeriële Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
RVMK	Regionale Verkeers- en Milieukaart van de IJmond
RWC	Regionaal Werkcentrum
SiSa-regeling	Single information, single audit
Skal	Toezichthouder op biologische productie
SMART	specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realiseerbaar en tijdgebonden
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
SROI	Social Return on Investment
SUP	Single Use Plastics
T.b.v	Ten behoeve van (voor)
TWV	Transitievisie Warmte
UP	?? nog toevoegen. Staat bij verbonden pertijen Recreatieschap
UWV	Uitkeringsinstantie Werkgeversverzekeringen
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voorgezet onderwijs
VRK	Veiligheidsregio Kennemerland
VTH	Vergunningen, toezicht en handhavingstaken
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAS	Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen
Waterrobuust	De openbare ruimte zo inrichten dat de invloed van bijvoorbeeld ernstige regen, sneeuw of hagel zo klein mogelijk is.
Wkb	Wet kwaliteitsborging
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmebv	Wet modernisering elektronisch berichtenverkeer
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
ZES	Zero-emissiezones
Zvw	Zorgverzekeringswet

www.heemskerk.nl